Garp cephesinde tabanca ve mitralyözlerle müsademeler oldu

AKŞAM

Dalgalar, Alman maynlerini İsveç sularında karaya düşürüyor

Sene 22 — No. 7581 — Fiati her yerde 5 kuruş

ÇARŞAMBA — 29 Teşrinisani 1939

Telefon: Başmuharrir: 20565 — Yazı işleri: 20765 — İdare: 20681 — Müdür: 20497

Abloka hakkındaki kararname neşredildi

Almanya bîtaraf devletlerin protesto ile iktifa etmemelerini istiyor

Bir İtalyan gazetesi de: "Abloka yalnız Almanyanın değil, müttefiklerin de muhasarası demektir„ diyor

Şimal denizinde mayn toplıyan bir gemide efrada rhom veriliyor

Londra 28 — Alman ihracatının müsaderesi kararnamesi bugün intişar etmiştir.

4 kânunuevvelden itibaren Alman malı yüklü gemiler müttefik donanmalar tarafından tevkif edilebilecektir.

Müsadere olunacak mallar ya devlet hesabına kullanılacak yahutta yine devlet hesabına muhafaza edilecektir.

Paris 28 — Bugünkü Fransız Resmî gazetesi, Alman ihracatının müsaderesi hakkındaki kararnameyi neşretmiştir. Gazetelerin verdikleri haberlere göre kararname derhal tatbik edilmiyecek, evvelce satın alınıp yola çıkmış olan vapurlar için bir mühlet verilecektir.

Vaşingtondan gelen haberlere göre Amerika müsadere kararı münasebetile hiç bir protestoda bulunmıyacaktır.

Abloka hakkında bir Alman gazetesinin makalesi

Berlin 28 (A.A.) — Stefani ajansından: İngiltere ile Almanya arasındaki bahrî mücadelenin şiddetlenmesi üzerine bitarafların vaziyeti ne olacağı meselesinden bahseden D. A. Z. gazetesi, şöyle diyor:

«İngilterenin bahrî ticarete ika ettiği manialar dolayısile bîtarafların maruz kaldıkları iktisadî müşkilâtı Almanya, pek iyi anlamaktadır. Fakat bu memleketler, İngilterenin Almanyayı aç bırakmağa matuf olan harpte kendilerini birer âlet telâkki etmekte olduğunu anlamalıdırlar.

(Devamı 10 uncu sahifede)

Tereddüt edilir mi?

Harbden çıkan, harb korkusundan ebediyen kurtulan bir Avrupa. Bütün devletler, müsavi hak ve şartlarla masa başına oturup milletler arasındaki nifakları ortadan kaldırmaya çalışıyorlar. Her millet, kendi hakiki hudutları içinde hür ve müstakil. Kimse kimsenin ne hâmisi ne kölesi, ne esiri ne haraçkeseni. Her devlet kendini istediği gibi idare ediyor. Karışan yok. Elverir ki hiç bir devlet istiylâ ve tahakküm rejimini varlığına temel yaparak ötekiler için devamlı tehlike olmasın. Silâhlar tedricen azaltılıyor, pahalı taarruz silâhları ortadan kalkıyor. Bu ağır yükten kurtulan milletler, bugünkü müthiş harb masraflarını iktisadî işlere sarfederek vatanlarını süratle imar ediyorlar. Ticaret genişliyor, alışveriş artıyor. Sıkıntı çeken milletler bolluğa kavuşuyorlar. Açlar doyuyor. Bu sayede sefalet ortadan kalktıkça tehlikeli cereyanlara yer kalmıyor. Avrupa, fesad ve ıztırab devrinden sürekli bir saadet çağına geçiyor.

İngiliz Başvekili radyoda sulh gayelerini anlatırken zihinde, istikbale aid bu tatlı hayaller tecessüm ediyordu. Böyle bir yarını, bu karanlık acı günlere tercih etmemeye imkân var mı?

Delice silâh yarışına tutuşmuş, iflâsa koşan bir Avrupa. Milletler tehammül edilmez yükler altında eziliyor. Kuvvetlinin zayıfı boğması, meşru politika mesleği hâline girmiş. Memleketlerin hududunu millî, hattâ ırkî nazariyeler değil, doymayan iştahalar çiziyor. Bir kısım milletlerin hayat ve istiklâl hakkının derecesini diğer bir kısmın hegemonya ihtirası tayin ediyor. Tetik üstünde yaşayan milletler, her yılın sonbaharında seferberlik tecrübesi yapmaya mecbur. Bir sabah, gözünüzü açtığınız zaman şu veya bu memleketin işgal, ilhak edilmiş olmasını görmek tabiî işler sırasına girmiş. Harbi ve kuvveti tek politika vasıtası yapmış olanlarla bu daimî tecavüz tehlikesine her gün karşı koymak zaruretinde kalan devletlerin giriştikleri masraflar her tarafta millî servetleri kemiriyor, sıkıntıyı arttırıyor. Bazı memleketler, bu yüzden halkın açlığa katlanmasını bile mübah görüyor. Ticaret durmuş. Emniyetsizlik, beynelmilel münasebetlerde en hâkim endişe. Sulh, en çürük ipliğe bağlı. Harb ise, her an başa gelmesi beklenen tabiî belâ...

Bu iki hâli mukayese ettikçe insan, Avrupanın birinciyi tercihte hâlâ neden tereddüt ettiğine şaşıyor. İnsanlık bu derece şifa bulmaz bir gaflet ve delâlete mi düştü?

İngiliz Başvekilinin sulh gayelerine, niçin herkes -Almanya da dahilhemen «kabul!» cevabını vermiyor?

Necmeddin Sadak

Sovyet-Finlândiya hududunda müsademeler

Iki memleket arasındaki ademi tecavüz paktı fesholundu

Paris 29 — Moskovadan bildirildiğine göre B. Molotof ile B. Potemkin dün Finlândiya sefirile yaptıkları 20 dakikalık mülâkat esnasında, iki memleket arasındaki ademi tecavüz paktını fesheden notayı tevdi etmişlerdir. Finlândiyanın Sovyet aleyhtarı siyaseti paktın sebebi feshi olarak zikrediliyor. Moskova mahafili, bunu gerginliği arttıran bir hâdise addetmekle beraber yakın bir hareketi askeriyenin mukaddimesi addetmiyorlar. Finlândiya bugün Moskovaya cevabını bildirecektir.

Finlândiya müdafaa meclisi reisi mareşal Mannerheim, Finlândiya bataryalarının Sovyet askerine ateş etmesi iddiasında bir yanlışlık olacağını söylemiş ve demiştir ki:

«Filhakika hudut yakınındaki en uzun menzilli bataryamız sahra bataryasıdır ve Sovyet hududundan 20 kilometre mesafede bulunmaktadır.

(Devamı 10 uncu sahifede)

Dikkatler:

Yataklı vagonlarda tahtakurusu

Ankara ile İstanbul arasında yataklı vagonlarda tahtakurusu çıktığından şikâyet edilmektedir. Bu haşaratı toplayarak ertesi gün memurlara gösteren yolcular vardır. Bir sefire sabaha kadar uyuyamamış; bir sefir de, bir memurunu Belçikalı tanıdıklarına göndererek onlara ait olan bu şirketin dikkatini celbetmiştir.

Vagon-li ile seyahat Türkiyede ucuz değildir. Avuç dolusu para veriyoruz. Buna karşılık şirket bize maalesef en fersude vagonlarını yollamaktadır.

Sayın B. Ali Çetinkayanın Vagonliyi temizlemeğe mecbur etmesi temenni olunur.

Son dakika

B. Chamberlainin yeni bir nutku

Avrupada yeni nizamın şartlarını çizmek erkendir

Zira harbin ne kadar süreceği ve hangi milletlerin daha harbe iştirak edeceği belli değil

Londra 29 — Dün İngiliz Başvekili Avam kamarasında muhalefet partisi liderlerinden B. Attlee'nin suallerine cevap vererek karada cereyan etmekte olan muharebelerin bakikaten bir muhasara harbi olduğu ve bunun aksine olarak denizde ölesiye bir mücadele cereyan etmekte bulunduğunu söylemiştir.

Müteakiben Chamberlain Alman ihracat ticaretine karşı tatbiki emredilen mukabelebilmisilden ve bundan bitarafların ticaretine dokunacak zararın asgarî bir derecede olması için alınacak tedbirlerden bahsetmiş ve nutkuna devamla demiştir ki:

— Almanyaya karşı alınan mukabelebilmisil tedbiri bitaraflar için mahzurlu ve belki zararlı olabilir. Fakat müttefiklerin ortadan kaldırmak için cebir ve kuvvete karşı açtıkları mücadelede bitarafların da bazı fedakârlıklara katlanmaları lâzımdır.

Zira Almanya bitarafların hem menfaatlerini, hem de vatandaşların hayatını ihlâl diyor. Senelerdenberi Avrupa üzerine çöken cebir ve kuvvet politikasına bir nihayet vermek istiyoruz.

Yeni bir dünya kurmak için harbe lüzum yoktu. Kurulacak yeni nizamın temellerini şimdiden tesbit etmek hem erken, hem de mânasızdır. Zira harbin ne kadar müddet süreceği bilinmediği gibi hangi milletlerin bu harbe iştirak edecekleri ve bu milletlerin İngilterenin lehinde mi, yoksa aleyhinde mi harp edecekleri belli değildir.

Fakat hürriyeti teşmil etmek ve dünya membalarında müsavi bir hak organize etmek lâzımdır.»

B. Chamberlain, bu yeni nizamı kuracakların 1914 senesindeki ricalden daha bahtiyar çıkmalarını temenni ederek nutkuna nihayet vermiştir.

İngiliz tayyareleri bir Alman üssülharekesine hücum ettiler

Tayyareler şiddetli ateşe rağmen sapa sağlam üssülharekelerine avdet ettiler

Londra 29 — İngiliz hava nzaretinin tebliğine göre şimal denizine mayn dökmekte olan Alman tayyarelerini araştırmağa çıkan İngiliz harp tayyareleri şimal denizinde Borkum Alman üssülharekesi civarında üç Alman tayyaresine raslıyarak hem onlara hem de Alman üssülharekesine hücum etmişlerdir. İngiliz tayyareleri, Almanların şiddetli ateşine rağmen vazifelerini ikmalden sonra sağ ve salim dönmüşlerdir.

İki Alman vapuru daha yakalandı

Paris 29 — Resmen tebliğ edildiğine göre Fransız harb gemileri iki Alman vapuru daha yakalamışlardır.

Hollanda vapurları İngiltereye seferlere başladılar

Londra 29 — Hollanda vapurları, İngiliz limanlarına tekrar seferlere başlamışlardır.

London tipinde bir kruvazörün torpillendiği yalan

Londra 29 — İngiliz Bahriye Nezareti London tipinde bir İngiliz kruvazörünün torpillendiği hakkındaki Alman tebliğini tekzip ediyorlar.

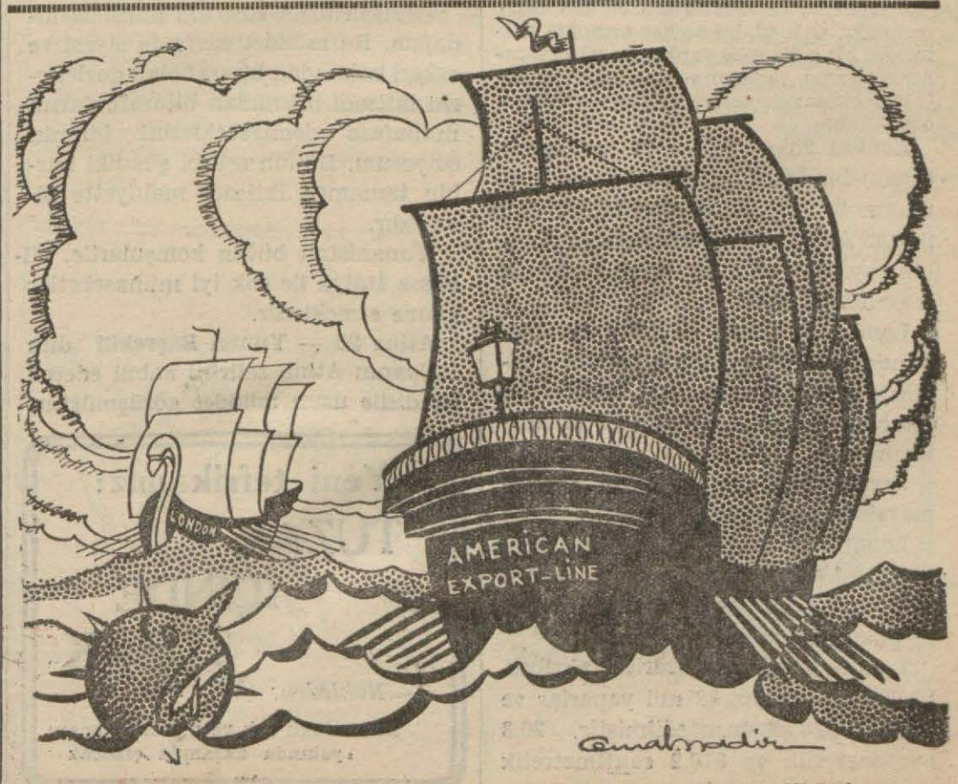

Mıknatıslı mayn harbinin orataya çıkardığı tahta transatlantikler!...

Dün Geceki ve Bu Sabahki Haberler

İngiliz Kralı dün bir nutuk söyliyerek dedi ki:

"Harbe devam için bütün tebaamdan enerji istiyorum,,

Avam Kamarasından yeniden tahsisat istendi

Londra 28 (A.A.) — Kralın, kendi nutkunu, parlâmentoda bizzat okuması için çoktanberi, son derece gizli olarak hazırlıklar yapılmıştır. Kralın merasime gideceği ancak birkaç kişi tarafından biliniyordu. Bu sebeple, kralın geçeceği yollarda ehali birikmemişti. Kralın refakatinde kraliçe ile kont Gloucester be dükleri bulunuyordu. Merasim gayet sade yapıldı. Kral ve kraliçe, Buchingham sarayından Westminster'e gitmek üzere çamlı saltanat arabası yerine, kapalı bir otomobile bindiler. Lordlar kırmızı elbiselerine, nazarı dikkati celbetmiyen üniformalar giymişlerdi. Asker muhafazası altında bir landoya konularak götürülen kraliyet tacı, polis muhafazası altında bir otomobile konulmuştu. Merasimde yapılan bu tahdidat yalnız bir defa, şimdi Windsor dükü olan sekizinci Eduvard zamanında havanın pek fena olduğu bir günde vaki olmuştu.

(Devamı 10 uncu sahifede)

Deniz ablukasının teşdidi devletlere tebliğ edildi

Paris 29 — Fransız Hariciye Nezareti, Pariste bulunan ecnebi sefaret ve elçiliklere gönderdiği bir notada Almanyanın beynelmilel kaideler hilâfına hareketi neticesinde İngiltere ile beraber Alman ticaretine karşı tatbike karar verdiği mukabelebilmisil tedbirleri bildirmiştir.

Londra 29 — İngiliz Bahriye Nezareti, denizlerde bulunan bütün İngiliz harp gemilerine deniz ablokasının teşdidi tedbirlerini tatbike hazır bulunmak emrini vermiştir. İngiliz harp gemileri, Doyçland Alman Cep kruvazörünün şiddetle taharrisine devam ediyorlar.

Cephede mitralyöz ve tabancalarla müsademeler oldu

Fransız mevzileri şiddetli topçu ateşi altında kaldı

Dün de iki İngiliz vapuru battı

Paris 28 (A.A.) — 28 teşrinisani Fransız akşam tebliği:

Cephenin her tarafında, gün sakin geçmiştir. Topçu mevzii bir iki faaliyet göstermiştir. Almanların 6000 tonluk Trisels ve 4600 tonluk Santafe yük vapurları, harb gemilerimiz tarafından, açık denizde müsadere ve Fransız limanlarına sevkedilmişlerdir.

Paris 28 (A.A.) — Havas ajansı askeri vaziyet hakkında şu malûmatı vermektedir:

Moselle'in şarkında Almanların dün akşam üzeri bir ileri Fransız mevziine karşı yaptıkları hareket her zamankinden başka şekilde olmuştur. Bir bölükle yapılan bu hareket Fransız mevziine karşı bir saat süren fevkalâde şiddetli bir topçu ateşvinden sonra yapılmıştır. Alman askerleri siperlerinden çıkarken Fransız mevzileri yeni bir topçu ateşi karşısında kalmıştır. Almanlar mevzilerin etrafına duman obüsleri atmışlardır. Öyle ki, kalın duman tabakaları Fransız mevziini tecrid etmiştir. Fakat bu nevi hareketlerin şu mahzuru vardır ki, rüzgârın tesirile bu dumanlar Fransız mevziini Almanlardan gizlemiştir. Müsademe mitralyöz ve tabancalarla cereyan etmiş ve Almanlar bekledikleri neticeyi elde edememişlerdir.

Cephenin bu mıntakasında bir Alman alayı bulunmaktadır. Bu alay üç hat halinde biribiri ardında siperlere yerleşmiştir. Dünkü gibi hareketleri hazırlamak için Alman topçusu mevzilerden çıkarılarak ileri götürülmekte ve vazifesi bitince geri alınmaktadır. Öyle ki, bu üç hat arasında mütemadi bir gidiş geliş vardır. Bu yüzden askerleri rahat yerleştirmek ve işleyi muntazam bir tarzda temin eylemek imkânsız olmaktadır.

Londra 28 (A.A.) — 73 nazi esiri, bugün bir İskoçya limanına çıkarılmıştır. Bunlar, bir Alman tahtelbahiri ile bir Alman yük gemisinin kurtarılan tayfaları olup bir üsera kampına sevkedilmişlerdir.

Londra 28 (A.A.) — 2,500 ton hacmindeki ve Uskmouth adındaki İngiliz vapuru batmıştır. 25 kişiden ibaret olan mürettebatından 22 si kurtarılmıştır.

Berlin 28 (A.A.) — Ordu Başkumandanlığı tebliği:

Londra sınıfı bir İngiliz kruvazörü, Shetland adalarının şarkında Scaja Flox galibi yarbay Prien tarafından torpillenmiş ve imha edilmiştir.

Londra sınıfı kruvazörler takriben 9100 tonluk olup, 32 mil yaparlar ve 1917 - 1928 de inşa edilmiştir. 20.3 santimetrelik ve 810.2 santimetrelik sekizer topları vardır.

Hollandanın zayiatı

Amsterdam 28 (A.A.) — Almanyanın mayn muharebesine başladığı tarihtenberi Hollanda ticaret filosu 81,000 ton kaybetmiş ve 120 kişi telef olmuştur. Yalnız Sliedrecht, bir Alman tahtelbahiri tarafından batırılmıştır. Hollanda deniz mahafilindeki heyecan pek şiddetlidir.

Amsterdam 28 — Taymis nehri ağzında bir mayne çarpan Sparndam adındaki Hollanda vapurunda yangın çıkmıştır. Vapur bu sabah elân yanmakta idi .Vapurda 50 mürettebat ve yolcu olarak 74 yaşında Amerikalı ihtiyar bir kadın vardı. Kadın ve mürettebattan 4 kişi ölmüştür.

B. Metaksas "Harp uzun sürecektir,, diyor

Atina 28 — Stefani ajansı bildiriyor: Yunan Başvekili B. Metaksas, Yunan tacirleri tarafından verilen ziyafette bir nutuk söylemiştir. Başvekil bugünkü dünya vaziyetinden bahsederek demiştir ki:

«Harbin uzun süreceği mütalâasındayım. Bu müddet zarfında siyasî ve askerî bakımdan bitaraf olan devletlerin iktisadî bakımdan bitaraflıklarını muhafaza edemiyeceklerini tahmin ediyorum. Bunun sebebi şimdiki harbin tamamen iktisadî mahiyette olmasıdır.

Yunanistan bütün komşularile, bilhassa İtalya ile çok iyi münasebetler idame etmektedir.

Atina 28 — Yunan Başvekili dün İtalyanın Atina sefirini kabul ederek kendisile uzun müddet görüşmüştür.

Yeni tefrikamız:

TUZAK İÇİNDE TUZAK

Nakleden: **(Vâ - Nû)**

Bu meraklı aşk ve macera romanı yakında akşamda çıkacak

Yülyüs Berger şirketi ile hazine arasındaki ihtilâf

Hükûmetimiz mezkûr şirkete 770 bin küsur lira ödeyecek

Ankara 28 (Telefonla) — Yülyüs Berger şirketi ile hazine arasında çıkan ihtilâf hakkındaki hakem heyeti kararı heyete izafeten hazine mümessili Sinop mebusu B. Yusuf Kemal tarafından bugün Emlâk ve Eytam bankasında tarafeyne tefhim olunmuştur. 118 sahifeden ibaret olan ve okunması beş buçuk saat süren bu karar mucibince hükûmetimiz mezkûr şirkete 770,000 küsur lira ödeyecektir.

Bilindiği gibi şirket hükûmetimizden Kayseri - Ulukışla ve Kütahya - Tavşanlı hatlarının inşaat ve sairesinden dolayı dört buçuk milyon küsur lira tazminat istemekte idi. Hakem heyetinin kararı ticaret mahkemesine bildirmiştir. Tarafeyn bu kararı 15 gün zarfında temyiz etmek hakkına malik bulunmaktadırlar. Şirket namına kararı tebellüg eden Avukat B. Hayri Barlas, kararın şirketçe temyiz edilip edilmiyeceği hakkındaki suale cevaben dedi ki:

— Şirket bu ihtilâfı daha fazla sürüklemek arzusunda değildir. Bunun için kararı temyiz edeceğini zannetmiyorum. Maamafih bu hususta karar vermek hakkı şirketin Berlindeki merkezine aiddir.

Meçhul tahtelbahir

Bozcaada açıklarında görülen denizaltı, gemi süvarilerine bildirildi

Bozcaada açıklarında meçhul bir denizaltı görülmüştür. Mıntaka liman reisliği, keyfiyeti, bir tamim ile Akdenize çıkacak gemi süvarilerine tebliğ etmiştir.

Atıl kalan fabrikalar

B. Rasih Kaplanın takriri dün Parti grupunda görüşüldü

Ankara 28 (A.A.) — C. H. Partisi Büyük Millet Meclisi grupu bugün 28/11/939 saat 15 de reis vekili Seyhan mebusu Hilmi Uranın riyasetinde toplandı:

Ruznamede Beykoz deri fabrikası halihazır vaziyetinin ve Yalvaçta vaktile tesis edilmiş ve sermayesinin büyük bir kısmına Sümerbankça iştirak olunmuş bulunan deri fabrikasının bugün işletilmeksizin âtıl tutulmakta olması sebebinin İktısad Vekili tarafından izahı ve keyfiyetin umumî heyette müzakeresi takriri vardı.

Takririni şifahen de izah eden Antalya mebusu Rasih Kaplandan sonra birçok hatipler söz alarak deri fabrikaları ve onların işledikleri maddei iptidaiyeler üzerinde uzun boylu mütalâa serdetmişlerdir.

İktısad Vekili tarafından mevzua ve sorulan suallere cevaplar verilmiş ve neticede takrir muhteviyatının teşkil edilecek bir parti komisyonunda esaslı surette tetkiki hakkındaki Rasih Kaplanın ikinci bir takriri umumî heyetçe kabul edilerek vaktin ilerlemiş olması hasebile riyasetçe celseye nihayet verilmiştir.

Ticaret Vekili bugün radyoda bir hitabede bulunacak

Ankara 28 (A.A.) — Haber aldığımıza göre, 29 ikinciteşrin çarşamba akşamı saat 14,40 ile 14,50 arasında Ticaret Vekili Nazmi Topçuoğlu tütün müstahsillerile diğer müstahsillere radyo ile bir hitabede bulunacaktır.

İnhisarlar Vekili Gaziantepte

Gaziantep 28 (Akşam) — Gümrük ve İnhisarlar Vekili B. Raif Karadeniz beraberindeki zevat ile bu gün Kilisten buraya gelmiştir. Vekil merasimle karşılanmış ve şerefine belediye tarafından bir akşam ziyafeti verilmiştir.

Izlanda açıklarında deniz muharebesi

Rawalpindi İngiliz muavin kruvazörü iki Alman harp gemisi tarafından nasıl batırıldı ?

Londra 28 (A.A.) — Alınan haberlere göre Rawalpindi muavin kruvazörü mürettebatından hayatta kalanlardan diğer bazıları, evvelki gece İngilterenin garp sahilinde bir limanda karaya çıkarılmışlardır. Amirallik dairesi, aşağıdaki tebliği neşretmiştir:

Rawalpindi muavin kruvazörü, bu ayın 23 ünde saat 3,30 da Izlandanın cenubu şarkîsinde cevelân yapmakta iken bir düşman harp gemisi görmüştür. Kaptan Kenedy, bu geminin Doyçland olduğunu derhal anlamış ve gemiyi tanımıştır. Kaptan, düşman gemisini sancak tarafına almak için istikametini değiştirmiştir.

Rawalpindiyi Doyçlanda göstermemek ve kaçmasını temin etmek için derhal duman bulutları neşredilmiştir. Bu esnada sancak tarafında başka bir düşman gemisi görülmüştür. Doyçland, süratle Rawalpindiye yaklaşmış ve ona stop etmesi emrini vermiştir. Rawalpindi, bu emre itaat etmediğinden Alman cep kruvazörü, Rawalpindinin baştarafı istikametinden bir ihtar topu atmıştır. Fakat Rawalpindi durmaksızın yoluna devam ediyordu.

Bunun üzernne Doyçland, 11 inçlik toplarile bir yaylım ateşi açtı. Bu esnada iki gemi arasındaki mesafe, 10,000 yarda idi. Rawalpindi, sancak tarafındaki 6 inçlik 4 topu ile mukabele etti. Doyçlandın üçüncü yaylim ateşi, Rawalpindideki bütün ışıkları söndürdü ve toplara gülle vermekte olan elektrikle müteharrik vinçleri kırdı. Dördüncü yaylim ateşi, birinci köprüyü yıktığı gibi telsiz kamarasını da yok etti. Şimdi iki Alman gemisi, Rawalpindiye pek yakın bir mesafede bulunuyorlardı.

İkinci gemi, İngiliz muavin kruvazörünün arkasından dolaşarak iskele tarafına geçmişti. Bu ikinci gemi de ateş etmeğe başladı. Rawalpindi, bütün topları istimalden sakit oluncaya kadar ateş etmeğe devam edildi. Ancak bu gemide yangınlar çıkmış ve biraz sonra bütün gemi, alev fışkıran bir meşale halini almıştı. İki gayri müsavi kuvvet arasındaki bu 30-40 dakikalık muharebeden sonra düşman, ateşi kesti. Rawalpindinin düşman endahtı yüzünden pek fazla hasara uğramamış olan üç sandalı, denize indirildi. Bunlardan ikisinin içinde 30 kadar bahriyeli vardı. Bu bahriyelilerin Alman gemilerine alınmış oldukları zannedildmektedir.

Saat 6,15 te bir İngiliz kruvazörünün takarrübü, Almanları muharebe mevkiinden uzaklaşmağa sevketmemiş olsaydı Almanlar, ihtimal üçüncü sandalı da alırlardı.

Rawalpindi, saat 8 e kadar yanmakta devam ettikten sonra battı. İngiliz kruvazörü, Alman gemilerini bulmağa uğraştı, fakat Alman gemileri, zulmet içinde ve şiddetli bir yağmur altında meçhul bir istikamete doğru giderek gözden kayboldular.

Bütün bunları üçüncü sandaldan Chitral tarafından alınmış olan 11 kişi nakletmektedirler.

Alman gemilerinin taharrisi, fırtınalı bir hava içinde ertesi güne kadar devam etti.

Amerika harbe girerse...

B. Hoover'e göre derhal diktatörlük teessüs edecek

Colfax (Kaliforniya) 28 (A.A.) — Eski Amerika Reisicümhuru B. Hoover, söylediği bir nutukta, Amerikanın Avrupa harbine girmesi takdirinde otomatik surette Amerikada hürriyetin ortadan kalkacağını ve diktatörlüğün teessüs edeceğini söylemiştir. B. Hoover, şu sözleri ilâve etmiştir:

«Bütün diktatörler, evvelâ millet tarafından intihab olunurlar. Amerikan milletinin akıl ve hikmet dairesinde hareket etmesi ve heyecana kapılarak başka bir harbe girmekten imtina eylemesi zarureti hiçbir zaman bugünkü kadar şiddetle hissedilmemiştir.»

Fransa parlâmentosu

Paris 28 — Fransız parlâmentosu ayın otuzuncu günü fevalâde olarak toplantıya davet edilmiştir. Gazeteler Başvekile verlimiş olan geniş salâhiyetlerin müddeti o gün bittiğini, bu sebeple hükûmetin demokrasi esasına riayetle parlâmentoyu içtimaa dafet ettiğini söylüyorlar ve gerek mebusanın, gerek âyanın ittifakla Kabineye itimad beyan edeceğini tahmin eyliyorlar.

Nafıa vekili gitti

Üç gündenberi şehrimizde bulunan Nafıa Vekili general Ali Fuad Cebesoy dün geceki Ankara ekspresile şehrimizden ayrılmıştır.

Dumlupınar vapuru İmralıda karaya oturdu

Tekirdağından Mudanyaya gitmekte olan Dumlupınar vapuru İmralı adası önünde karaya oturmuştur. Mudanyada bulunan Süs vapuru, Dumlupınarın yolcularını almak için kaza yerine gitmiştir.

Sovyet Rusyaya gidecek Almanlar

Konsolosluklar bunların pasaportlarını vize etmiyorlar

Kopenhag 28 (A.A.) — Politiken gazetesinin Berlin muhabiri, Almanya ile Rusya arasında akdedilmiş olan ticaret muahedesi dolayısile bir çok Alman seyyar ticarethaneler memurlarının Sovyet Rusyaya gitmeğe hazırlandıklarını haber veriyor. Fakat Sovyet sefarethanesi ile Sovyet konsoloslukları, bunların pasaportlarını vizeden imtina etmektedirler.

Die Deutsche Osiwictshaff, mutlak bir zaruret olmadığından ve Moskova tarafından evvelce bir sipariş veya talep yapılmadığından bu seyahatlerin men'edilmekte olduğunu izahat makamında beyan etmektedir.

Bulgaristandeki Türkler

Tahammül edilmez bir halde bulunduklarına dair haberler tekzib ediliyor

Sofya 28 (A.A.) — Bulgaristandaki Türk ahalinin tahammül edilmez bir vaziyette bulunduğuna, askere alınan Türklerin taş kırmaya ve ağaç kesmeğe mecbur edildiklerine, Bulgar hükûmetinin Türkleri, mallarını tasfiye etmelerine bile meydan vermeden tardettiğine dair olarak Türk matbuatında intişar eden haberler, Harbiye nezareti tarafından neşredilen bir tebliğde, katiyen tekzib edilmektedir.

Tebliğde, Bulgaristanda oturan Türklerin, Bulgar vatandaşı sıfatile bütün haklarından istifade ettikleri ve Türklerle diğer ahali arasında hiç bir fark gözetilmediği tasrih edilmektedir. Türklere, bütün Bulgar vatandaşların ifasiyle mükellef oldukları şeylerden başka mecburiyet yüklenmemektedir.

AKŞAMDAN AKŞAMA

Ferdlerin ve cemiyetin cenderesi: Rejim!

Geçen umumî harbden sonra bir İspanyol nezlesi çıkarak ortalığı kasıp kavurdu, kırdı, geçirdi. Bir aileden iki üç evlâd sürüklediği de görülmüştür. Fakat hükmü az sürdü, salgın geçti.

1918 den sonra dünyayı sürekli surette mahveden bir belâ belirmiştir: Rejim!

Her mânadası! Hem içtimaîsi, hem ferdisi! Rusyayı, İtalyayı ve Orta Avrupayı bu moda, gömlek gömlek kızarttı, kararttı, sararttı... İspanyayı, meşhur nezlenin yapamadığı tahribata uğrattı; leş leş üstüne yığdı... Siyasî çarpışmaların en müthişlerini rejim kavgası sözü arkasında gizlenmiş gördük; siyasî katakullilerin en şaşırtıcı sürprizlerine de yine rejim anlaşmalarında şahit olduk.

Bakıyorsunuz, falanca diyarda bir hızıptır peydalanıyor: Ahrette cennet bile vadetmiyen pek tuhaf bir din gibi ortaya çıkarak bir prensiptir atıyor. Mevcut nesillerden aç kalmak ve ölmek nevinden türlü fedakârlıklar bekliyor. Neymiş? Plân mucibince hesapları öyleymiş ki henüz doğmamış insanlar ilerûde bu mukaddes rejim sayesinde mesud olacaklarmış... Ona istinaden, kes! Yak! Yık! Ağız açtırma! Kafa kaldırtma! Sürgün! Kamp! Balta! Mahkeme! İdam! Harp! Hattâ umumî harb! Bir takım garip garip selâmlar! Acayip acayip elbiseler...

İsviçre, bütün samimî beşeriyetin dimağında yaşıyan en lâtif rejim cennetlerinden biridir. Fakat oradaki hükûmet kendine «rejim» demeği aklından bile geçirmez... Âlâ demokrasi, mis gibi cümhuriyet!...

Zaten kendini fazla metheden insandan korkmalı: Mutlaka muvaffak olamıyor, yahut bir aksaklığı var demektir. Hayatta yüksek maddî ve manevî mesnedlere erişenler fazla öğünmezler; «Ben şöyle aslanım, ben böyle dehşetim!» diye kendilerini göklere çıkarmazlar... Devletler de bir çok hususlarda olduğu gibi bu cihetten ferdlere benzerler... Nefsini ha bre öğmeğe kalktı mıydı; şüphelen... Bırak efendim, başkası seni methetsin, tarih yazsın... (Bizi bütün dünyanın nasıl anlattığını hergün bin bir misalle görüyoruz. Tarihin de fena not vermiyeceğinden emin olabiliriz.)

***

Geçen harbden sonra rejim belâsı yalnız cemiyetlerin değil, ferdlerin de başına musallat olmuştur.

Eskiden hastalanan, bir kaç zaman pehriz ederdi. Olur biterdi; yahut, ölür giderdi. Ölümün önüne yine geçilemedi. Fakat pehrizin adı rejim oldu. Sıhhatlilere de tatbik ediliyor!

Siyasî ve içtimaî mânada «rejim» nasıl cendere ise, şahsî şekilde de ayniyle işkence... Ferdleri aç bırakır; karnı, arkayı ve kalçaları dışarı fırlamamaları için sanki göze görünmiyen tahtalarla sımsıkı bağlamağa kalkışır...

Bütün dünyada insanların hâlâ «İllâllah, yeter!» demediğine şaşılır:

Yeme! Rejim! İçme! Rejim! Konuşma! Rejim! Yazma! Rejim! Düşünme! Rejim! Yaşama! Rejim!

(Vâ - Nû)

Yugoslav Millî bayramı

Yugoslav milli bayramı münasebetile ilkkânunun birinci sabahı Beyoğlunda Saint Antoine kilisesinde bir âyin yapılacak, öğle vakti general konsolos Beyoğlunda Suterazi sokağında 19 numaradaki Yugoslav klübünde tebrikâtı kabul edecektir.

ŞEHİR HABERLERİ

Baltacı hanı yangını tahkikatı bitti

Yangının kaza neticesi olduğu anlaşıldı, 7 kişi yaralıdır

Evvelki gece vukua gelen Tahtakalede Baltacı hanı yangını hakkındaki tahkikat dün zabıtaca ikmal edilmiştir. Han, B. Ahmed Hulûsi ve Orlof isimlerinde iki kişinin tasarrufu altındadır. Hanın üst katında 29 numaralı odayı Aron Adato isminde biri isticar etmekte ve burayı boya imalâthanesi olarak kullanmaktadır.

Evvelki akşam saat on sekize doğru, her zamanki gibi reçina kazanı kaynatılmağa başlanmış ve bu kaynatma işinin idaresi de imalâtahne işçilerinden matmazel Donna ile hamal Raşide bırakılmıştır. Matmazel Donna ile hamal Raşid reçinayı kaynatmağa koyuldukları sırada, bir aralık kazan taşmış, ve bu şekilde bir iştial vukua gelmiştir. Hamal Raşid, bir müddet ateşi kendi kendine söndürmeğe uğraşmışsa da muvaffak olamamıştır. Yangını duyan diğer han sekenesi, derhal zabıtayı ve itfaiyeyi haberdar etmişler, kısa bir müddet sonra İstanbul itfaiyesi yangın yerine gelmişse de ateş bütün hanı sarmış bir vaziyete girmiştir. İtfaiye kumandanı B. İhsan, yangının mevzii bırakılabilmesini temin için Beyoğlu grupunu da davet etmiş, bu sırada hanın üst kısım odaları tamamen yandıktan sonra alt katın da çatısı olduğu gibi çökmüştür.

Bu inhidam esnasında, İtfaiye kumandan muavini B. Hamdi ile birinci grup âmiri İsmail, itfaiye erlerinden Mustafa, Yusuf, Mehmed, mağazada çalışan Mordohay ve İsrail yaralanmışlardır.

İtfaiyenin tahlisiye tertibatı ile bu yaralılar bulundukları yerlerden çıkarılarak derhal Cerrahpaşa hastanesine naklolunmuşlar, ilk tedavileri yapılmıştır. Bunlardan İsmailin sıhhî vaziyeti ciddidir. İtfaiye iki saate yakın süren bir söndürme ameliyesinden sonra ateşin genişlemesine mani olmuştur.

Zabıtaca yapılan tahkikatta hanın on bir bin liraya sigortalı olduğu tesbit edilmiş ise de yangının bir kaza eseri olarak vukua geldiği teayyün etmiştir.

İmalâthane hamalı Raşid ile Donna, yangına sebebiyet suçundan dolayı polisçe yakalanarak haklarında icab eden tahkikat evrakı tanzim edilmiştir. Hâdiseye ayrıca müddeiumumilik te el koymuştur.

İstanbulun kömür ihtiyacı

Belediye İktisad Vekâletine müracaat edecek

Belediye, şehrimizin sömikok kömürü ihtiyacını yeniden tedkik etmiş, perakende ve toptan fiatlerde ehemmiyetli bir kararsızlık görmüştür. Gerçi son zamanlarda Karabükten bir miktar kömür gelmişse de Karabük kömürünün Zonguldak sömikokuna nisbetle pahalı olmasından dolayı halk tarafından rağbet edilmediği anlaşılmıştır. Bu vaziyet karşısında gelen kömürler satıcılar tarafından stok yapılmaktadır.

Belediye, bizzat Zonguldaktan sömikok getirtmeğe teşebbüs etmiş, ancak daha ilkbaharda Zonguldaktaki ocaklar, istihsallerinin mühim bir miktarı için bağlandıklarından, Belediyenin İstanbul için bir mukavele imzalamasına imkân görülmemiştir. Bu vaziyet karşısında keyfiyet Belediyeden İktisad Vekâletine bildirilecektir.

KÜÇÜK HABERLER:

★ Tarlabaşında Halepli sokağında oturan Colya isminde bir kadın, dün İstiklâl caddesinde bir taraftan diğer tarafa geçerken vatman Osmanın idaresindeki 109 numaralı tramvay arabasının sadmesine uğramış, yaralanmıştır. Madam Colya Beyoğlu hastanesine yatırılmıştır.

★ Cihangirde Yakut apartımanı kapıcısı Rifat, dün sabah odasında araştırılınca, yatağında kendini bilmez bir halde yatmakta olduğu görülmüş, odanın bir köşesinde de kısmen yanan bir mangal bulunmuştur. Hâdiseden zabıta haberdar edilmiş, gelen memurlar, Rifatın kömürden zehirlendiğini görerek Beyoğlu hastanesine kaldırmışlardır.

★ Şehrimizde bulunan Milli Müdafaa Vekili general Naci Tınaz dün Vilâyette Vali B. Lûtfi Kırdarı ziyaret etmiştir.

★ Şehrimiz Polonya konsolosu dün sabah Vilâyette Valiyi ziyaret etmiştir.

★ Maarif müdürü B. Tevfik Kut dün Çatalcaya gitmiştir. Maarif müdürü Çatalcadaki mektepleri teftiş edecektir.

★ Lokanta, birahane ve barlardaki Belediyece musaddak fiat listelerinin kullanılıp kullanılmadığı etrafında tedkikler yapılıyordu. Bu tedkikler neticesinde geçenlerde Beyoğlundaki bir bar da cezalandırılmıştı. Bazı otellerin de musaddak liste haricinde halktan para aldıkları şikâyet edildiğinden, Beyoğlu kaymakamlığı bugünden itibaren Beyoğlundaki bütün otelleri teftiş edecektir.

★ Mıntaka Liman reisliği Bostancı, Heybeliada, Yenikapı, Fenerbahçe mendireklerinin, fırtına yüzünden tahribe uğramamalarını temin maksadile buralara taş döktürmeğe karar vermiştir. Liman reisliği, taş fiatlerini Ticaret odası kanalile tesbit etmektedir.

★ İtalyan mimarı B. Viyotti Viyoli tarafından yapılan Dolmabahçe stadyomunun plânı son defa olarak yarın Partideki salonda tedkik edilecektir. Bu tedkikten sonra heyetin plân etrafındaki mütalâası bir raporla Nafia Vekâletine gönderilecektir.

★ Gümrükler başmüdürlüğünde, bir müddet evvel lise mezunları arasında açılan imtihanda muvaffak olanlardan B. Mahmud ile Avni, İstanbul gümrüklerine tayin edilmişlerdir. Yeni memurların yüksek tahsillerine devam etmelerine müsaade edilmiştir.

Karilerimizin mektupları

Araba vapurları

Sirkeci ile Üsküdar ve Kabataş arasında işleyen araba vapurları yalnız araba ve otomobil taşımaz, bunlarla yolcu da gelir gider.

Fakat araba vapurlarının adam nakline mahsus yerleri pek fena bir haldedir. Bu sütunda şimdiye kadar muhtelif şikâyet mektupları dercettik. Tekrar dikkati celbederiz: İddia edildiğine göre, bu vapurların oturulacak yerleri biraz himmetle insan barındırmağa elverişli bir hale sokulabilirmiş. Halkı rahat ettirmek için ne mümkünse yapılmalıdır.

Bir kamyon bir tahsildara çarptı

Tahsildar ağır yaralandı, hastaneye kaldırıldı

Doyçe Bank tahsildarlarından B. Mehmed Enver dün Eminönünden geçerken şoför Ahmedin idaresindeki bir kamyonun sadmesine uğramış ve ağır surette yaralanmıştır. Yaralı tahsildar Cerrahpaşa hastanesine yatırılmıştır.

Şoför Rüştünün idaresindeki bir taksi dün Eminönünde Eyüp sakinlerinden ve malûl gazi Mehmed isminde birine çarparak muhtelif yerlerinden yaralamıştır. Polis, yaralıyı Cerrahpaşa hastanesine naklettirmiştir.

Gazi köprüsü

Gazi köprüsünün inşaatını tedkik etmek üzere Nafia Vekâletile Belediye mümessillerinden mürekkep bir heyet teşkil edilmişti. Tedkikatın birinci safhası bitmiştir. Heyet, köprünün inşa tarzında ve kullanılan malezmenin nevi ve cinsinde inşaat şartnamesine mugayir bir cihet bulmamıştır. Ancak köprünün zeminine döşenen parkeler, yağmuların tesirile tekrar yerlerinden oynıyarak kalkmıştır. Bu parke tahtalar yerlerine iyice sıkıştırılıp döşenmeden köprünün muvakkat kabulü yapılmıyacaktır. Bu hususta müteahhide tebliğat yapılmıştır.

★ Geçen hafta Ankaraya gitmiş olan Denizyolları umum müdürü B. İbrahim Kemal Baybora, dün şehrimize dönmüştür.

★ Dün gelecek olan Aksu vapuru, fırtına yüzünden Sinopta 24 saat beklediğinden, limanımıza bugün geleceği haber alınmıştır.

★ Çemberlitaş civarında Kürkçü sokağında oturan 40 yaşlarında Mehmed adında biri, kendi kızı 14 yaşında Necmiyeye tasallut etmek suçundan maznunen yakalanarak Adliyeye teslim edilmiştir. Sultanahmed birinci sulh ceza mahkemesinde yapılan gizli sorgu neticesinde Mehmed tevkif edilerek mevkufen tahkikata başlanmıştır.

Şirketi Hayriyenin kış tarifesi

Yeni tarifede şikâyetler göz önüne alındı

Şirketi Hayriyenin kış tarifesi, 1 kânunuevvelden itibaren tatbik edilecektir. Yeni tarife, sonbahar tarifesinde şikâyeti mucip olan noktalar göz önünde tutularak tashihen tertip edilmiştir. Buna göre Kavaklar - Yeniköy arasındaki iskelelerden Emirgân ortamektebine şimdiye kadar 45 dakika evvel giden talebe, ilk ders saatinden 10 dakika evvel gidebileceklerdir. Beykoz - Kandilli arasındaki iskelelerden Boğaziçi ve Kabataş liselerile Gazi Osmanpaşa ortamektebine giden talebe, şimdiye kadar aktarma yapıyorlardı. Yeni tarifeye göre bu gibi talebeler, mekteplerine aktarmaya tabi tutulmadan gidebileceklerdir.

Akşamları Köprüden Çengelköye kadar olan iskelelere uğramak üzere 23,15 te kalkan son vapur, kış tarifesi mucibince 23,25 te tahrik edilecektir.

Türkiye ile ticaret yapmak istiyen Amerikan firmaları

Nevyork Türk Ticaret mümessilliğinden Mıntaka Ticaret müdürlüğüne, memleketimiz ile ticaret yapmak istiyen Amerikan tacirlerinin bir listesi gelmiştir. Tacirler, Türkiyeden anason, balık, deri, av derisi, incir, kestane, kitre, fındık, haşhaş, kuru üzüm, maden cevheri, palamut, nohut, pastırma, sünger, sakız, şimşir ve tohum satın almak istemektedirler.

Amerikalı tacirlerin isim ve adresleri, istiyen Türk ihracatçısına, Mıntaka Ticaret müdürlüğünde parasız olarak verilmektedir.

İngilterede yapılacak vapurlar

İngiliz kredisi ile İngilterede yapılacak 11 gemi için açılan münakasa müddeti yarın akşam bitecektir. Önümüzdeki ay içinde şehrimizde bir komisyon teşkil edilerek yapılan teklifleri tedkik edecektir.

Limana gelen vapurlar

Finlândiya bandıralı Pohçaanma vapuru ile limanımıza uzun zamandanberi ilk defa olarak mühim miktarda çivi, makine aksamı, mühim miktarda kâğıt, çinko lâvha, emaye eşya; Amerikan bandıralı Ekspres vapuru ile makine aksamı, elektrik cihazları, asfalt, bakır çubuk, demir eşya, kimyevi ecza; Romanya bandıralı Recele Karol vapuru ile de pamuk ipliği, kına, limon gelmiştir.

Mütekaidlerle Eytam ve Eramilin üç aylıkları veriliyor

Mütekaidlerle eytam ve eramilin üç aylıklarının verilmesine birinci kânunun dördüncü günü başlanacaktır. Tevzi günleri hakkındaki ilân 10 uncu sahifemizdedir.

Bir çırpıda

Sanat toplantıları!

Eminönü Halkevi güzel bir işe başladı: Arasıra sanat ve edebiyat toplantıları yapmak. Meselâ geçen akşam Halkevinin böyle bir toplantısında edebiyat, sahne, fikir adamları bulundular. Pek güzel vakit geçirdiler. Bu neviden toplantılar sanat ve fikir adamları için âdeta bir ihtiyaçtır. Eskiler bu ihtiyaçlarını geceleri aralarında, büyük konaklarda toplanarak tatmin ederlermiş. Bu eski edebiyat, sanat, fikir ve musiki toplantılarına yetişmiş olan İbnülemin Mahmud Kemal gibi üstadlar kız memesi denilen bir nevi yemişten yapılan şerbetlerin billûr bardaklarla içilmesine kadar o sanat, edebiyat ve musiki gecelerini çok iyi hatırlarlar. Bu toplantılarda Namık Kemal şiir söyler, en büyük musiki üstadları saz çalarlarmış. Bu gecelerin sanat ve fikir âleminde çok büyük tesirleri olurmuş... Şüphesiz ki, bugün bu nevi toplantılara belki eskisinden ziyade ihtiyaç vardır.

Bir zamanlar Fransada birçok salonların birer sanat, edebiyat ve fikir kaynağı halinde bulunduğunu kitaplarda okuyor ve işitiyoruz. En büyük, en meşhur insanların bu salonlardan geçtiğini biliyoruz.

Bizde maalesef salon ekseriya oyun oynanılan ve bol bol dedikodu yapılan bir yerdir. Edebiyat, sanat, fikir toplantıları yapılan hangi salonumuzu gösterebiliriz?

Bu neviden toplantılara Eminönü Halkevinin önayak olması takdirle karşılanacak bir hâdisedir. Meselâ geçen geceki toplantıya iştirak edenler vaktin nasıl geçtiğini anlıyamamışlardır. Öyle bir toplantı ki yanınızda Halide Edib memlekette halk şiirlerini, halk masallarını, halk hikâyelerini, halk oyunlarını toplamakla tanınmış bir zatla gayet dikkate değer bir bahis açmış... Soruyor:

— Anadoludan istediğiniz kadar bol malûmat toplıyabiliyor musunuz?

Sonra da dalgın ilâve ediyor:

— Anadoludan istediğiniz kadar kendini vermiyen bir yerdir...

Aktör İ. Galib'in tiyatrodan altı ay mezuniyet aldığını öğreniyoruz. Bayan Halide Edib soruyor:

— Altı ay!.. Fakat canınız sıkılmıyor mu?

— Ankarada tiyatro dersleri veriyorum. Gene tiyatro ile alâkadarım. Lâkin bir tek heyecandan mahrumum. O da sahnede, halk karşısında bulunmak heyecanı... Bu da bir aktör için çok mühim bir ihtiyaç...

Böyle toplantılarda sahne adamının, edebiyat adamının, sanat adamının kendi mesleğine, kendi sahasına aid fikirlerini, düşüncelerini - hem de bunların seçmelerini- istediğimiz kadar bulabiliyoruz.

Bizde şimdiye kadar bu cinsten insanlar bir masa başında muayyen bazı kararlar vermek, yahud bir konferans filân dinlemek için toplanırlardı. Ortada verilecek bir karar bulunmadan, bir konferansı dinleme mecburiyeti olmadan sırf konuşmak, sırf sanat toplantıları yapmak maksadile fikir ve sanat adamlarının birlikte birkaç saat geçirmeleri çok güzel birşey...

Hikmet Feridun Es

Bulgaristan incir yetiştirecek

Bulgar Ziraat Nezareti, Karadeniz sahillerinde incirlik tesisi için İtalyaya iyi cinsten 1,200 incir fidanı ısmarlamıştır. Yapılan tecrübeler neticesinde Bulgaristanın Karadeniz havalisinde incirin iyi surette yetişebileceği anlaşılmıştır.

Bay Amca ve cihan yandı!...

— Hey gidi hey, bizim gençliğimizde ne kızlar vardı bay Amca...

... Hele bir cihan yandı Remziye vardı ki aman Allah!...

... Delikanlılar onun için çekişir...

... Palalar onun için çekilirdi!...

B. A. — Böylesi şimdi de var bayım!...

— Kimmiş o kız bakalım?...

B. A. — Cihan yandı Sulh!...

B. Hayri Uğur vefat etti

Cenazesi bugün merasimle kaldırılarak Edirnekapı şehitliğine defnedilecek

Vilâyet Daimi encümen âzasında Hayri Uğur dün akşam Cerrahapaşa hastanesinde vefat etmiştir. Hayri Uğur cuma günü akşamına kadar Daimi encümen odasında sıhhatli ve neşeli bir şekilde çalışmış, gece evinde âni bir surette sancılanarak ertesi günü hastaneye kaldırılmış ve mütehassıslarca görülen lüzum üzerine derhal ameliyat edilmiştir. Hayri Uğurun pankreas iltihabından muztarip olduğu görülerek lâzımgelen tedbirler alınmıştı.

Hayri Uğurun rahatsızlığı pazartesi günü toplanan İstanbul Umumi meclisinde Vali ve Belediye Reisi Dr. Lûtfi Kırdar tarafından mevzuubahis edilmiş ve meclis namına hatırının sorulması için iki âza seçilmişti. Hasta, dün akşam gözlerini hayata yummuş bulunuyor.

Hayri Uğur Çatalcalıdır. Millî mücadele senelerinde Trakya Müdafaai hukuk cemiyetinde çalışmış ve Halk fırkası teşkilâtı yapıldığı zamandanberi de orada vazife almıştır. Cümhuriyet Halk Partisi Çatalca kaza idare heyeti reisi idi. Vilâyetle Belediyenin tevhidinden evvel ve sonra müteaddid defalar Çatalca âzası olarak Daimi encümene seçilmişti. Halûk ve çalışkan bir insandı.

İstanbul Umumi meclisi âzaları ve Parti mensupları cenaze merasimine iştirak edeceklerdir. Ailesine ve dostlarına beyanı taziyet ederiz.

Davet

İstanbul Belediye Riyasetinden:

Vilâyet Daimi encümen âzasından Çatalcalı Hayri Uğurun dün akşam vefat ettiği teessürle öğrenilmiştir. Cenazesi bugün saat 12 de Lâlelide Tayyare apartmanları karşısında Kanatlı apartmanındaki ikametgâhından kaldırılacak, cenaze namazı Aksarayda Valide camisinde kılınacak ve namazı müteakip Edirnekapı şehitliğine defnedilecektir.

Umumi meclis âzası arkadaşlarının cenaze merasiminde bulunmaları rica olunur.

Terhis edilen mahkûm askerlerin cezaları

Ankara 28 (Telefonla) — Askerlik hizmetini ifa sırasında işledikleri suçlardan dolayı askerî mahkemelerce mahkûm edilip terhis edilmiş olanların cezalarını umumi ceza evlerinde geçirmeleri kararlaştırılmıştır. Keyfiyet Adliye Vekâleti tarafından alâkadarlara bildirilmiştir.

Türk - Rumen ticaret münasebetleri etrafında görüşmeler

Ankara 28 (Telefonla) — Ticaret Vekili B. Nazmi Topçuoğlu, bugün Rumen elçiliği müsteşarı ile ticaret ataşesini kabul ederek iki memleketi alâkadar eden ticaret münasebetleri etrafında görüşmüştür. Bu mülâkat bir buçuk saat devam etmiştir.

Temyiz itiraz komisyonu reisliği

Ankara 28 (Telefonla) — Muhasebat umum müdür muavini B. Fahrinin açık bulunan temyiz itiraz komisyonu reisliğine tayini Yüksek tasdiğe iktiran etmiştir.

Bulgaristanda sahte para basanlar

Sofya 27 — Bulgar zabıtası Sofyada Vojbrın sokağında sahte gümüş ve nikel paralar basan bir kalpazan grupunu yakalamıştır. Kalpazanlar 1936 yılındanberi piyasaya 200 bin levalık sahte para sürmeğe muvaffak olmuşlardır.

Paraları 24 yaşında Georgi Tsalvert isminde birinin bastığı ve anası Nevena'nın da küçük oğlu ile beraber bunları sürdüğü anlaşılmıştır.

Ankara Borsası

28 İkinciteşrin 939
ESHAM ve TAHVİLÂT

Ergani 19.70

PARA ve ÇEKLER

	Kapanış	En yukarı
1 Sterlin	5.24	—
100 Dolar	130.36	—
100 Frank	2.96375	—
100 Liret	6.805	—
100 İsviçre Fr.	29.26	—
100 Florin	69.405	—
100 Rayşmark	—	—
100 Belga	21.65	—
100 Drahmi	0.97	—
100 Leva	1.6025	—
100 Çokoslovak Kr	—	—
100 Pezeta	13.61	—
100 Zloti	—	—
100 Pengo	23.8175	—
100 Ley	0.92	—
100 Dinar	2.5325	—
100 Yen	31.355	—
100 Isveç Fr.	31.19	—
100 Ruble	—	—

ŞEHİR TİYATROSU
Tepebaşı Dram kısmı
Gece saat 20,30 da
ŞEYTAN
İstiklâl cad. Komedi kısmı
Gündüz saat 14 de
KELOĞLAN Çocuk oyunu
Gece saat 20,30 da
KAN KARDEŞLERİ

RAĞBET BÖYLE OLUR!

İstanbul halkının tekrar tekrar görmek suretile gösterdiği coşkun rağbet ve umumi orzu üzerine

MİLLÎ ve ALEMDAR sinemalarında

Dehalı ses sanatkârımız MÜNİR NUREDDİN'in alkışlarla seyredilen ilk filmi

ALLAHIN CENNETİ

2 nci hafta zaferle devam ediyor.

DİKKAT: Programa sayın halkımızın bu kadirşinaslığına bir cemile olarak ayrıca nefis bir sanat eseri olan: Büyük filmi İlâve edilmiştir.

MERCAN ADASI

Mümessilleri: MİCHELE MORGAN - JEAN GABİN

ALKAZAR sineması

Bugün Matinelerden itibaren

1939 senesinin en müthiş en korkunç ve en güzel filmi

Dünyanın 9 uncu harikası

Frankenştein'in OĞLU

Yirmi sene uyumuş kalmış korkunç hadise... Birdenbire bu yarı adam yarı canavarla meydana geliyor... İnsan fakat mazinin irsî gölgeleri belirinceye kadar... O zaman... Korkunç canavar... En büyük vahşeti yapan hayvan...

Münir Nureddin konseri

Kıymetli sanatkârımız Münir Nureddin yakında memleketin muhtelif şehirlerinde bir konser turnesine çıkacak, bu turneye başlamadan evvel de İstanbulda mevsimin ilk konserini verecektir.

6 Birincikânun çarşamba akşamı Saray sinemasında verilecek olan bu konser için çok güzel şarkılardan mürekkep pek cazip bir program tertib edildiği haber alınmıştır.

Teşekkür

Eskiden Tahran büyük elçisi aziz babamız B. Sadreddin Saymanın ölümünden doğan büyük acımızı paylaşmak lûtuf ve nezaketinde bulunan Sayın Hariciye Vekiline, Galatasaray kulübün,e İstanbul şu idaresine, merhumun arkadaşlarına, büyüklerimize, yakınlarımıza ve dostlarımıza ve onu hasta yatağında husuşi bir dikkat ve alâka ile tedaviye koşan doktor B. Necmeddin Rifat ile Doktor B. Mey'e sonsuz şükran ve teşekkürlerimizi arzederiz.

Merhumun çocukları: Bedriye, Meodi, Nükhet, Necip

Şehzadebaşı FERAH - TURAN sinemalarında Bugün 11 den itibaren

Taksım sinemasının 3 hafta üstüste gösterilen senenin en büyük türkçe filmi:

NEŞİDEİ EMEL Ümit Şarkısı

Ses kraliçesi ÜMMÜ GÜLSÜM'ün şaheseri
Türkçe Sözlü - Arapça Şarkılı

Programa ilâveten: Ebedi Şefimiz ATATÜRK'ün birinci ölüm yılı munasebetile ANKARA ve İSTANBUL'da yapılan merasim ve Cümhuriyetin onuncu yılı dönümünde ATATÜRK'ün TARİHÎ NUTUKLARI

Turan - Ferah

Bu akşam SÜMER Sinemasında

Bütün musikisi... ve bütün aşklarile İspanya... «KARMEN» ve «ENDÜLÜS GECELERİ» nin parlak yıldızı:

EMPERİO ARGENTİNA

Dansları... Şarkıları... Serenadları ve gitaralarile

SPANYOLİTA'yi

Hakiki İspanyol müzik ve gitaralarının iştirakile İspanyada çevrilen ikinci büyük İspanyol filminde görünüz. AŞK - GÜZELLİK - NEŞ'E - DANS - ŞARKI ve ZEVK FİLMİ

İlâveten: EKLER JURNAL en mühim ve en hakikî harp ve dünya havadisleri. Yerlerinizi evvelden aldırınız.

ÇEMBERLİTAŞ Sinemasında

Bugünden itibaren fevkalâde bir program

1 - SEVDA KAMPI

GİNGER ROGERS - DOUGLAS FAİRBANKS Jr.

Emsalsiz gençlik, arkadaşlık ve büyük aşk filmi

2 - TAVSİYE MEKTUBU

ADOLPHE MENJU - ANDREA LEEDS İçtimai bir hayat faciası

Nazarı Dikkate: Her hafta Pazartesi ve Salı

Ucuz halk günleri: Duhuliye 10 kuruş — Hususî 15 kuruş — Balkon 20 kuruş

Telefon: 22513

YILDIZ sinemasında

Bugün matinelerden itibaren 2 büyük filim birden

1) 3 büyük Fransız artisti bir arada

HARRY BAUR - SİMONE SİMON - JEAN PİERRE AUMONT

SİYAH GÖZLER

Filminde

2) LORETTE YOUNG ve RİCHARD GREENE'nin en güzel filmi olan

DÖRT NAMUS BEKÇİSİ

Pangaltı AKIN sinemasında

Programların en güzeli

DENİZALTI ESİRLERİ — Dolores del Rio - Richard Dix

Neş'e Yağmuru — Ray Ventura

Ayrıca: BEBEĞİM

Gündüz ve gece 8,45 de 3 filim birden

Bugün AZAK sinemasında Bugün

Bu sene LÂLE sinemasında büyük rağbet bulan filimlerden iki tanesi birden sinemamızda gösterilecektir.

1 - ÇILGIN BAKİRE

Victor Francen - Annie Ducaux

3 - ÖLÜM HARBİ

Humphrey Bogart - Ceorce Brent

Bu akşam MELEK Sinemasında

Senenin en nefis, en güzel filmi

HONOLULU

Baş Rolde Dünyanın birinci dansözü ELEANOR POWELL

Filme ilâve olarak: FOKS Dünya Haberleri ve profesör Fuad Köprülüye Pariste Sorbon üniversitesinde Fransız Cümhurreisi önünde yapılan büyük merasim.

Bu akşam için loca kalmamıştır numaralı koltuklar sabahtan itibaren satılmaktadır. Tel. 40868

SARAY sinemasında

6 Birinci Kânun Çarşamba akşamı saat 21 de

Münir Nureddin

KONSERİ

POLİTİKA

Mayın harbinden çıkan meseleler

Elektrik cereyanı ile miknatisleştirilmiş soğan şeklindeki torpillerin İngilterenin seyrisefain yollarına serpilmiş olması ve bunun doğurduğu mukabelebilmisil tedbirleri dünyanın en büyük bir meselesi halini aldı.

Torpil vazı yeni birşey değildir. Geçen umumî harpte de İngilizler, Almanlar ve bahusus Ruslar bu tahripkâr âleti geniş mikyasta kullanmışlardı. İngilizler 1914 den 1918 senesine kadar gerek kendi gerek düşmanları sularına 159,000 torpil koymuşlardı. Amerika da harbe girdikten sonra 56,000 torpil koymuştu. Almanya ve müttefikleri ceman 46,000 torpil kullanmışlardı. Ruslar da Karadenizde ve Baltıkta ceman 50,000 torpil vazetmişlerdi. Gerek yapılış ve model itibarile gerek koymaktaki meharet cihetinden Rus torpilleri cümlesine tefevvuk etmişti. Fakat bu defaki torpiller eskileri gibi suyun sathından muayyn bir derinlikte ve denizin dibine bir çapa ve zincir ile merbut büyük şeyler değildir. Miknatisli torpiller denizin dibinde yatmakta ve üzerinden ve yakınından geçen ve teknesi demir olan gemiler tarafından çekilerek patlatılmaktadır. Patladığı zaman otuz metreden fazla irtifada su sütunu kaldırmaktadır. Bu cehennem makinelerini her yere kolaylıkla atmak mümkün olduğundan bütün milletlerin seyrisefain yolları toptan tehlikeye girmiştir.

İngiltere buna karşı bütün dünya sularındaki Alman mamulâtını harp kaçağı sayarak toptan müessir bir tedbir almıştır. Toptan olan her iki tedbir ise bütün bitaraflara dokunduğundan cihanşümul yeni bir mesele çıkmış bulunuyor.

AKŞAM

DÜNYADA NELER OLDU NELER OLUYOR?

Pilotsuz tayyare

Hollivutun meşhur aktörlerinden Denny garip bir kazanç yolunu bulmuştur. Bu adam filimlerde hakiki filim olarak gösterilmek üzere bir oyuncak tayyare modeli meydana getirmişti. Kanadlarının genişliği 12 kadem olan bu tayyare pilotsuzdur. Petrol ile işliyen makinesi 25 mil mesafeye kadar tayyarenin kendi kendisine gitmesini temin ediyor. Petrol tükendikten sonra otomatik olarak paraşütü açılıp tayyare yavaşça yere salimen inmektedir.

Amerika Harbiye nezareti tayyare dafi topları için bu pilotsuz tayyarelerin en mükemmel ve canlı hedef olduğunu takdir ettiğinden aktöre her işini bırakıp bunlardan binlercesini yapmağa memur etmiştir. Amerikadan aldığı sipariş o kadar çoktur ki bu yeni âletin ehemmiyetini takdir ederek yüksek bedel ile sipariş veren ecnebi devletlerin tekliflerini reddetmeğe mecbur olmuştur.

İhtikâra boykotla mukabele

Kanadanın merkezi Montrealda evli kadınlar, kocalarının bütçelerini korumak için bir ittifak vücude getirmişlerdir. İttifaka mensup kadınlar, harp zamanına mahsus havayici zaruriyenin maliyet kıymetlerini tedkike memur idare tarafından tayin edilen satış fiatleri fevkinde mal satan bakkallara, sebzecilere, manifaturacılara müttehiden boykot yapmak için mukaddes kitaba el basarak yemin etmişlerdir. Şehrin hemen bütün kadınları bu teşkilâta dahil olduğundan hükûmetin ihtikâr yapan müesseseler araştırmasına lüzum kalmamıştır. Çünkü ihtikâr yapan herhangi bakkal ve diğer esnaf tek bir müşteri bulamamaktadırlar. Kadınların boykot silâhı bütün Kanadanın harpten kazanç temin etmek isteyen muhtekirlerin gözünü fena halde korkutmuştur.

Ottan Benzin çıkarılacak

Dünyada petrol sıkıntısı arttıkça otomobil ve kamyon ve tayyare için suni benzin tedarikine daha büyük ehemmiyet verilmektedir. Şimdiye kadar yalnız maden kömüründen benzin çıkarılıyordu. Fakat İtalyada ahiren ottan da benzin çıkarmağa imkân bulunmuştur.

Sorgo denilen ottan çıkarılan bu suni benzin her türlü dahili ihtiraklı motörlerde kullanılıyor. Bu ot İtalyada yabani olarak pek çok miktarda yetişmektedir. Ottan benzin çıkarmak için Roma civarında yeni büyük bir fabrika kurulmuştur.

Bulgaristanın 3 harptekî zayiatı

Bir istatistiğe göre, Bulgaristan 1885-de Sırbistanla yaptığı harpte 17 zabit, 734 asker maktul vermiştir. Balkan harbinde 659 zabit, 43,489 asker kaybetmiştir. Harbi umumîde de 1,792 zabit ile 99,437 Bulgar askeri telef olmuştur.

Bulgaristanın bütün harplerde hepsi 2,468 zabitle 143,660 askerden ibaret maktullerinin hatırası için ayın 18 inde bütün Sofya bir dakika sükût etmiştir.

Romada Kleopatra için yaptırılan saray bulundu

Meşhur Mısır kraliçesi Kleopatra için âşığı Jül Sezar tarafından Rimada Tiber nehrinin şimalinde yaptırılan mükellef sarayın enkazı nehir üzerinde inşa edilen yeni köprünün ayakları için temel kazıldığı zaman meydana çıkmıştır. Sarayın birçok kubbeli dairelerini ve mozaik tavanları sap sağlam olduğu görülmüştür. Fakat bu tarihî bina, güzergâhı değiştirilmesine fennî imkân bulunmıyan bir yola tesadüf ettiğinden, olduğu gibi muhafaza edilemiyecektir. Mozaikler temizlenmek ve tedkik edilmek üzere müzeye nakledilmiştir. Bu bina Tiber nehrinin sahilind inşa edilen rıhtımın 20 ayak aşağısında kalmıştır.

Romanın azamet devrinde burası (Sezar bahçesi) namile meşhur idi. Sezar maşukası Kleopatra ile gizli görüşebilmek için kendi bahçesinin ortasında bu muhteşem sarayı yaptırmıştı. Kleopatra Milâddan evvel 46 senesinde Romaya gelmiş ve iki sene sonra Sezar öldürülünceye kadar burada kalmıştı.

GÜNÜN ANSİKLOPEDİSİ

Arnavutluk tarihi ve İskender bey

Arnavutluğun eski istiklâlinin yıldönümüne tesadüf ettiği için, dün şehrimizde bir tarafta İtalyanlar, diğer tarafta da kral Zogu taraftarları merasim yaptılar.

Münevver ve milliyetçi Arnavutların iddialarına göre, Arnavutluk tarihi pek şamil ise de - (ki bu noktai nazarı vaktile gazetemizde Yürük Çelebi imzasile neşretmiştik) - Avrupa klâsik neşriyatına göre Arnavutluğun mazisi hulâsaten şöyledir:

Kurunuulâda Arnavutluk Makedonyanın tarihi içinde hallühamur olmuştur; kurunuvustada da Büyük Bulgaristana karıştı.

Sonra istiklâline kavuşarak Türklere karşı on beşinci asırda şiddetle mukavemet etti. İskender beyin vefatını müteakip Osmanlılara boyun eğdi. Bu tarihten itibaren de Arnavutlarla Karadağlılar arasında birçok çarpışmalar oldu. Meşrutiyet sıralarında ve daha evvel İstanbula karşı muhtelif isyan hareketlerine giriştikten sonra, Arnavutlar, 1912 de istiklâllerine eriştiler. Memleket 1920 de devlet olarak teşkilâtlandı. 1928 de Zogu'nun idaresinde krallıyet haline geldi. Bu son sene içinde bildiğimiz gibi İtalyanlar tarafından istilâya uğradı.

***

Arnavutlar, yukarıda zikrettiğimiz «İskender bey» isminde bir şahsiyeti millî kahramanlarından sayarlar ki, İtalyan idaresi de kendisini böylece tanıyor.

Osmanlı tarihlerinin «meşhur Arnavut sergerdesi» saydıkları İskender bey, Yani Kastiryoti isimli bir Arnavut prensinin oğludur. 1404 te doğup 1467 de vefat etmiştir. Asıl adı Yorgi Kastiryotis'tir.

İkinci Murad zamanında babası Osmanlılara itaat etmişti ve dört oğlunu rehin olarak Edirneye göndermişti. İskender, bunların en küçüğüdür. Padişah, Büyük İskendere nisbetle Yorgi'ye bu adı verdi.

Müslüman olan çocuk, Fatih sultan Mehmedle birlikte büyüdü. Osmanlı sancak beyi sıfatile birçok muharebelere iştirakten ve yararlıklar gösterdikten sonra 1443 te gücenerek kaçtı; babasının hüküm sürdüğü Akçe Hisar kalesine yerleşti ve kendini Arnavutluk prensi ilân etti.

İkinci Muradın gönderdiği kuvvetlere karşı muvaffakıyetle çarpıştı ise de, Fatihle uzlaşmak mecburiyetinde kaldı. Fakat Venediklilerin ve Papanın teşvikile yeniden isyan etti ve hristiyanlaşarak Haçlılarla birlik oldu.

1463 te Fatihe yenilip Venediklilerden yardım istemek üzere kaçtı; Leç kasabasında öldü.

Muharebelerden mucize kabilinden sağ çıktığı için, kemikleri tılsım diye elbiseye dikilirdi. Bu sebeple yattığı kabirde bakiyesi kalmamıştır.

***

İskender bey İtalyanların müttefiği olduğundan, Arnavutluktaki yeni rejimin onu millî kahraman saymasındaki hikmet kolaylıkla anlaşılıyor. — **Y. Ç.**

Heyecan hastalığı

Yazan:
HALİDE EDİB

— Bize heyecan lâzım, daima heyecan.

— Niçin?

— Çünkü yalnız heyecan hareket doğurur.

— Nasıl hareket?

— Her hareketin membaı heyecandır.

— Yani hem iyi, hem de kötü hareketin demek istiyorsunuz değil mi?

— Tabiî kötü hareket doğuran heyecanı istemiyoruz.

— Bir defa heyecan müptelâsı olduktan sonra heyecanın cinsini tesbit eden muhittir, siz değilsiniz.

— Evvelâ iyi ile kötü heyecanı tasnif edelim de sonra kötüsünden sakınmak yolunu arıyalım.

— İyilerden hatırıma gelenler şunlardır: Zûlme karşı isyan, muhabbet, acımak, güzelliğe karşı hayranlık. Kötülerden hatırıma gelen şunlardır: Hırs, herhangi hırsın saik olduğu başkalarını ezmekten, yani eziyet ve işkence etmekten duyulan zevk, kin ve kinin saik olduğu intikam; korku, ve korkakların etraflarında daha doğrusu herhangi kalabalıkta bu şuursuz zaafı istismar etmek, onunla eğlenmek için uyandırdığı çirkin temayüller...

— Pekâlâ... Evvelâ iyilerini ele alalım. Zûlme karşı isyan ihtilâl ve inkılâp doğurur diyorsunuz. İhtilâl ve inkılâp olmasa dünyanın hiç değişmez olduğunu, ileriye gidemez olduğunu kabul ediyorsunuz ya!

— Acele etmeyin. İhtilâli heyecan doğurur, fakat inkılâbı değil. Çünkü ihtilâl yıkıcı, inkılâp yapıcı bir harekettir. Yıkıcı hareketler için heyecan lâzımdır. Fakat yapıcı hareketler için serin kafa ile düşünmek, temelini sağlam atmak, heyeti umumiyesindeki ahengi tesbit için düşünmek, yani ruh sükûnu lâzımdır.

— Ya muhabbet ve acımak?

— Onların heyecan halinde doğurduğu hareketler ârızî ve ferdîdir. Boğulanı kurtarmak için biri canını feda eder, öteki malını fıkaraya verir, bir doktor mahallesinin fıkarasına parasız bakar ve saire. Fakat bir cemaatin hayrına olacak hareketlerin kanun ve anane halini alabilmesi için serin kafa ile düşünen, içtimaî nizamı tecrübe ve ilme istinad ettiren bir zümre lâzımdır.

— Güzelliğe karşı hayranlık heyecanının büyük sanat doğurduğunu inkâr edecek değilsiniz ya!

— Kısmen edeceğim. Gerçi kısa bir şiir, bir halk türküsü ânî heyecanın, ânî ifadesi olabilir. Fakat o bile daima ânî değildir. Size Yahya Kemali misal olarak alıyorum. Hassas bir rebap gibi kalbinin telleri ihtizaz eden bir şairdir, fakat en sade mısraına bile o süzgeçten geçmiş şekli verişi hiç ânî değildir. Bazen senelerce bir kelimenin ahengi ve ölçüsü üstünde düşünmüştür.

Gelelim mürekkep şaheserlere... Meselâ tiyatro piyesleri, romanlar, statüler ve resimler... Bu sahalarda şaheser yaratan sanatkâr heyecanlı bir insan olabilir, fakat bunların herhangisine şekil verebilmek için kanun vazedenler kadar ruh sükûnuna, bilgiye, heyeti umumiyedeki elzem ahengi tesbit edebilecek ölçüye, hülâsa hareket anlarında tenkid kabiliyetine malik olması lâzımdır. Büyük klâsikler hep bu vasıfları olanlar tarafından yapılmıştır. Romantik devirler, yani heyecanın öteki elzem unsurlara faik olduğu devirler inhitatın başlangıcıdır. Yani sanat hayatın ifadesidir, onda heyecan olduğu kadar anlayış ve düşünüş lâzımdır. «Venüs De Milo» ile (Laocoon) grupuna bakmak iddiamı isbat için kâfi bir mukayese teşkil eder. Kendimizden misal isterseniz Süleymaniye ile Dolmabahçe sarayını göstermek kifayet eder. Birincisini bina eden mimar heyecanını zaptetmiş, kafasında ve ruhunda uçsuz bir ihata ile dünyanın sonuna kadar çarpıntı verdiği kadar sükûn verecek, mürekkep güzelliğile herhangi devirde insanları hayran edecek bir eser bırakmıştır.

İkincisi... Bundan bahsetmeği doğru bulmuyorum, çünkü tanzimat ruhunu tenkid etmiş olacağım. Bu da tanzimata muarızmışım gibi size yanlış bir kanaat verecek.

— Şimdi dünyanın kötü heyecandan yahud fazla heyecandan ne zarar gördüğünü izah edin bir bakalım!

— O halde harpten sonraki dünyayı ele alalım. Romanın son günlerine çok benzediği için onunla mukayese edelim. İkisinde de hastalık halini alan bir heyecan ihtiyacı görüyoruz. Romada halkın ekmek kadar muhtaç olduğu heyecanı tatmin için sirkler yapıldı. «Ekmek ve sirk» Romanının insan ilâhlarının kudretinin esasını teşkil eder. Aslana, kaplana insan parçalattırıldı, çoluk çocuk diri diri yakıldı ve saire ve saire. Bu maşerî heyecan. Ferdin heyecanını tatmin için cemaatlerin zararına olan her türlü suiistimalin yıkılmaz zannedilen koca Romanın sıhhatini, ahlâkını, muhakemesini hülâsa herşeyi nasıl ayaklar altına aldığını tekrara lüzum yok. Romayı yakan, Romalılara alevler içinde çırpınan bir insaniyet ıztırabı gibi büyük bir temaşa sunan Neron Romalıların heyecan iptilâsına dayanıyordu v.s...

— Yeni dünyaya gelelim.

— Yani harpten sonraki dünyaya. Evvelâ on beş sene müşahid sıfatile aralarında bulunduğum galipler zümresini ele alacağım. Oralardaki mevzu kanunlar Romavarî kanlı sirklere, payitahtları ateşe veren şenlik gecelerine mesağ vermediği için heyecan iptilâsının taşkınlıkları ve çılgınlıkları ancak imtiyazlı ferdlerin ve muayyen zümrelerin arasına münhasır kaldı. Fakat garp denilen diyarda bu heyecan illeti uğrunda sarfedilmemiş para, yapılmamış çılgınlık, yakası açılmamış bir rezalet kalmamıştır. Fakat aynı zamanda bunlara isyan edenler, akıl ve mantığını kaybetmiyenler de söyledi ve yazdı. İnanıyorum ki eğer harp korkusu garbin kafasının içinde şimşek gibi çakmayaydı garp da eski Roma gibi içinden çökmeğe mahkûmdu. O kadar ki eski harpten sonra sırf heyecana kapılarak yaşıyanlar bugün ayni zamanda düşünmek ihtiyacını da görüyor. Filozofları, uleması, sanatkârı hattâ alelâde okumuş yazmışları bile bugün: «Harpte galip geldikten sonra his ve heyecanla değil, serin kafa ile, sakin ruhla istikbalin temellerini atalım» diyor. Ve gene inanıyorum ki, garbin eski galip yahud demokrasi cephesi bu defa da galip gelecekse sadece muhafaza etmek istedikleri, uğruna ölecekleri insanî kıymetler için duydukları heyecandan değil, galibiyet şartlarını serin kafa ile hazırlamalarından ileri gelecektir. Öteki tarafa, yani mağlûp yahud galibiyetten hissesini almadığına inanarak kısmen haklarını almak için, kısmen dünyaya hükmetmek için memleketlerini hazırlıyanlara gelince onlar hakkında fikrim okuduklarıma ve sayıları hayli muhtelif çeşid olan müfekkirlerinin söylediklerine dayanır. Bence onların en büyük derdi «hareket vücude getirelim» diye heyecanı memleketlerinde müstevli bir hale getirmeleridir. Oraların halka tatbik edilen düsturu «düşünmek yok heyecan var, fikir yok hareket var» diye tarif edilebilir. O kadar ki, fikir ve muhakeme kabiliyetini halkta uyandırabilecek her kafa hudud haricidir. Heyecanın resmî olan şeklinden başkasını yaratabilecek her sanatkârın sesi kısılmıştır.

— Bütün bunlardan heyecanın muzır olduğunu mu demek istiyorsunuz?

— Hayır. Heyecanın insanlığı teşkil eden kabiliyetler arasında kıymetli bir yeri olmakla beraber onun hesabına ötekiler imha edilirse insanın hayvaniyetten çıkamıyacağını iddia ediyorum. Bunun daha iyi, yahud daha kötü olduğu hakkında felsefe yapmağa lüzum yok. Yalnız işin şurası göze çarpıyor. Mütemadî heyecan sadece cümlei asabiyeleri ile yaşıyan mahlûkata mahsustur. Ve sadece cümlei asabiyeleri ile yaşıyanlar ne ileri gidebilir ne de esaretten kurtulabilir. Bizi hür yapan her şeyden ziyade muhakeme kabiliyetimizdir. Hattâ heyecanın âmil olduğunu söylediğiniz hareket dahi ancak serin bir muhakeme, sakin bir ruhla idare edildiği zaman faydalı ve yaratıcı oluyor.

— Göte, «İptidada hareket (*) vardı» diyor.

— Göte'nin milleti bugün «iptidada kelâm» olduğuna inanan bir dünya ile döğüşüyor.

— Hangisi doğru?

Halide Edib

(1) Aslında bu kelime daha ziyade iş yahud fiildir.

Arnavutluğun istiklâlinin yıldönümü

Arnavutluğun istiklâle kavuşmasının 27 inci yıldönümü münasebetile dün şehrimizdeki Arnavutluk konsoloshanesinde merasim yapılmıştır. Toplantıda eski Başvekil Kota, kral Zogunun biraderi prens Celâl, Maarif Nazırı Abdürrahman, kralın muhafız kıtaatı kumandanı Hasan Selman, Arnavutluk kolonisi bulunmuştur.

Arnavutluk sefiri B. Asaf Caculi bir nutuk söyliyerek bugünü, her sene şimdiye kadar bayram olarak tesid ettikleri halde şimdi derin bir matem havası içinde bulunduklarını, maamafih Arnavutluğun ergeç istiklâline kavuşacağını beyan eylemiş ve sözünü, mağdur vatandaşlarına Türkiye cümhuriyet hükûmeti tarafından gösterilen ulüvvücenabana teşekkürle bitirmiş ve «Yaşasın Türkiye» diye bağırmıştır.

B. Asaf sözünü bitirir bitirmez prens Celâl; «Yaşasın İsmet İnönü» diye haykırmış, bunu, bütün Arnavutların hep bir ağızdan tekrarladıkları «Yaşasın Türk milleti» avazesi takip etmiştir. Bundan sonra, salona konulan bir gramofon ile evvelâ Arnavutluk İstiklâl marşı, müteakiben kralın marşı çalınmıştır. Merasim cereyan ettiği müddet zarfında salonda hıçkırık sesleri hiç eksilmemiştir.

Dün gece, Beyoğlundaki İtalyan klübü Kaza d'İtalyada da şehrimizdeki İtalyanlar tarafından bir toplantı yapılarak Arnavutluğun istiklâl yıldönümü tesid edilmiştir.

Belediyeler bankası

Ankara 27 (Telefonla) — Belediyeler bankasının mahallî idareler bankasına kalbi hakkında Dahiliye Vekâletince hazırlanmakta olan kanun projesi son şeklini almıştır. Bu proje ile mahallî idareler bankasının sermayesi ilerde bir misli artırılmak suretile 42 milyon lira olarak tesbit olunmaktadır.

EV KADIN MODA

Modası geçmiş elbiselerden istifade

Tasarruf zamanındayız, evdeki modası geçmiş elbiselerden istifade etmek lâzımdır.

Eskimiş, hattâ lekeli bir kadife elbiseyi az uğraşarak yeni haline koymak kabildir.

İlk yapılacak iş elbiseyi güzelce fırçalamak ve silkmektir. Sonra hiç bir tarafını kesmemeğe dikkat ederek, dikişlerini sökmeli. Elde edilen parçaları birer raptiye ile dört tarafından bir masa üzerine (mümkün olduğu kadar gererek) iliştirmeli.

Bir hamam tası ılık su içerisine bir çorba kaşığı amonyak atarak karıştırmalı. Ayni kadifeden küçük bir parça alarak bu suya batırmalı ve masa üzerinde gerili duran kadifeyi silmeli. Yalnız daima yukarıdan aşağıya doğru silmek lâzımdır.

Kumaşı temizledikten sonra raptiyeleri sökerek her bir parçayı iki ucundan mandalla ipe asmalı, kurumağa bırakmalı.

Kadife kuruduğu zaman tüyleri biribirine yapışmış garip bir şekil almıştır. Evvelâ yukarıdan aşağıya doğru olmak üzere kadifeyi fırçalamalı. Sonra iki kişi bu kadifeyi hiçbir yere dayatmadan gererek tutmalı. Kadifenin üstü yani tüylü tarafı alta getirmelidir. Diğer biri de ıslatıp sıkılan bir tülbenti kadifenin üstte duran tüysüz tarafına yaymalı ve kızgın ütü ile hafifçe ütülemelidir.

Tülbentten çıkan rutubet kadifenin gerili ve boşta duran alttaki tüylerinin dikleşmesini ve parlamasını temin eder. Bu suretle ütülenen kadifeleri tekrar uçlarından mandalla tutarak ipe asmalı ve soğumağa bırakmalı.

Bu ameliyeler dikkatle yapılırsa kadife yeni gibi olur. Pek yıpranmış tüyleri dökülmüş bir kadife ise iyi kısımlarından bir bluz, bir çocuk elbisesi, bir şapka, en nihayet başka bir elbiseye garnitür yapmak kabildir.

Meksika pastası

3 yumurta, 125 gram çikolata, 125 gram tereyağı, 125 gram pudra şekeri, 80 gram un, 6 gram iç badem almalı. Çikolatayı makineden çekerek pek az su ile çok koyu oluncaya kadar pişirmeli soğumağa bırakmalı.

Yumurtaların yalnız sarısını şekerle karıştırarak yirmi dakika kadar telle vurmalı.

Tereyağını eritip çikolata içine atıp karıştırmalı. (Tereyağı erimeli katiyen kızmamalıdır.) Dövülmüş bademi, unu katarak güzelce halletmeli en nihayet yumurtaların akları köpürtülerek ilâve edilmeli, bir defa hamuru karıştırdıktan sonra yağlanmış tepsiye dökerek karar bir fırında bir saat pişirmeli. Bu pasta 24 saat tepsi içinde kalmalı.

Ertesi günü tepsiden çıkararak şu krema ile üzerini süslemeli: 2 kalem çikolatayı az su ile koyu olarak pişirmeli sonra içine iki kaşık toz şeker bir yumurta sarısı ve 50 gram taze tereyağı ilâve etmeli. Pasta üzerine sürdükten sonra üzerini yarım yarım iç badem ve meyva şekerlemesi ile süslemeli.

Saçları kuvvetlendirmek için

Bu mevsim dökülen saçları kuvvetlendirmek için şu ilâçla friksiyon yapılırsa faydası görülür:

Ayni miktarda kâfurulu ispirto rhum ve hintyağı karıştırarak şişeyi güzelce salladıktan sonra kullanmalı, saç köklerine iyice masaj yapılmalıdır.

KÜÇÜK İLÂN
okuyucularımız arasında
EN SERİ,
EN EMİN
EN UCUZ
vasıtadır. Alım satım, kira işlerinde iş ve işçi bulmak için istifade ediniz!

Kışlık mantolar kloş yapılıyor

Kış mantolarında etekler boldur. Kloş parçalar yahut pliler bu bolluğu temin etmektedir.

Renkli kumaşlara siyah kadar rağbet vardır. Ekseriyetle renkliler tilki siyahlar astrakan yaka ile süslenmektedir.

Resimde görülen modeller zarif ve pratiktir:

1 — Yeşil yünlüden yapılmış olan bu mantonun yakası renard argentedendir.

2 — Siyah düvetinden manto. Sırtı ve göğsü kaplıyan astrakan iki yol olarak eteklere kadar uzanıyor.

3 — Kahve rengi yünlüden yapılan bu mantonun önü on iki düğme ile ilikleniyor. Kahve rengi astrakandan yakası kol kapakları ve cepleri vardır. Cepleri altından çıkan pliler eteğe bolluk veriyor.

4 — Bordo velur dö len den manto. Kendi kumaşından bağlanan yakasının uçları ve kol kapakları bej rengi kürkle süslenmiştir.

SİNEMA

Jean Gabin bahriyeli

Charles Boyer Radyoda spikerlik yapıyor

Yaşları kırk beşten aşağı olan bütün Fransız erkek sinema artistleri silâh altındadır. Bunların çoğu tayyare sınıfında çalışıyor. Bir kısmı topçudur; bir kısmı da piyadeye ayrılmıştır. Tanınmış Fransız sinema artistleri arasında bir de bahriyeli vardır. Bu, Jean Gabin'dir.

Jean Gabin son seneler zarfında Fransız sinemasının en kuvvetli artisti olarak tanınmıştır. Çevirdiği filimlerde gösterdiği muvaffakiyet Amerikada da çok takdir edilmiş, yapılan bütün teklifleri reddederek Fransada kalmıştır.

Şimdi bahriye silâh endaz sınıfında hizmet gören Jean Gabin bu sınıfa ayrılmasından pek memnun görünmektedir. Artist birden bire neşeli bir adam olmuştur. Çamaşır yıkamak vesaire gibi işler kendisine tatlı bir meşgale gibi geliyor.

Charles Boyer

Fransız radyosunda Amerika için hususî bazı neşriyat yapılması kararlaştırılmıştır. Bu neşriyat propaganda mahiyetindedir. Ve en çok tanınmış Fransız artistlerinin iştirakile yapılıyor. İlk müsamere geçen hafta tertib edilmiş, bunda spikerliği meşhur artist Charles Boyer yapmıştır. Amerikada çok sevilen Charles Boyer bu münasebetle kısa bir hitabede bulunmuştur. Artist demiştir ki:

«Şimdi Pariste saat üçtür. Buranın saat üçü Nevyorkta ve Şikagoda akşam yemeğinin henüz bittiği zamana rastlar. Hollivutta ise bu saatte arkadaşlarım ancak stüdyoda işlerini bitirerek evlerinin yolunu tutmuşlardır.

Parise bugün geldim ve buraya gelmek için 12 saat seyahat ettim. Kısa bir müddet için izin verildi. Arasıra bu seyahati yapacağım ve sizinle görüşeceğim. Bu akşamki müsamerede bir çok tanınmış artistleri dinliyeceksiniz. Programda Gabrielle Dorziot, Claude Dauphin, Hollivutta herkesin tanıdığı Phlippe Holmés, Fred Stirling, Pamela Stirling, Coco Aslan vesair bir çok artistler vardır. Çalınacak havaları Ray Ventura bestelemiştir ve orkestrayı bizzat o idare edecektir.»

Jean Gabin nöbet bekliyor

Hollivuttan bi rhaber

Birkaç ay evvel Clark Gable ile evlenen Carole Lombard filim çevirmekten vazgeçerek bütün vaktini evine hasretmek istediğini söylemişti. Carole henüz işine devam etmektedir. Maamafih yakında filim çevirmekten çekileceğini ümid ediyor. Artist bir gazeteciye demiştir ki:

«— Clark'ın bana «artık yeter, bundan sonra ev işlerile meşgul ol ve filim çevirmeği bırak!» diyeceği gün büyük bir sevinçle filim artistliğinden vazgeçeceğim. Pek uzun olmayan o güne intizaren çevirmeğe başladığım filme devam ediyorum.

Kocam da işile meşguldür. Ancak bir iki ay sonra izin alacağımızı ümid ediyoruz. Balayı seyahatine o zaman çıkacağız.

Avrupa vaziyeti dolayısile Avrupaya gitmiyeceğiz. Belki bir çiftliğe çekilerek bir müddet orada yaşayacağız; belki Afrikaya giderek av peşinde koşacağız. Bilirsiniz ki Clark müthiş av meraklısıdır.»

Carole'nin sözlerinden anlaşıldığına göre artist ilk çocuğunu doğurduktan sonra filim çevirmekten vazgeçecek ve bütün vaktini evine ve çocuğuna hasredecektir. Hatta Clark Gablenin de bundan sonra sinema hayatından çekilmesi muhtemeldir.

MÜŞKÜLLERE CEVAP

İspanak püresi üzerine konulan suda pişmiş yumurta

Maçka Feride K.: 1 — İspanak püresi üzerine konulan suda pişmiş yumurta şöyle hazırlanır:

Bir küçük tencereyi su ile ateşe koyunuz. Su ılık olunca içerisine biraz tuz ve bir çorba kaşığı sirke atınız. Su kaynamağa yakın olunca yumurtayı aklarını bir çatalla sarısını üzerine toplayınız, tencerenin kapağını hemen kapıyarak ateşin kenarına çekiniz, yahut gazı kısınız. İki üç dakika böylece bıraktıktan sonra delikli kepçe ile sudan alınız ve püre ispanağın üzerine koyunuz. Ayni tencere içerisinde iki yumurtadan fazla bir arada yapmayınız.

2 — Misafire likör ikram edilirse kahve de verilebilir. Bunun kaidesi yoktur. Önce kahve sonra likör ve çikolata yahut önce likör şekerleme sonra kahve vermekte bir mahzur yoktur.

Mürekkeplerin parlak olması için

Ankara M. Malik: Siyah, kırmızı ve sair mürekkeplerin fevkalâde parlak olması içerisine pek az miktarda gom arabik ilâve etmekle kabildir.

Bir kaç damla su ile bir tutam gom arabik ezilerek hallolunca, mürekkebi azar azar ilâve ederek karıştırmalı.

2 — Kulak gayet nazik bir uzuv olduğu için çok itina edilmelidir. Fazla kaşınan kulakları kaşımak için toplu iğne firkete kullanmak affolunmaz kabahattir. Bir kürdan ucuna küçük bir parça pamuk sardıktan sonra kolonyaya batırark onunla kulaklarınzı temizlerseniz kaşıntı zail olur.

Her halde uzun gün sizi rahatsız eden bu kaşıntıyı geçirtmek için doktora sormanız en doğru harekettir.

Yünlü elbiselerin parlaklığını gidermek

Maçka Modern Apt. A. D. — Yünlü elbiselerin parlaklığını gidermek için parlıyan yerleri sıcak su buharına tutunuz, sonra fırçalayınız: Buhardan kalan nemlik zail olunca elbiseyi masa üzerine yayınız ve iki kat edilmiş yaş savaşpuru üzerine koyarak kızgın ütü ile ütüleyiniz. Savaşpur kurumamalıdır. Bol duman çıkınca savaşpuru çekiniz ve elbiseyi kurumaya bırakınız.

Tuzlu suyun faydası

Kışın yağmurlu ve rütubetli aylarında evde daima bulunması lâzımgelen en basit ve en faydalı ilâçlardan biri tuzlu su imiş.

Bir litre kaynar su içine bir çorba kaşığı mutfak tuzu atıp eritmeli. Soğuduğu zaman bir maden suyu şişesine doldurup muhafaza etmeli.

Her sabah ve akşam bir damlalıkla buruna bu sudan üçer damla akıtılırsa insan nezle olmazmış. Sabah akşam bu suyla gargara edilirse boğaz ağrısının ne olduğu bilinmezmiş.

Yağmurdan ıslanan kürkleri nasıl kurutmalı?

Yağmurdan ıslanan kürk yakaları ve mantoları bezle silip kurulamak hatadır. Tüyler kıllar biribirine yapışır ve parlaklığını kaybeder. En iyi usul şudur: Yaşlanan kürkü bir masa üzerine yaymalı, bol asit borik serpmeli (asit borik ince toz halinde olmamalıdır. Parlak parça halinde asit borik kullanılmlaıdır.) Bir kaç saat, hattâ bir gece böylere durduktan sonra kürkü silkmeli ve yumuşak bir fırça ile fırçalamalıdı.

Kuru üzümün çöpünü nasıl temizlemeli?

Kuru üzümün çöpünü ayıklamak oldukça can sıkan bir iştir. Bunları kolayca temizlemek için şu sul en iyidir:

Üzümleri biraz un ile eller arasında ovalamalı, bütün çöpler ayrılır. Bunları kefgire koyup sallayınca çöpler deliklerden dökülür, üzümler temiz kalır.

Su ile yıkandıktan sonra bir peçete üzerine yayarak kurutmalı. Çöpsüz tertemiz üzüm elde edilir.

Göze sıkılan bir damla limonun faydası

Gözlerin daima parlak ve sıhhatli olması için gözlere her sabah birer damla limon damlatılmalıdır. Limon gözdeki tozu alır, kan inmesine mâni olur ve pırıl pırıl parlatır.

Ellerin çatlamasına mani olan bir losyon

Kışın çatlamak istidadı gösteren eller için gayet faydalı bir losyon tertibi. Bir şişe içerisine altı çorba kaşığı gül suyu, üç çorba kaşığı gliserin ve bir çorba kaşığı kolonya suyu karıştırmalı. Eller her yıkanıp kurulandıkça avuç içine bir iki damla bu losyondan akıtarak elleri masaj yapmalı.

Haftanın mizahı

(Yazı ve resimler: Cemal Nadir'in)

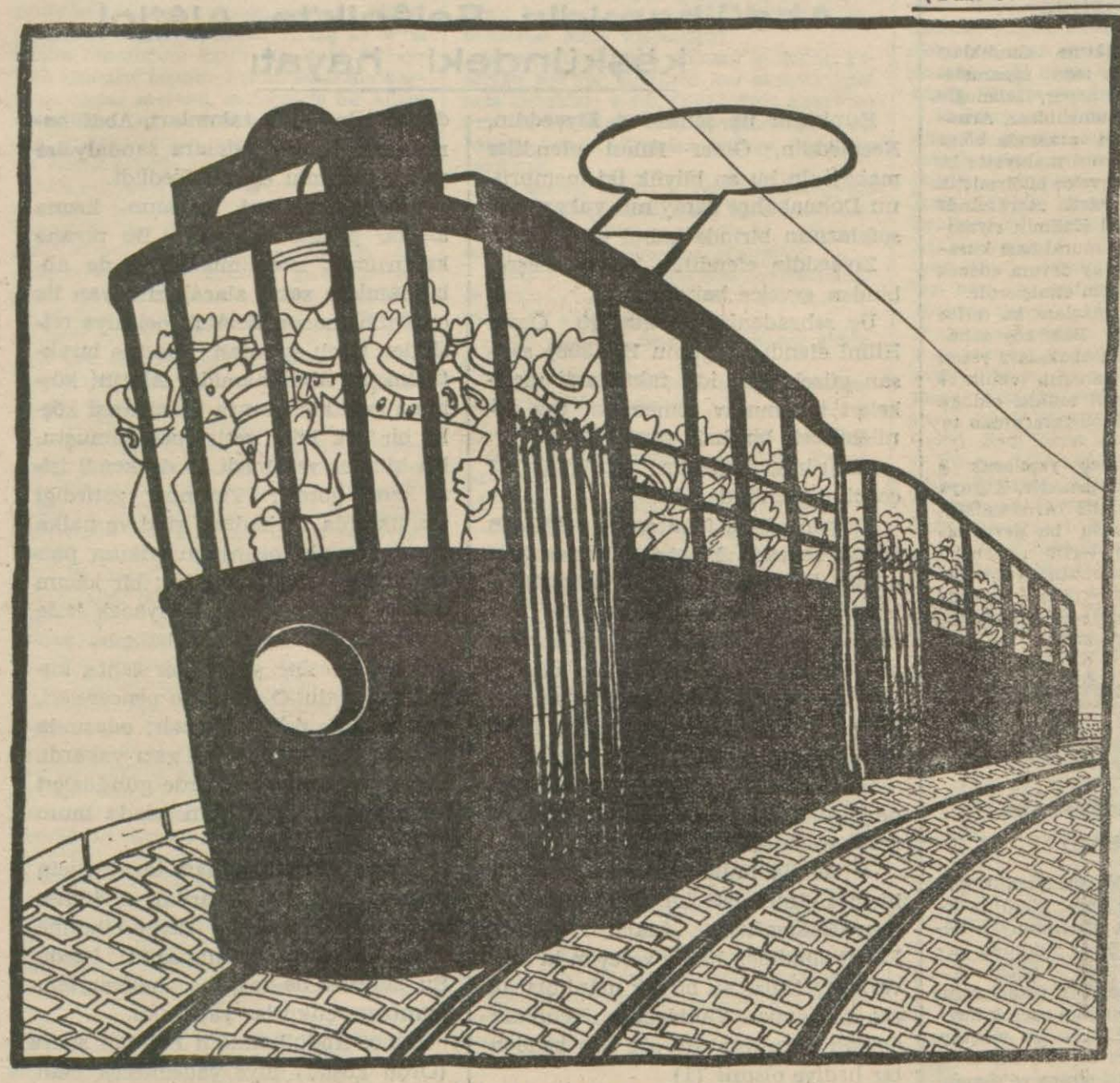

(Düğünlerde elli kişiden fazla kimse bulunmıyacak) — Gazeteler—

— Keşke düğünleri tramvaylarda yapmak âdet olsaydı!..

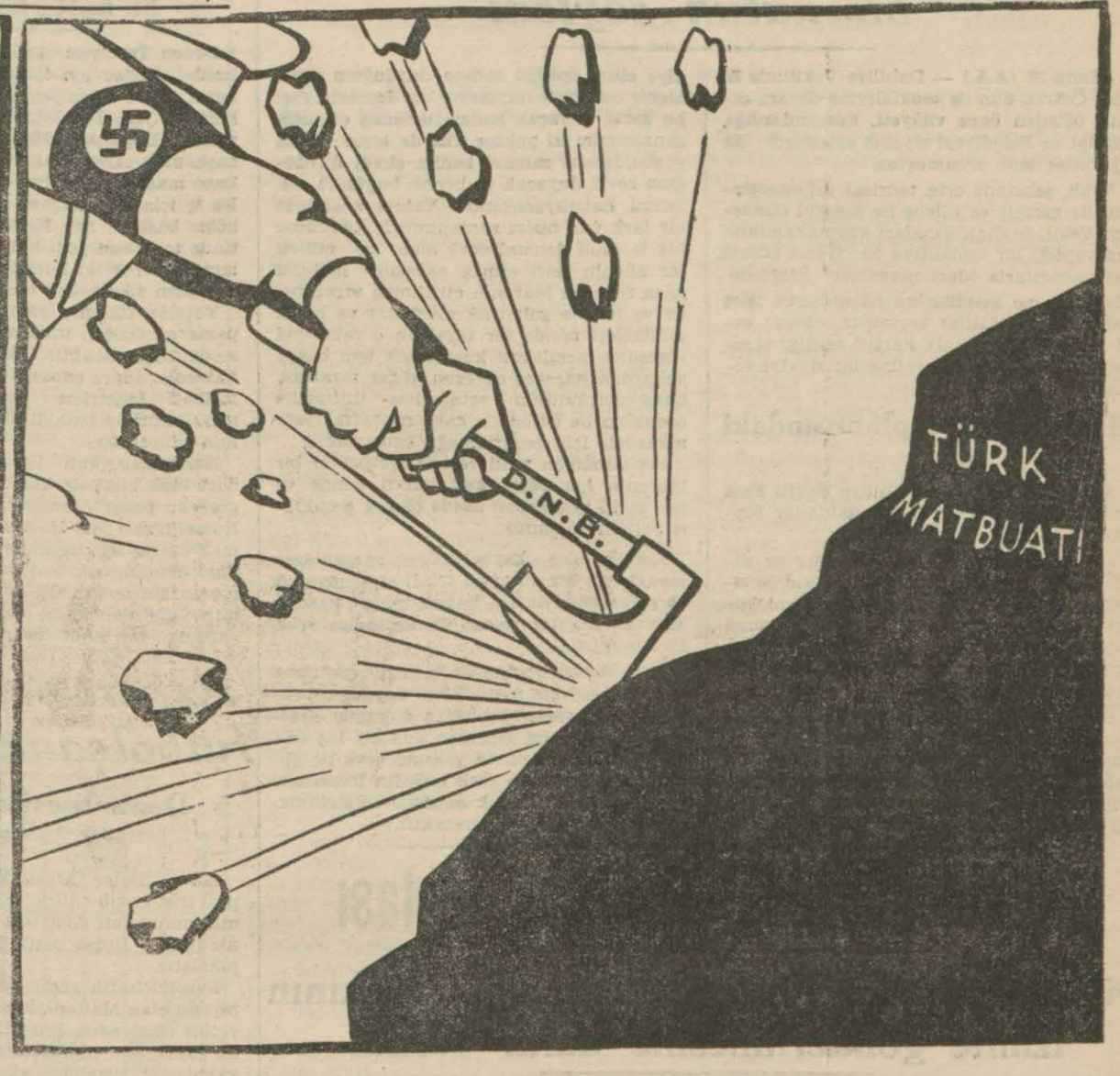

— Bu sefer baltayı taşa vurdum!

Olağan İşler

Yalan hastalığı

— Facia 1 perde —

[Vaka 1960 senesinde, Aksarayda bir apartımanın 92 inci katında geçer. Sahne zarif bir salon. Gündüz. Kız kulesindeki şehir saati on biri çalar.]

Genç kadın — (Ucu elektrik prizine takılı bir âletle gözlerinin yaşını alır ve hıçkırır) yalan, yalan, yalan!... Bıktım senin bu yalanlarından artık!...

Genç erkek — Canım, karıcığım, neden yalan olsun, bütün gece yazıhanede idim diyorum sana! (Karısının dizlerine kapanır) sevgilim...

— Sus!... Sevgilim, diye bir yalan daha söyleme!... Gece yazıhanede olsaydın elbet görürdüm. Tam dört defa televizyonu açtım, yazıhane kapkaranlık!... (Hıçkırır) ya gündüzkü vaadın?...

— (Birden hatırlamışcasına) ah, vallahi unuttum; hemen, şimdi yerine getiririm...

— (Sinirli) hayır, istemem!... Onun da bir yalan olmadığını kim temin edebilir?.. (Ellerile yüzünü kapar) fakat asıl şaştığım şey, sen neden bu kadar çok yalan söylüyorsun?... Eğer bu bir hastalıksa...

(Tam bu sırada kapı açılır, erkeğin annesi içeriye girer)

Anne — Hangi hastalıktan bahsediyorsunuz çocuklar?...

Genç kadın — (Koşup kaynanasının boynuna sarılarak hıçkırır) Ah, anneciğim, oğlunuz o kadar çok yalan söylüyor ki, dayanılır gibi değil!...

(Anne teessürle oğluna, oğlu da hicable yere bakar.)

Genç kadın — Eğer, diyorum, bu bir hastalıksa...

Anne — (Gelinin saçlarını okşıyarak) evet, bu bir hastalıktır kızım! Hem de benden geçme bir hastalık!...

Genç kadın — (İrkilerek) ne, sizden geçme mi?...

— Evet, bu fena huyu ona ben aşıladım!.. (Beraber bir sedire otururlar) o karnımda iken totaliter - demokrat harbi koptu. Her gün radyonun önüne oturur, Avrupa ajanslarının haberlerini dinlerdim...

(Teessürle başlarını öne eğerlerken perde kapanır)

Mesut bir izdivaç !

Bir müddet evvel biribirlerine nişanlanmış olan bay (Matbuat cemiyeti) ile bayan (Basın birliği)nin nikâhları, geçen gün İstiklâl caddesindeki kurum binasında kıyılmıştır!...

Merasimde birçok davetliler hazır bulunmuş, gece yarısına kadar hoşça vakit geçirilmiştir. Resimde de görüldüğü üzere bayan Basın birliğinin gençlik ve güzelliği ile bay Matbuat cemiyetinin servet ve esaleti misafirler üzerinde pek iyi tesirler bırakmıştır!...

Oldukça mükellef bir şekilde tertip edilen merasimde davetlilere bol miktarda papara ikram edilmiş herkes ağzının payını alarak ayrılmıştır!

Haber verildiğine göre ayrıca düğün yapılmıyacak, bu merasimle iktifa edilecektir!

Yeni evlilerin bugünler zarfında, kızın memleketi olan Ankaraya kadar bir bal ayı seyahati yaparak oradaki aile erkânının ellerini öpecekleri söylenmektedir!... Mesud çifte dirlik ve düzenlik dileriz!..

İş başına !..

Mister Chamberlainle Mösyö Daladienin gözleri aydın:

Nazilerin sırtını yere getirecek çare bulundu!...

Düşman istediği kadar maynlarını mıknatıslayıp denizlere salsın, suların dibini cephaneliğe çevirsin!... Gayretini boşa çıkaracak çare bulundu!...

Bu çare ne elektro-manyetik bir kudret, ne sihir, ne keramet ve ne el çabukluğu marifet, gayet basit, tedariki kolay, cinsi mebzul, nevi makbul bir nesne:

Kadın!...

«Böyle çare olur mu hiç?..» demeyin ve şu 26 tarihli havadisi okuyun:

«Amerikadaki Nazilerin şefi Kuhn'un ihtilâsdan dolayı muhakemesine devam edilmektedir. Bugünkü muhakemede Kuhn'un Miss Kamp isminde bir kıza gönderdiği mektup okunmuştur. Bunda «Sizin için ölüyorum...» diyerek uzun uzun aşkından bahsetmektedir. Kuhn mektubu sarhoşlukla yazdığını söylemektedir...»

Ne katmerli bir muvaffakıyet!... Dünyaya meydan okuyan eli baltalı rejimin bir şefi hem âşık, hem sarhoş, hem de muhtelis ve ölüm halinde!...

Anlaşılıyor ki milyonlarca erkeğin birkaç yıl zarfında haklamağa hazırlandığı bir rejimi birkaç yüz kadın -kimsenin burnunu kanatmadan- birkaç gün içinde hâk ile yeksan edebilecek!...

O halde ey dünya kadınları, iş başına!...

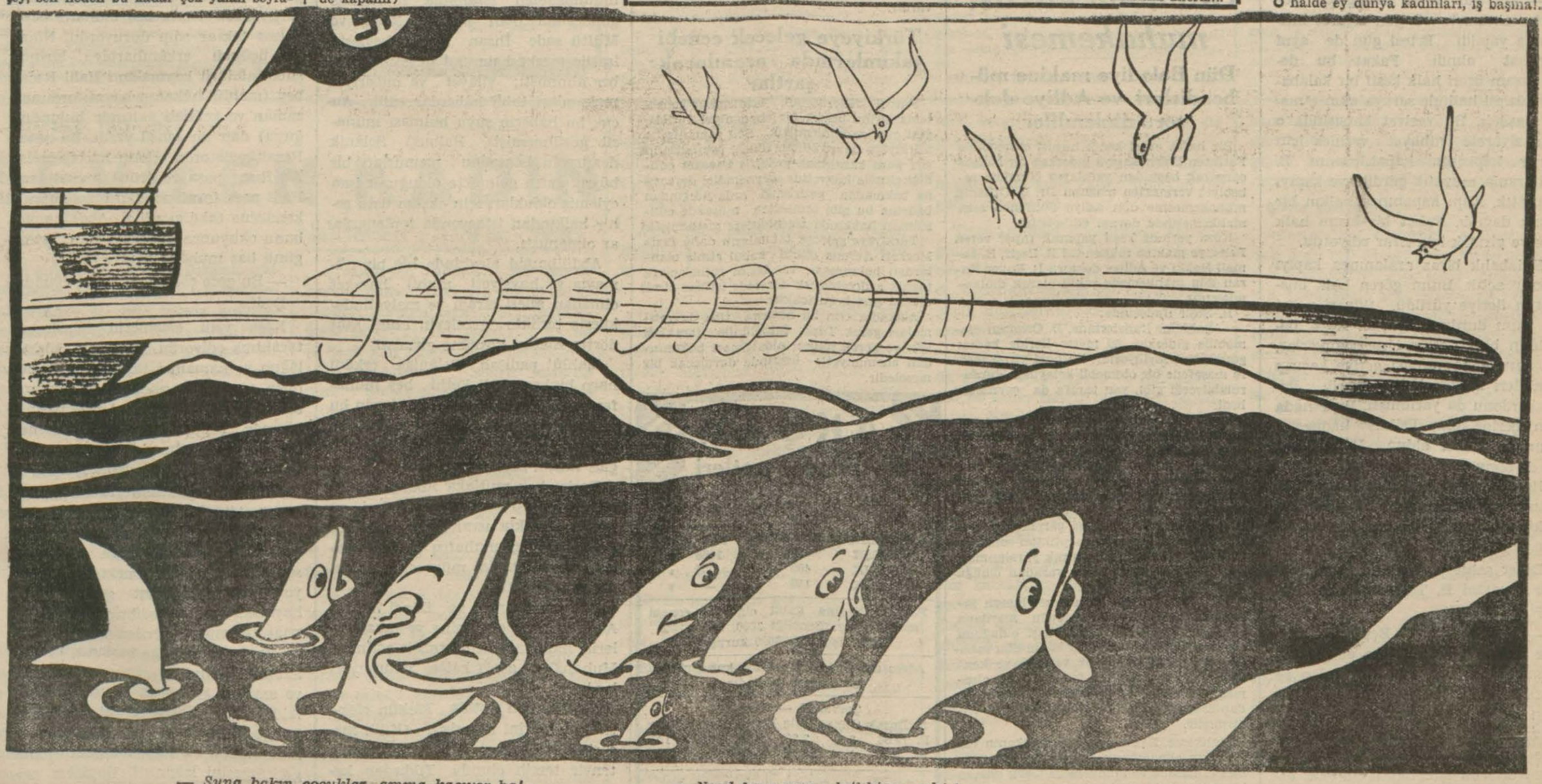

— Şuna bakın çocuklar, amma kaçıyor ha!...

— Nasıl kaçmasın, kıtlıktan çıktı!...

Dahiliye Vekilinin tedkikleri

Adanada muallimlere hitaben bir nutuk söyledi

Adana 28 (A.A.) — Dahiliye Vekilimiz B. Faik Öztrak dün de tedkiklerine devam etmiş, öğleden önce vilâyeti, kumandanlığı, Partiyi ve Belediyeyi ziyaret eylemiştir. Bu ziyaretler iade olunmuştur.

Vekil, şehrimiz orta tedrisat müesseselerini de gezmiş ve talebe ile meşgul olmuştur. Vekil, Seyhan kazaları kaymakamlarının yaptığı bir toplantıya da riyaset ederek kaymakamlarla idari meseleler üzerinde görüşmüş ve kendilerine başarılacak işler hakkında direktifler vermiştir. Akşam saat 20 de Seyhan Halk Partisi reisliği tarafından Faik Öztrak şerefine bir ziyafet verilmiştir.

Muallimlerin toplantısındaki nutuk

Adana 28 (A.A.) — Dahiliye Vekili Faik Öztrak dün Halkevindeki muallimler toplantısında şu nutku söylemiştir:

«Arkadaşlar, bu geceki çok sıcak ve samimi toplantınızda bizi aranıza aldığınızdan dolayı size teşekkür ederim. Beni buraya kabul ederken eski bir meslektaşınızı aranıza aldığınızı acaba içinizde bilen varmı? Ben de sizden idim ve hâlâ da sizden başka bir şey değilim.

Bir zamanlar ben de sizin gibi memleket çocuklarının talim ve terbiyesile meşgul oldum. O günkü çalışmamın semeresini bu yaşta vakit vakit görüyorum. Bazan yetişmiş bir zabit, bazan mesleğinde yükselen bir memur ve bazan da bir hekim «hocam» diye elimi öptüğü zaman duyduğum zevki hiçbir eserimde duymuyorum. İçinizde yaşı bu zevki duyacak kadar ilerlemiş olanınız zannederim ki yoktur. Siz de biraz daha yaşlandığınız zaman, benim şimdi duyduğum zevki duyacak ve benim bugünkü sözlerimi hatırlıyacaksınız. Yalnız aramızda bir fark var, bizim zamanımızda kendisine hiç te milli denemiyecek olan ve milleti bir ailenin esiri etmek gayesini istihdaf eden fena bir idarenin etrafımızı saran hatır ve hayale gelmedik müşkülât ve hattâ tehlikeleri içinde bir taraftan o müstebid idareden memleketi kurtarmak için başka yollardan hareket ederken, diğer taraftan buna ömrümüzün yetmemesi ihtimalile çocukları bu istibdada karşı muvaffakıyetle mücadele için hazırlamağa çalışıyorduk.

Siz tamamen milli ve hürriyetperver bir idarenin her türlü kolaylıkları içinde ve her türlü tehlikeden âzade olarak çocukları yetiştiriyorsunuz.

Evvelce bize kaybettirilen zamanların zararlarını bir an evvel telâfi etmenin zevk ve şerefi size düştü. Daima bunu hesaba katarak o şeref ve zevkin ardından şevk ile koşunuz.

Her akşam vazifenizi bitirip çıkarken büyük esere bir taş daha koyduğunuza inanmanın vereceği huzuru duyunuz. Ertesi gün vazifenize giderken ona bir taş daha koymağa gidenlere yakışan şevk ile gidiniz. Bu huzur ve şevk hayatın insanlara verebileceği en büyük saadettir. Eğleniniz, eğlence size kuvvet verecektir.»

Dolmabahçedeki izdiham faciası

Dün de şahidler dinlendi, istinabe evrakının Izmite gönderilmesine karar verildi

Geçen sene ebedi Şef Atatürkün nâşlarının ziyaretinin ikinci gecesi Dolmabahçe sarayının saat kulesi kapısı önünde tedbirsizlik ve dikkatsizlikle 11 vatandaşın ezilerek ölmelerine sebebiyet vermekten maznunen İzmit Ağırceza mahkemesinde muhakeme altına alınan eski İstanbul polis müdürü B. Salih Kılıçla, ayni işte vazifesini ihmal ve terahiden maznun eski polis müdür muavini B. Kâmranın davalarına ait âmme şahitlerinin İstanbulda istinabe suretile dinlenmeleri hakkında İzmit Ağırceza mahkemesinin kararı veçhile dün İstanbul ikinci Ağırceza mahkemesinde şahitlerin dinlenmesine devam edilmiştir.

Bu celsede B. Salih Kılıç, avukatı B. Sedad ile, B. Kâmran da avukatı B. Suad Ziya ile beraber mahkemede hazır bulunmuşlardır. Şahit olarak dinlenen Beşiktaş polis merkez âmiri Lûtfi ifadesinde ziyaret günleri Dolmabahçe etrafında ve saray içinde intizam ve inzibatı temin vazifesini aldıklarını söyliyerek dedi ki:

— Bir gün evvel lâzımgelen tedbirler alınmıştı. O gün ziyaret intizamla yapıldı. Ertesi gün de ayni tertibat alındı. Fakat bu defa akşam üzeri halk kesif bir kalabalık kütlesi halinde saraya akın etmeğe başladı. Bu vaziyet karşısında o gün ziyarete nihayet vermek için saray kapısının kapatılmasını B. Kâmranla muvafık gördük ve kapıyı kapattık. Kapı kapanınca halkın bir kısmı dağıldı. Fakat bir kısım halk içeriye girmek için ısrar ediyordu.

Kalabalık biraz aralanınca kapıyı tekrar açtık. Bunu gören halk büsbütün ileriye yürüdü. Süvari polisi de akını durduramıyordu. Halk, polislerin beygirlerine iğne sokuyorlar, bu suretle hayvanları geriye kaçırıp kendileri ilerlemek istiyorlardı. Polis kordonu da yarılmıştı. Bu esnada ben içeride idim. Ezilme hâdisesini sonradan haber aldım. Hâdise saat 11 de olmuş.

Bu hâdisede B. Salih Kılıçla B. Kâmranın tedbirsizlik ve terahileri yoktur. Halkın tehacümü kazaya sebep olmuştur.

Diğer şahit polis ikinci şube müdür muavini B. Tevfik de ayni ifadeyi vermiş ve:

— Saray kapısı, Beşiktaş merkez memuru B. Lûtfinin emrile kapanmıştır. Sonra kim tarafından ve nasıl açıldığını bilmiyorum. Izdihamın önüne geçmeğe imkân yoktu. Süvari polisleri B. Salih Kılıcın emrile gelmişlerdi. B. Salih Kılıç ve B. Kâmran bu işte hatalı hareket etmemişlerdir. Lâzımgelen tertibat alınmış fakat halkın hücumunun önüne geçilemediği cihetle feci hâdise vukubulmuştur.

O zamanki polis ikinci şube müdür muavini B. Tahsin de intizamın temini için lâzımgelen tedbirlerin tamamile alındığını, halkın hücumu yüzünden kazanın vukubulduğunu söylemiş ve:

— Saray kapısı kapatılınca, halkın bir kısmı dağılmış, kalabalık epeyce azalmıştı. Benim kanaatime göre, kapı tekrar açılmasaydı bu hâdise de vukubulmazdı. Kapının kim tarafından açıldığını bilmiyorum. Gerek B. Salih Kılıç ve gerekse B. Kâmran bu işte kabahatli değildirler.

Şimdi Çanakkale komiserliğinde bulunan, beşinci şube başkomiseri İsmail ve diğer şahitler de hâdiseyi ayni şekilde anlatmışlar ve kazanın tedbirsizlik ve dikkatsizlikten değil, halkın fazla tehacümünden olduğunu söylemişlerdir.

Mahkeme, istinabe evrakının İzmit Ağırceza mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

Otomobil kazası muhakemesi

Dün Belediye makine mühendisleri ve Adliye doktoru dinlendiler

Bir hafta evvel kendi hususi otomobilile Fatihten Edirnekapıya giderken bir kadına çarparak başından yaralayıp ölümüne sebebiyet vermekten maznun Dr. B. Orhanın muhakemesine dün asliye dördüncü ceza mahkemesinde devam edilmiştir.

Kaza yerinde keşif yaparak rapor veren Belediye makine mühendisi B. Beşir, B. İsmail Hakkı ve Adliye doktoru B. Enver Karan dün mahkemede şahid olarak dinlenmişlerdir.

B. Beşir ifadesinde:

— Şahidler ifadelerinde, B. Orhanın otomobille giderken 50 metre ileride kadını gördüğünü söylüyorlar. Halbuki yirmi metre mesafede bir otomobil kolaylıkla durdurulabileceği gibi, yan tarafa da çevrilebilirdi.

Dedi. Diğer şahid B. İsmail Hakkı da yapılan keşfe nazaran kazada B. Orhanın hatası görülmediğini bildirdi.

Adliye doktoru B. Enver Karan, ölen kadının başında gördüğü yaranın, sert bir cismin çarpmasından mütevellid bir yara olduğunu, ctomobil yolda bir insanın kafasına çarpmayıp vücuduna çarpacağına nazaran kadının, otomobil çarptıktan sonra yere düşünce başı taşa vurarak yaralanması icab ettiğini ve kadının bu yaradan öldüğünü tesbit ettiğini söyledi.

Tahkikat neticesinde nihayet bunun Sıdıka adında bir kadın olduğu meydana çıkmıştır. Sıdıkanın kız kardeşi olduğunu söyliyen Bahire adında bir kadın dün mahkemeye gelerek bir istida vermiş ve kendisinin dâvacı sıfatile mahkemeye alınmasını, ölen Sıdıka için maznun B. Orhandan 2500 lira ölüm tazminatı istediğini bildirmiştir.

Mahkeme, Bahirenin, ölen Sıdıkanın varisi olup olmadığının hukuk mahkemesinden tahkikine ve mahkemece teşkil olunan bir ehli vukuf heyeti tarafından kaza yerinde bir keşif yapılmasına karar vererek muhakemeyi başka güne bırakmıştır.

SPOR

Bölge kupası

Yedi klüp arasındaki maçlar bu hafta başlıyor

Beden Terbiyesi teşkilâtına alındıkları halde ağustos ayı içinde tescil muamelelerini ikmal edemiyen Akınspor, Halıcıoğlu, Ferikoy Şişli, İstiklâl, Rumelihisar, Arnavutköy, Doğuspor klüpleri arasında bölge başkanlığı tarafından hususi mahiyette bir kupa maçı yapılacağını evvelce bildirmiştik. Bu iş için dün akşam Parti merkezinde bölge başkanı bay Kemal Halimin riyasetinde toplanan yedi klüp murahhası kuralarını çekerek iki buçuk ay devam edecek maçların fikstürünü tanzim etmişlerdir.

Yapılan fikstüre göre maçlara bu hafta pazar gününden itibaren Bakırköy sahasında başlanacaktır. Müsabakaları resmi hakemler idare edecek sahanın teknik ve inzibati tedbirleri. kendi muhiti olduğu için, Bakırköy İstiklâl klübü tarafından temin edilecektir.

Her pazar günü iki maç yapılacak ve dört klüb birbirile karşılaşacaktır. Kuraya göre bu pazar Akınspor ile Arnavudköy, Rumelihisarı ile Halıcıoğlu bir devre olmak üzere lig usulünde tertib edilen bu kupa maçının ilk karşılaşmasını yapacaklardır. Maçları müteakib puan hesabile birinciliği alan klübe bölge başkanlığı tarafından bir kupa verilecektir.

Askerî mektepler futbolşampiyonası

Deniz lisesi, Bursayı 6-2 yendi

Askeri liseler arasında müfettişlik kupası için tertib edilen ve pazar günü havanın muhalefeti dolayısile oynanamıyan Deniz lisesi - Bursa maçı Şeref stadında yapılmıştır.

Evvelki hafta geçen senenin futbol şampiyonu olan Maltepeyi mağlûp ederek kuvvetini isbat eden Bursalıların bu maçtan da galibiyetle çıkacakları tahmin edilirken karşılaşma tamamen aksi olmuş ve donanmadan iltihak eden oyuncularla kuvetli bir ekip çıkaran Deniz lisesi üstün bir oyundan sonra rakibini 6-2 gibi açık bir sayı farkile mağlûb etmiştir.

Maltepe karşısında muvaffakiyetli bir oyun çıkaran Bursalılar bu maçta tamamen şahsi oynamışlar ve takımda irtibat temin edemedikleri için bu mağlûbiyete uğramışlardır. Deniz lisesi takımında santrfor, santrhaf, sol müdafi bilgili oyunlarile bu galibiyetin âmili olmuşlardır.

Askeri liseler futbol şampiyonasına bu pazar günü Şeref ve Fener stadlarında devam edilerek Maltepe - Deniz lisesi ile, Kuleli - Bursa ile karşılaşacaklar ve bu suretle müsabakalar nihayet bulacaktır. Sampiyonluğa en kuvetli namzed Kuleli lisesidir.

Belgrad muhteliti, yılbaşında Ankaraya gelecek

Futbol federasyonu tarafından Yugoslav federasyonuna müracaat edilerek Belgrad muhteliti üç maç yapmak üzere Türkiyeye davet edilmiştir.

Bu daveti kabul eden Yugoslav federasyonu Belgrad muhtelitinin yılbaşı tatilinde Türkiyeye gelebileceğini bildirmiştir. Futbol federasyonu Belgrad muhtelitinin 31 Birincikânun ile 1 İkincikânun tarihlerinde Ankarada, 4 Birincikânun tarihinde de İstanbulda şehir muhtelitlerile karşılaşmasını tensib etmiştir Ayni tarihlerde Macaristan şampiyonu Frençvaroş şehrimize geleceği cihetle bu maçların tarihlerinde ufak bir değişiklik yapılmak ihtimali vardır.

Türkiyeye gelecek ecnebi takımlarında aranılacak şartlar

Futbol federasyonu tarafından ecnebi temaslarına büyük bir ehemmiyet verildiğini evvelce bildirmiştik. Son zamanlarda Türkiyeye davet edilen ecnebi takımlarının sırf para kazanmak gayesile hareket edildiği cihetle kuvvetine, beynelmilel derecesine bakmadan getirildiği anlaşıldığından bademe bu gibi temaslara müsaade edilmemesi hakkında teşebbüslere girişilmiştir.

Türkiyeye gelecek takımların daha fazla Merkezi Avrupa stilini kabul etmiş olanlardan bulunması ve bizim futbolculara teknik aşılıyabilecek derecede iştihar etmiş olması şart koşulacaktır.

Alâkadarların bu hususta titiz davranmaları gerek Türk futbolünün terakkisi için ve gerek halkın aldatılması bakımından ehemmiyetle üzerinde durulacak bir meseledir.

AKŞAM
Abone ücretleri

	Türkiye	Ecnebi
SENELİK	1400 kuruş	2700 kuruş
6 AYLIK	750 »	1450 »
3 AYLIK	400 »	800 »
1 AYLIK	150 »	— »

Posta ittihadına dahil olmıyan ecnebi memleketler: Seneliği 3600, altı aylığı 1900, üç aylığı 1000 kuruştur.

Adres tebdili için yirmi beş kuruşluk pul göndermek lâzımdır.

Şevval 17 — Kasım 22

S.	İmsak	Güneş	Öğle	İkindi	Akşam	Yatsı
E.	12.56	2,21	7,20	9,46	12,00	1,37
Va.	5,19	7,03	12,02	14.29	16.42	18.19

İdarehane: Babıâli civarı Acımusluk sokak No. 13

MEŞRUTİYETTE SARAY ve BABIÂLİ

Yazan: SÜLEYMAN KÂNİ İRTEM — Tercüme, iktibas hakkı mahfuzdur.

Tefrika: No. 122

Abdülhamidin Selânik'te Alâtini köşkündeki hayatı

Hünkârın üç şehzadesi Ziyaeddin, Necmeddin, Ömer Hilmi efendiler mabeyinin bu en büyük iki memurunu Dolmabahçe sarayının yukarı kat sofalarının birinde kabul ettiler.

Ziyaeddin efendinin hal ve meşrebinden evvelce bahsetmiştik.

Üç şehzadenin en küçüğü Ömer Hilmi efendi (doğumu H. 1303) şahsan güzel, dinç idi; fakat akli melekeleri tenemmüv etmemişti; toy denilebilecek bir hali vardı.

Lâkırdı söylemekten çekingen bir çocuk hükmünde idi.

Veçhen güzel, fıtraten de zeki olan ikinci şehzade Mahmud Necmeddin efendi (doğumu H. 1295) ise söz söylemesini iyi bilirdi. Ancak o da malûldü. Sol kulağı pek nahoş surette arkaya yapışıktı; fazla şişmandı.

Şehzadelerle baş mabeyinci ve başkâtip beylerin mülâkatı ayakta hayli uzun sürdü.

Bu sırada Necmeddin efendi ikisini de kardeşlerinden uzakça bir noktaya çekti ve şu sözleri söyledi:

— Bu ilk mülâkatımızda size bir hizmet etmek isterim. Vazifelerinizde muvaffakıyetinize dualar ederim. Fakat şimdiden haber vereyim ki muvaffakıyetinize en büyük mâni olacak zat amcamız Vahideddin efendidir. Ondan sakınınız. Bu söz size benden bir hediye olsun! (1)

Mahmud Necmeddin efendinin isabetli bir görüş varmış.

Hanedan âzası arasında birbirini çekememek, biribirinin aleyhinde bulunmak cari ve umumi bir kaide gibi idi. Böyle doğru görüşler ise çok değildi!

Abdülhamidin kapalı hayatı

Abdülhamidin Selânikte Alâtini köşkünde oturması tekarrür etmesi üzerine bu köşkün hükûmet tarafından sahibi olan Société immobilière d'oryent'dan yüksek bir bedel ile - yetmiş bin lira diye işitilmişti - satın alınmış ve idarei askeriyeye teslim edilmişti.

Abdülhamidden evvel köşk jandarma tensikine memur İtalyan Robilant paşa ailesi tarafından işgal edilmekte idi. Bu ailenin burasını tahliye eylemesi için bin lira kadar tazminat verilmek lâzım gelmişti. Robilant paşanın köşkün bahçesinde çalışan bahçıvanı gene işinde alıkonulmuştu.

1909 Nisanının yirmi sekizinci günü akşamı Abdülhamidin Selâniğe geleceği İttihad ve Terakki merkezi umumîsinden İstanbula murahhas gönderilmiş olan kolağası Rasim ve Müftü zade İhsan Namık beylerin işarile merkezi umumî heyetince haber alınmıştı; vilâyet ve müşiriyet makamları tabii haberdar edilir. Ancak bu haberin şuyu bulması münasib görülmemişti. Halbuki Selânik demiryolu istasyonu memurları bir büyük zatın gelmekte olduğunu işaa eylemiş oldukları için akşam üstü şehir halkından istasyonda toplananlar az olmamıştı.

Abdülhamid aleyhinde hiç bir nümayiş ve haysiyeti muhil hareket olmadan ailesi efradı ve maiyetindekilerle birlikte geceleyin ezani saat dörtte Alâtini köşküne girmişti.

Mahlû' padişah Selâniğe erkânı harp binbaşısı Ali Fethi bey muhafazasında gelmişti. Ali Fethi beyin bu muhafızlıkta memuriyeti biray bile sürmedi. Sonra baş muhafızlığa kolağası Rasim bey tayin olundu.

Rasim bey mutlaka Abdülhamidin şahsını görüp vazifeyi öyle devir ve teslim almakta ısrar eylemesile Ali Fethi bey yeni muhafızı takdim vesilesile Abdülhamidi müvaceheten kendisine teslim etti.

Villânın birinci ve ikinci katları Abdülhamid ile ailesine ve musahiplerile haremağalarına tahsis edilmişti. Muhafızlar aşağı katta bulunuyorlardı.

Abdülhamid iptida köşkün elektrikle tenvirini istemişti. (Küllî masarifi mucib olur) diye hava gazı ile tenvir tercih olundu. Yıldızdan kadınlar için yatak takımları, Abdülhamid için koltuk, odalara sandalyeler vesair lüzumlu eşya celbedildi.

Villâda Rubilant paşanın kızına ait bir piyano kalmıştı. Bu piyano kaldırılmak istenilmiş idiyse de Abdülhamidin satın alacağını beyan ile çıkarılmamasını Selânik belediye reisinden taleb eylemesi üzerine bırakılmıştı. Abdülhamidin Alâtini köşküne geldikten sonra ilk siparişi köşke bir çok kilid getirilmesi olmuştu. Bu kilidler verilmedi. O da kendi işini kendi gördü: Yanında getirdiği sandıklarda ne kadar kilid ve halka varsa çıkardı; oturduğu odanın pancurlarına birer kilid taktı; bir kaçını teneke parçalarile açılamıyacak hale getirdi. Yatak odasının balkona açılan penceresine geçme bir tahta kuşak da koydu. O zaten bu pencereleri, pancurları pek açmazdı; odasında gündüzleri bile hava gazı yakardı. Bir müddet sonra şehirde gündüzleri hava gazı kesildiği için odada mum yakar, öyle otururdu.

Denize akan lâğımları tanzim için ordudan adamlar getirildi. Abdülhamid bu lâğımların deniz cihetine demir kafesler konulmasını istedi. Bu kafesler de takıldı; helâlar için muntazım çukurlar yaptırıldı.

İkinci Abdülhamidin bundan sonra (Ordu köşkü) diye yadedilecek olan bu Alâtini villâsında geçirdiği hayat belki kardeşi beşinci Muradın Çırağan sarayındaki hayatından ziyade herkesce merakı caliptir.

Selânikte iken Abdülhamidin hususî tababetini ifa eylemiş olan Dr. binbaşı Atıf beyin Ordu köşkü hayatı hakkında yazılmış hatıratı bulunduğunu duydum; ancak bunları bulup okumak maatteessüf bana nasib olmadı. Yalnız Abdülhamidin muhafazasına memur edilen zabitlerden yüzbaşı Süleyman Fehmi bey - mütekaid albay Süleyman Fehmi Tuncay - Ordu köşküne geldiği 14 İlkteşrin 1909 - Rumî Teşrinievvel 1325 - tarihinden memuriyetinin devam ettiği 1910 senesi Kânunusanisinin üçüncü - 1325 Kânunuevvelinin yirmi birinci - gününe kadar köşkte görüp işittiklerini günü gününe not etmiş ve bu notlarını bana tevdi eylemek lûtfunda bulunmuştur. Bu mebhaste bu notlardan iktibaslarda bulunacağız.

Abdülhamid ilk zamanlarda asabiyetten kurtulamıyordu. Hemen her gün hayatından emin olmadığını ileri sürüyordu. Bunu baş muhafız beye daima tekrar edip duruyordu. Nihayet üçüncü erkânıharbiye birinci şube müdürü kaymakam Halil Recai bey (mahlû' hâkanın hayatı ordunun zamân ve kefaleti altında bulunduğuna) dair bir sened yazdı. Bu sened Recai beyle ordu erkânı harbiye reisi Ali Rıza paşa ve ordu kumandanı Hâdi paşa taraflarından imzalanarak kendisine takdim edildi. Abdülhamid bunu okuyunca memnun oldu. Ertesi günü baş muhafız beye:

— Bu gece çok rahat uyku uyudum.

Dedi.

Köşke yeni gelenlerin hepsinden tevahhuş ediyordu. Bir gün köşkte lâğım ve hamamın tamiri için celbedilen ameleyi görmek üzere binanın arka kapısına çıkmıştı. Amele başının başında şapka görmesile derhal İtalyan olup olmadığını sormuştu. O hâlâ anarşistlerden korkuyordu!

Ali Fethi bey Tanin gazetesine Abdülhamidin bu halleri hakkında şu beyanatta bulunmuştur:

(Abdülhamid Selâniğe geldikten sonra daima öldürülmekten korkuyordu. Bir az müddet geçince artık hayatına suikasd edilmiyeceğine kanaat getirmiş ve verilen yemekleri bir az emniyetle yemeğe başlamıştı.) Fakat Abdülhamidde bu emniyetsizlik ve asabîlik büsbütün geçmiş değildi; ikide, birde nüksediyordu! Ordu köşkünde yerleştikten bir kaç gün sonra İstanbuldan bir kaç adamının daha getirilmesini istemişti. Bunların celbinde vaki olan teehhüre kızmış, bağırarak baş muhafıza: (Arkası var)

(1) Halid Ziya Uşşaklıgil: (Saray ve ötesi).

HER AKŞAM BİR HİKÂYE

Zengin insanlar

Ahmed Ramiz anlatıyordu:

— Üç senedenberi bir apartımanda oturuyorum. Ben sık sık ev değiştiririm. Fakat bu apartıman pek hoşuma gitmişti. Denize görüyordu. Çarşıya pazara yakındı. Kirası da pahalı değildi. Bundan birkaç ay evvel benim oturduğum katın altındaki daireye yeni kiracılar taşındı. Benim etrafıma karşı ne kadar meraklı, mütecessis bir adam olduğumu hepiniz bilirsiniz. Bunun için yeni kiracılarımızın nasıl insanlar olduğunu merak etmeğe başlamıştım.

Aksi gibi de o günler işlerimin başımdan aştığı bir zamana tesadüf ediyordu. Yazıhanemden geç vakit eve dönüyorum. Yeni kiracılarımla merdivenlerde, filân da karşılaşmıyordum. Gündüzleri gelip işlerimi gören ve akşamları evine giden dedikoducu, kulağı delik bir hizmetçim vardı. Bir iki kere yeni kiracıları ondan sordum:

— Çok zengin insanlar... dedi.

— Nereden biliyorsun?... dedim. Bana garip bir cevap verdi:

— Hergün muz yiyorlar..

Güldüm. Bir insanın hergün muz yemesinden pek zengin olduğu anlaşılabilir miydi?... Maamafih bir bakıma da hizmetçinin hakkı vardı. Çünkü muz pahalı bir meyva idi. Hergün muz alıp yemek öyle mütevazi bütçeli insanların harcı değildi. Fakat hayatta ne idaresiz adamlar vardır ki, boğazlarına kadar borca batarlar da, hergün muz yiyebilirler...

Bir kşam geç vakit apartımanıma gelmiştim. Merdivenleri tırmanmağa başladım. Bizim apartımanın kapıcısı çöpleri akşamdan toplar. Bunun için akşamları çöp tenekelerinden bazıları apartımanların kapıları önünde durur. Tecessüs bende bir hastalık halinde olduğu için her önünden geçtiğim dairenin çöp tenekesine şöyle bir göz atıyordum. İşte en alt katta oturan ve hasisliği ile meşhur olan ailenin çöp tenekesi... Çok kazanmak ve mümkün olduğu kadar para biriktirmek gayesini güden bu ailenin hergün pırasa yediğini bilirdim. Çöp teneklerinde her akşam pırasanın artık kullanılmasına imkân olmıyan yaprakları bulunurdu. İşte gene o akşam kalın yeşil pırasa yaprakları tenekenin içinde duruyordu.

Bir kat daha yukarı çıktım. Burada da Balık meraklısı bir aile oturuyordu. İşte tenekede kılçıklar, balık kafaları...

Daha yukarıya, yeni kiracıların katına geldim. Baktım çöplerin en üstünde muz kabukları... Kendi kendime gülümsedim. Hizmetçinin sözleri aklıma geldi. Demek hakikaten bunlar her akşam muz yiyorlardı...

Ertesi akşam gene çöp tenekeleri kapıların önüne çıkarıldığı zaman apartımana geldim. Yukarı çıktım. Bir de baktım yeni kiracıların tenekesinde gene muz kabukları... Üçüncü, dördüncü, beşinci gece hep ayni manzaraya ras geliyordum. Çöp tenekesindeki muz kabukları...

Bu çöp tenekesi bende büyük bir merak uyandırmıştı. Aradan bir hafta geçtikten sonra hele şükür yeni kiracıları merdivenlerde görmek kabil oldu.

Bunlar iki genç, güzel, şık kadındı. İkisi de birer sinema artisti gibi giyinmişler, boyanmışlar, süslenmişlerdi. İçimden: «Kim bilir. dedim, herhalde paralı insanlar olacak... Yahud paraya hiç ehemmiyet vermiyen kimseler...»

Artık o günden sonra yeni kiracılarla ahbap olmak için fırsat kolluyordum. Çünkü yeni komşularımızın bir bekârın arıyacağı herşey vardı. Şıklık, güzellik, zenginlik...

Lâkin bir akşam eve dönerken gayet garip bir şey gördüm. Kapıcı alt katın çöplerini almağa başlamıştı. Biraz sonra yeni kiracıların katına çıkacak olanların da çöplerini alacaktı. Ben kapıcıdan evvel yeni kiracıların katına varmıştım. Henüz yeni komşularımızın çöp tenekesi kapılarının önünde idi.

Birdenbire apartımanın kapısı açıldı. Beyaz, narin bir el uzandı. Çöp tenekesinin üstündeki muz kabuklarını aldı. Şaşırmıştım. Şöyle kapıya doğru yürüdüm. Bu esnada güzel komşularından sarışın ve uzun boylu olanı ile göz göze geldik.

O beni görünce fena halde bozuldu. Muz kabukları elinde içeri çekildi.

Artık bu benim için esrarla dolu bir hâdise haline girmişti. Sarışın. uzun boylu, güzel komşum çöp tenekesindeki muz kabuklarını niçin toplamıştı?...

Ertesi akşam gene onların katından geçerken baktım, tenekede her akşamki gibi muz kabukları vardı. Oturduğum apartımanın her dairesinin arka tarafında geniş bir balkon vardı. Kiracılar buraya çamaşır asarlardı.

Her zaman bakarım. Yeni kiracıların balkonunda gayet nefis, ipekli çamaşırlar asılır.. Bunlar o derece yenidir ki, görseniz sanki hiç kullanılmamış sanırsınız.

Nihayet bir gün hizmetçim heyecan içinde odama girdi. Gayet mühim şeyler söyliyecek bir adam tavrile:

— Ah efendim, dedi, neler haber aldım, neler...

Ben de biraz dedikoduya meraklı olduğum için telâşla sordum:

— Neler haber aldın?... Anlat bakalım...

— Sormayınız, sormayınız... Yeni kiracılar yok mu?.

Heyecanım büsbütün ziyadeleşmişti:

— Eeeee?. Ne olmuş yeni kiracılara? Kelimeleri ağzında geveleme de çabuk anlat...

— Doğrusu şaştım kaldım efendim... Bu derecesi dünyada aklımdan geçmezdi. İşitilmemiş şey bu... Bu yaşıma geldim, bu çeşidini görmemiştim.

— Canım söylesene... Meraktan çıldıracağım, ne oldu?

— Ah efendim a... Meğerse bu yeni kiracılar çok gösteriş meraklısı insanlarmış... Kendilerini zengin göstermeğe bayılırmış... On beş günde bir bir iki muz alırlarmış. Bunların kabuklarını soyarlar, çöplerinin üstüne koyarlarmış... Çöp tenekesi, daha kapıcının çöpleri alma saatinden çok evvel kapılarını önüne bırakırlarmış. Bu tenekenin önünden geçenler onları her akşam muz yiyor zannederlermiş... Çöpler alınacağına yakın hemen kapıyı açarak çöp tenekesindeki muz kabuklarını alırlar, ertesi günü gene çöplerin üzerine koyarlarmış. Böylece muz kabuklarını 15-20 gün kullanırlarmış. Artık kabuklar çürüyünce yeni muz alırlar, onların kabuklarını kullanmağa başlarlarmış...

Taraçaya astıkları ipekli çamaşırları da hiç kullanmazlarmış... Asıl çamaşırları pek eski püskü şeylermiş... Bunları yıkadıktan sonra içeri asıp kuruturlarmış... Caka olsun diye kullanmadıkları ipekli çamaşırları da taraçaya asarlarmış..

Gördünüz mü siz zengin insanları?...

Hikmet Feridun Es

Uzun kış gecelerinde hoş vakit geçirmek için meşhur

ARSEN LÜPEN

Büyük ve heyecanlı roman serisini okuyunuz!

●

Bu seri 6 büyük ve resimli cilddir. Beher cildin fiati 80 kuruş.

6 Cildlik takımı birden alanlar için fiati: 4 liradır.

Tevzi yeri: AKŞAM matbaası Tel: 20681

Yüzde yirmi iskonto kuponu

Bu kuponu kesip «Akşam matbaası kitap servisine» getirir veya gönderirseniz fiat üzerinden size yüzde 20 iskonto yapılacaktır.

RADYO

ÇARŞAMBA 29/11/939

12,30 Program ve memleket saat ayarı, 12,35 Ajans ve meteoroloji haberleri, 12,50 Türk müziği (Pl.), 13,30/14 Müzik (Küçük orkestra - Şef: Necip Aşkın), 1- Sidney Jones: Geyşa operetinden potpuri, 2- Pepi Müller: Küçük serenade, 3- Fried Walter: Rüya (Keman solo ve orkestra için), 4- Leopold: Nil nehri kenarlarında, 5- Robert Stolz: Viyana geceleyin güzeldir.

18 Program, 18,05 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri, 18,25 Türk müziği (Fasıl heyeti), 19,25 Konuşma (Dış politika hadiseleri), 19,40 Türk müziği: Çalanlar: Fahire Fersan, Cevdet Çağla, Vecihe, Şerif İçli, Refik Fersan, Okuyan: Semahat Özdenses, 1- Hicazkâr peşrevi, 2- Osman Nihat - Hicazkâr şarkı: (Ellere uzaktan bak), 3- Arif bey - Suzinak Şarkı: (Çekme elemi), 4- Arif bey - Suzinak şarkı (Papusuna ermek), 5- Cevdet Çağla - Keman taksimi, 6- Münir Nurettin - Suzinak şarkı: (Durmadan aylar geçer), 7- H. Mehmet - Suzinak şarkı: (Vâd'eylemiştin ey peri), 20,05 Türk müziği: Halk türküleri, Çalan: Sadi Yaver ataman, okuyanlar: Azize Tözem, Mahmut Karındaş, 20,20 Temsil, 20,50 Konuşma (Haftalık posta kutusu), 21,10 Müzik (Riyaseticümhur bandosu - Şef: İhsan Künçer), 1- Bryk Al: Türk zafer marşı), 2- Adolf Schreiner: Yakın ruhlar (Klarnetler için konser), 3- F. Schubert: Rosamunde (Uvertür), 4- F. Casadesus: Mistralin bir şarkısı, 5 - Ü. S. Bach: Toccata ve Fugue (Re minör), 22 Memleket saat ayarı, ajans haberleri; ziraat, esham - tahvilât, kambiyo - nukut borsası (fiat), 22,20 Serbes saat, 22,30 Müzik (Operetler - Pl.), 23 Müzik (Cazband - Pl.), 23,25-23,30 Yarınki program ve kapanış.

BULMACAMIZ

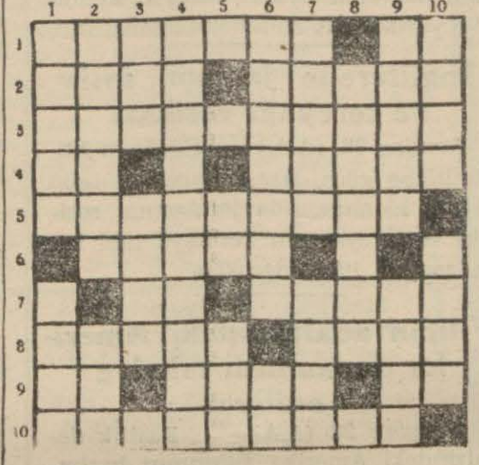

Soldan sağa:

1 — Doktorluk - Yumruğun başı.
2 — Eski - Figan eden.
3 — İtalya Hariciye Nazırı.
4 — Kusur bağışlama - Nifak.
5 — Kovmak.
6 — Bir kadın ismi.
7 — Vilâyet - Bayan.
8 — İçilecek su akan yer - Büyük bıçak.
9 — İsim - Tersi yardımdır - Güzel sanat.
10 — Nakış ressamlığı.

Yukarıdan aşağı:

1 — Derman - Küşad eden.
2 — Müsekkin bir ilâç - Ödeme.
3 — Yarısı beşyüz eder - Tersi alâmettir.
4 — Mukaveleye bağlanmak.
5 — Masset - Tersi kasık demektir.
6 — Teyzemin kocası Yemek.
7 — Bana aid beygir yavrusu - Akıllı.
8 — Bir cins tuzlu balık.
9 — Yüzün iki tarafı - Derinlikler.
10 — Tersi mevzu demektir - Mamur etme.

Geçen bulmacamızın halli Soldan sağa:

1 — Kuştüyü, Af, 2 — Açarken, Çi, 3 — Sudalgası, 4 — Işık, Alâka, 5 — En, 6 — Gevezelik, 7 — Amade, Ri, 8 — İnerbiner, 9 — An, Berk, 10 — Selika, Kan.

Yukarıdan aşağı:

1 — Kasırga, As, 2 — Uçuş, Emine, 3 — Şadırvan, 4 — Trak, Ldebi, 5 — Ükl, Ezerek, 6 — Yegâne, Bra, 7 — Unal, Lâik, 3 — Sadi, 9 — Açık, Krema. 10 — Fi, Ak, İrin.

LEYLÂ ile MECNUN

Tefrika No. 131 *Yazan: İskender Fahreddin*

Mecnun: «Boş yere uğraşıyorsunuz, ben size acıyorum, fakat siz merhamete lâyık adamlar değilsiniz» dedi

Taner:

— Uykusu ağırdır. Hızlı bağırmalı..

Deyince, Sünnur biraz daha yüksek sesle bağırdı:

— Can, Can!... Leylânı görmek istemez misin? Haydi, gözlerini aç..

Mecnun kıpırdanmağa başladı.

— Leylâ, sen misin?

Tanerin yüzü gülüyordu.

Sünnur, Mecnuna cevap verdi:

— Benim, Can! Seni görmeğe geldim.

Mecnun, gözleri kapalı konuşuyordu:

— Abdullah adlı bir adamla sana gönderdiğim hediyeyi aldın mı?

Sünnur birdenbire şaşaladı.. Tanerin yüzüne baktı. Sünnurun birşeyden haberi yoktu. Mecnuna ne cevap vereceğini bilmiyordu. Tanerin işareti üzerine:

— Aldım, dedi, çok sevindim. Beni unutmamışsın!

— Seni unutmak mı? Leylânın böyle birşey düşünebileceğini aklımdan bile geçirmem. Adeta benimle yabancı biri konuşuyor gibi, bu sesten ve bu sözlerden şüpheye düşüyorum.

— Seni görmeğe geldim, Can! Gözlerini açarsan, Leylânı çabuk tanıyacaksın!

— Ben Leylâmı unutmadım. Onu gözlerim kapalı olarak da tanıyabilirim. Çünkü onun hayali kafamın içinde yaşıyor. Haydi, bana söyle bakayım: Abdullah ile gönderdiğim hediye büyük birşey miydi?

Sünnur çok müşkül vaziyette kalmıştı. Aklına geleni söylemeğe mecburdu:

— Çok büyük değildi. Çok küçük de değildi.

— Yenir miydi, yenmez miydi?

— Yenirdi.

— Fakat, ne olduğunu hâlâ söyliyemedin, gördün mü? Benim, Leylâya gönderdiğim hediye çok küçük bir şeydi.. ve yenmezdi.

Gözleri kapalı gülümsedi:

— Haydi bunu geçelim... Abdulahı tanıyabildin mi?

— Tanımaz olur mıyım? Senin adamındı.

— Hayır. Benim değil, senin adamındı! Onu bana gönderen sen değil misin? Bana mektubunu getirdiği zaman elli yaşında, çirkin bir adamdı. Ben onu sana gönderdiğim zaman yirmi yaşında bir delikanlı olmuştu. Bu değişikliği onun çehresinde olsun görmedin mi?

— Sevinçle dikkat etmedim, Can! Ben senin aşkınla yaşamaktan dünyayı görmeğe vakit bulamıyorum. Tıpkı bir kör gibi... Kimseyi tanımaz oldum. Hattâ kendimi bile tanıyamıyorum. O kadar değişmişim ki...

Mecnun yavaş yavaş gözlerini açtı.

Karşısında genç, güzel bir kadın gördü.

Sünnur, hiç şüphe yok ki, Leylâdan çok daha güzel, çok daha sevimli bir kızdı. Fakat, dedik ya, gönül kimi severse güzel o dur. (Can) bey Leylâya delice âşık olmuştu. Yeryüzünde ondan daha güzel, ondan daha sevimli bir kadın görmüyordu.

Gözlerini açınca şaşırdı:

— Gerçekten değişmişsin.. çirkinleşmişsin, Leylâ! Benim içimde yaşıyan Leylâ senden çok güzel ve senden çok sevimlidir. Hem o hiç yalan da söylemez. Sen çok yalancısın! Gönderdiğim düğmeleri bile hatırlıyamadın. Oysa ki o, benim en ufak hatıralarımı bile unutmaz. Onunla burada yaşadığımız günleri her zaman hasretle anar. Onun sesi de güzel ve hazindir. Söylediği türküler bana hayat ve neşe verir.. beni diriltir. Senin sesini duyduğum zaman Azrail tepeme gelmiş gibi ürktüm.. tüylerim ürperdi. Ne korkunç sesti o.

Sünnurun birdenbire canı sıkıldı.

Bu kadar güzel bir kadına: «Sen çirkinsin!» demek, elbette iç sıkacak bir sözdü. Fakat, Mecnun yalan söylemiyordu. Onun gözünde Leylâsından başka güzel bir kadın yoktu. O yalnız Leylâsını düşünüyordu.

Sünnur, Tanerin yüzüne baktı. Bu bakışta:

«— Ben vazifemi yaptım. Bundan ötesini sen bilirsin!»

Demek isteyen bir mâna vardı. Tanerin de sabri tükenmişti. Sünnurun yanına oturdu:

— Beni tanıdın mı, Can bey?

Mecnun şaşkın bir tavırla baktı:

— İnsan kalıbına girmiş bir şeytana benziyorsun!

Ve gülerek ilâve etti:

— Şeytanların hepsi biribirine benzediği için, onları ayırd edemiyorum.

Taner gözlerini açarak homurdandı:

— Taneri tanıyamadın mı? Babanın en çok sevdiği akıncılardan biri...

— Hatırlamıyorum. Hiç kimseyi hatırlamıyorum. Haydi beni rahatsız etmeyin. Beni rüyalarımla başbaşa bırakın!

— Seni şehre götürmek istiyoruz, Can bey! Kabilen seni bekliyor. Annen seni bekliyor. Yurdun seni bekliyor.

— Ben yurdumu severim, kabilemi severim, anamı bunların hepsinden çok severim. Fakat, ben şehre inemem. Bu, elimde değildir. Buradaki dostlarım beni bırakmazlar.

— Hangi dostlarından bahsediyorsun?

— Kuşlarım, leyleklerim, ceylânlarım ve aslanlarım. Bunların üçünden ayrılsam bile, sonuncusundan ayrılmama imkân yoktur. Onlar benim aylıksız muhafızlarımdır.

— Seni babanın sadık muhafızları da korurlar. Kimden korkuyorsun?

— Sizden.. insanlardan korkuyorum. Beni boş yere lâfa tutmayın! Haydi, yolunuz açık olsun. Kabilemin içinde, baş olmağa lâyık benden çok değerli kahramanlar vardır. Onlardan birini babamın yerine seçersiniz.

Sünnur yavaşça Tanerin kulağına eğildi:

— Bu, gerçekten mecnundur. Lâf anlamıyor. Kendisini bekliyen saltanat ve nimeti ayağile tepiyor. Böyle bir budalayı şehre indirip koskoca bir kabilenin başına mı geçireceksiniz?

Taner işin içyüzünü Sünnura açamıyordu.

Artık işi zorla bitirmek sırası gelmişti.

Taner adamlarına işaret verdi:

— Haydi, yakalayın şu aptalı...

Tanerin adamları (Can) beyi kucaklamak istediler. Biri kollarına, öteki bacaklarına sarıldı.

Mecnun gözlerini kapamıştı.

— Boş yere uğraşıyorsunuz, diye söylendi, ben size acıyorum. Fakat, siz merhamete lâyık kimseler değilsiniz. Şimdi cezanızı göreceksiniz.

Bu sırada (Can)ın kölesi mağaranın ağzında duruyordu. Birdenbire acı acı bağırmağa başladı.

İşte bir felâket...

Mağaradan gök gürültüsüne benziyen sesler çıkararak sürü ile koşuşan aslanlar birdenbire Mecnunun etrafını sardılar.

Bu korkunç manzaradan en çok yılan ve derhal kaçmağa başlıyan Taner, avazı çıktığı kadar bağırıyordu:

— Kaçınız, ve canınızı kurtarınız, bu uğursuz adamın yanından uzaklaşınız!

Taner o kadar korkmuş ve etrafına bakınmadan öyle bir kaçış kaçmıştı ki.. Sünnuru bile unutmuştu.

Tanerin adamları aslanların pençesine düşmemek için derhal atlarına bindiler. Mağaranın önünden güçlükle uzaklaşabildiler.

Tanerin peşine takılan bir aslan korkunç kükreyişlerle atın üzerine atılıyordu. Taner kılıcını çekti. fakat aslanın bir pençesi Tanerin atının arka bacağından bir parça et koparmış ve hayvanın süratle yürümesine mâni olmuştu.

Taner de kılıcını savurdu, aslanın omuzuna yerleştirdi. Aslan yaralanıp yere düştü. Taner kayalıklardan kaçıncaya kadar ecel teri, dökmüştü.

(Arkası var)

Tefrika No. 141

SEVİLEN KADIN

Nakleden : (Vâ - Nû)

Bu çift de ne kadar ihtiyatsızdı! Vehbinin işidebileceğini farketmemişlermiydi ki bu tarzda konuşuyorlardı? Böyle bir muhavereyi başka yerde açmaları daha münasip olmaz mıydı? Yoksa bu da Vehbi aleyhine hazırlandığını sezdiğimiz tuzaklardan biri miydi?

Rüştü:

— Siz, söyledikleri gibi zengin misiniz, Seza hanım? - diye soruyordu.

Kadın gülerek:

— Eh... Şöyle böyle, Allah ne verdiyse iki buçuk kırıntım var...

— Sırrınızı anlatın bakalım.

— Hiç bir sırrım filân yok...

— Haydi haydi!... İnsan kolay kolay servet sahibi olur mu?... Ben İstanbulluların çoğunu aile menşelerile tanırım... Sizin de babadan mirasa konmadığınızı biliyorum... Bu parayı nasıl topladınız?... Avrupadan kumaş ve model elbise kaçakçılığı yaparak... Değil mi?

Kadın şiddetle itaraz etti:

— Katiyyen Vallahi... Bir kuruş haram param yoktur... Yirmi senedenberi alnımın terile, elimin emeğiyle çabalayıp duruyorum... Ak akçe kara gün içindir diye metelik metelik biriktirdim... Sonra şerik oldum... Şimdi elhamdülillâh kimseye muhtaç değilim.

Rüştü, samimî samimî sokularak:

— Kaç paranız var?

— Ayda iki yüz lira kadar...

— Yok canım... Bravo... Kazancınızın haricinde irad mı?

Seza alaycı alaycı:

— Bunu zatı âlinize haber vermekle bahtiyarım... - dedi.

— Mükemmel bir kadınsınız... Zaten şeklinizi, sohbetinizi beğenirdim... Şimdi de hayatınızı akıllıca tanzim ettiğinize memnun oldum... Açıkça birşey söyliyeyim mi?... Benimle evlenir misiniz?

— Param için mi?

— Heyeti umumiyeniz için... Samimiyetinin derecesini, böyle bir teklifi bu muhaverenin hemen akabinde ileri sürmüş olmaklığını gösteriyor.

Rüştü, yan gözle Vehbiyi tedkik ediyordu. Onun asabileştiğini, mendilinin kenarını parçaladığını görüyordu. Demek ki bu muhavereyi takib ediyor...

Ayni halin Seza da farkına vardı. Rüştü ile bakışıp hafifçe gülümsediler.

***

Necile, çifliğe döndüğündenberi, bitkin, müteessir bir haldeydi. Bir kerecik gördüğü Süzi'yi kaybetmiş olmanın matemini unutamıyordu.

Böyle bir felâkete sebebiyet verdiği için intiharı bile düşünüyordu. Fakat dinî hissiyatı buna mani oluyordu. Hem de arkada Suzanla Cemil vardı. Onlarla bir gün mesud bir hayat yaşamak ümidi, her türlü çılgınca tasavvurun önüne geçiyordu. Heyecan içinde bekliyordu. Fakat Cemilin ne yapmak istediğini, neticenin ne olacağını anlıyamıyordu.

Necile kızıyle de görüşüyordu. Ayrı oldukları zamanlar, Suzan ona hemen her gün mektup yazıyordu.

Bir kere Cemilden de bir mektup aldı. Fakat ancak şu kelimeleri okudu:

«Sizi düşünüyorum. İnşaallah kavuşacağız ve biribirimizin olacağız.»

Zarfın üzerindeki «Çekirge» damgası yüreğine soğuk su serpti. Demek, sevgilisi Türkiyedeydi. Hem de pek yakınlarda...

Ayni gün zarfında kızından aldığı mektubu da genç kadın dudaklarına götürdü ve öptü.

Tepebaşındaki odasından ayrıldığındanberi, Süzan, Ragıptan hiç haber alamamıştı. Genç avukat namzedi, fakirliğin verdiği bir izzeti nefisle çekik duruyordu. O da sevgilisini aramıyordu.

Patronunun işlerini gördüğü sırada evrakı doldururken, Cemil Acıbanın ne kadar zengin olduğunu öğrenmişti. Bütün bu servetin varisi Süzandı. Sevgilisinin zenginleşerek ahlâkını değiştirmiyeceğine emindi; seciyesine güveniyordu. Fakat ne de olsa, biraz ayrı durmak, sokulmanın karşı taraftan olmasını beklemek daha muvafıktı.

Ya yeni hayatının ihtişamı gözlerini kamaştırır da Süzan onu unutursa, ihmal ederse?... İşte bu fikir Ragıbı titretiyordu. Hem babasının ahlâkını da bilmiyordu. Belki Cemil Aciba biricik evlâdını bu ne olduğu meçhul genç adama muvafık görmezdi...

Genç kız, o günkü mektupla annesine her şeyi itiraf ediyordu. Aşkını, münasebetinin derecesini, hulâsa bütün tafsilâtı, hiçbir nokta atlamadan, uzun uzadıya bildiriyordu. Ragıptan bahsederken mesut olduğunu her cümlesinden belli ediyordu.

Şöyle yazıyordu:

«Anneciğim! Hislerimi anlıyorsunuz, değil mi? Şimdi Ragıp bana karşı müteredditdir. Zira fakir olduğumu sanıyordu; zenginleştiğimi öğrendi. Hissiyatının kibarlığı sebebile bana yaklaşmağı istemiyecektir. Kendisine giderek dostluğumuzun devam ettiğini bildirmek bana düşer... Siz de böyle düşünmüyor musunuz?»

Ayni mektupta, müstakbel zevcinin ailesini anlatıyordu.

«Bilseniz, aralarında nasıl sevişiyorlar, nasıl iyi geçiniyorlar.. Çok temiz insanlar...» diyordu.

Ve annesinden, Tepebaşındaki odaya giderek Ragıbı ziyaret etmek müsaadesini istiyordu. Yazısına su sözlerle nihayet veriyordu:

«Anneciğim, bu satırları size yazmamın sebebi, fikirlerimi yüzünüze bakarak söylemeğe utandığım içindir. Buna rağmen temin ederim ki kendimi kabahatli bulduğum bir cihet yoktur. Arkadaşımın yanında geçirdiğim aylar, hayatımın en mesut zamanıdır.

(Arkası var)

B. Chamberlain'in nutku mühim akisler yaptı

Amerika Hariciye Nazırı beyanatı tasvib ediyor. Nutuk Romada da iyi karşılandı

Londra 28 — Amerika Hariciye Nazırı B. Hull bir nutuk söyliyerek İngiltere Başvekilinin beyanatını tasvip ettiğini bildirmiştir.

Londra 28 — Amerikalılar İngiltere ve Fransada harp yüzünden felâkete uğrayanlara yardım etmek için iki cemiyet teşkil etmişlerdir. Bu cemiyetler toplıyacakları para ile eşya satın alarak gönderecektir. Zenginlerden başka fakirler de bu yardım işine iştirak edeceklerdir.

Amerikadaki bu teşebbüs İngiliz gazetelerini çok mütehassis etmiştir. Gazeteler gösterilen sempatiye teşekkür ederek: «Bu haber İngiltere ve Fransada herkesi teşvik edecektir.» diyorlar.

Romadaki akisler

Roma 28 — B. Chamberlain'in nutku Roma siyasî mahafilinin fevkalâde nazarı dikkatini celbetmiştir. İngiliz Başvekilinin «Yeni bir Avrupa kurmak» hususundaki sözleri, derin bir tesir uyandırmıştır. Harbin ferdasında Avrupanın kalkınması, galipler tarafından keyfî bir surette değil, fakat diğer milletlerin de meşru ihtiyaçları için anlayış, ve menfaat zihniyeti ile tayin edileceği hakkındaki teminat, fevkalâde mühim telâkki edilmektedir. İngiliz Başvekilinin nutkunun her türlü hegemonya ve tahakküm fikrini bertaraf ettiği müşahede edilmektedir.

İngiliz amele partisi liderinin nutku

Londra 28 — İngiliz amele partisi liderlerinden Herbert Morrison bir nutuk söyliyerek Hitlerizmin ortadan kaldırılması lüzumundan bahsetmiştir. Morrison demiştir ki:

«Hitlerizm öyle bir rejimdir ki parlâmento yoktur, efkârıumumiye ilga edilmiştir, bütün gazeteler Göbbelsin ağzile konuşmaktadır. Her çocuk aile içinde bir casustur. İnsanların uğrunda harp ettikleri bütün güzel şeyler çiğneniyor.

Buna karşı bütün hür kuvvetler, birleşmeli, bayraklarımıza: «İnsanların hukuku için harp ediyoruz» yazmalıdır.»

Amerika ne diyor?

Nevyork 28 — New - York Times gazetesi, İngilterenin sulh hedeflerine dair B. Chamberlain'in söylediği nutuk hakkında yazdığı bir makalede ezcümle diyor ki:

«İngiltere ve Fransanın harbi kazanmak ümitleri, iki silâh üzerine müesses bulunmaktadır. Bu silâhlardan birisi, ablokayı tatbik etmek ve ikincisi, Alman milletini kendi hükûmeti aleyhine harekete teşvik eylemektir. İşte bundan dolayıdır ki, harb ve sulh hedefleri etrafındaki münakaşa, bu derece ehemmiyetlidir.

Chamberlain, nutkunda, Alman milletine şunu göstermiştir ki, harbin devamına mâni olmak için bir tek çare vardır ve o da tecavüz ve tehdid usullerini terketmiş bir Almanya ile şerefli bir sulh imzasıdır.»

Abloka hakkında kararname neşredildi

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Binnetice bîtaraf memleketler, alelâde bir protestonun bîtaraf kalmak hususundaki azimlerini göstermeğe kâfi olmadığını göz önüne getirerek İngilterenin ezalarına müsamaha etmemek hususunda bir karar vermelidirler.»

Bir İtalyan gazetesi ne diyor?

Roma 28 — Messagero gazetesi abloka hakkında bir makale neşretmiştir. Bu gazete İngiltere ve Fransanın tatbik etmek istedikleri ablokanın bîtarafları kontenjantmana tâbi tuttuğunu, bunun müstakil devletlerin hükümranlık haklarının bir muharip devlet tarafından ihlâli demek olduğunu söylüyor. Ablokanın muvaffakıyetinden şüphe ediyor ve sonunda diyor ki: «Abloka Almanyanın muhasarası mânasını ifade eder. Fakat İngiliz harb donanmasının denize açılamadığına göre, ayni zamanda müttefiklerin de muhasarası demektir.»

Amerikanın Londra sefiri İngiliz Başvekilile görüştü

Londra 26 (A.A.) — Amerika sefiri, dün Başvekili ziyaret etmiş ve kendisile yarım saat kadar görüşmüştür.

İngilterede jambon, sosis ve tereyağı vesikası

Londra 28 (A.A.) — Rueterin bildirdiğine göre, iaşe nezareti bugün Avam kamarasında jambonun, sosisin ve tereyağının vesikaya tabi tutulacağını ilân edecektir.

Filipin adalarındaki Amerika donanması takviye ediliyor

Nevyork 28 (A.A.) — Pasifik denizindeki Amerika filosunun başkumandanı, Filipin adalarındaki Amerika filosunu takviye için bu hafta Manille'e 6 denizaltı gemisinin gideceğini bildirmiştir.

Türkçe, Almanca ve Fransızca ticarî muhabereye vakıf

Bir bayan aranıyor

(N. K.) rumuzile İst. P. K. 176 adresine yazı ile müracaat

İngiliz Kralı dün bir nutuk söyliyerek dedi ki:

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Avam kamarasında birçok elçiler vardı. Bir locada Belçika ve Polonya elçileri ,onun karşısındaki bir locada Fransız ve Sovyet elçileri bir arada oturuyorlardı. Avam kamarası âzası usulen lordların gelmesini beklediler.

Tam öğle üstü, kral Avam kamarasına girdi. Arkasında amiral üniforması vardı. Kraliçe de siyah bir rop, başına siyah bir şapka giymiş, omuzuna arjante bir tilki almıştı. Kral kâğıtlara yazılı olan nutkunu, etrafına toplanmış olan lordlarla mebuslara okudu. Lorlardan pek azı orada hazırdı. Diğerleri celseyi bizzat kralın açacağını haber almamışlardı.

Kral, berrak ve metin bir sesle nutkunu okudu. Celsenin tamamı ancak on dakika sürdü.

Nutkun en fazla dikkati celbeden fıkraları şunlardır:

«Harbe devam için, bütün tebaamın enerji göstermesini istiyorum. Bütün dominyonlarım, bana bütün kalblerile müzahir oluyorlar. Bu müzaheretin müessirliğinden dolayı fevkalâde müteşekkirim. Harp gemilerim, balıkçı ve tüccar gemilerimizin yardımlarile, denizlerin serbestisini temin ediyorlar. İngilterede, Fransada ve deniz aşırı mıntakalarda, ordularım ve tayyarelerim vazifelerini ifa etmektedirler. Kendilerinden istenilen gayretleri ve fedakârlıkları yapacaklarına eminim.»

Kral, harbe devam için yeniden tahsisat istenileceğini Avam kamarası azasına bildirdikten sonra demiştir ki:

«Şu saatte büyük bir mesuliyet altında bulunuyorsunuz. Eminim ki milletin kararına tercüman olacaksınız. Tasvibinize arzedilecek olan tedbirler, milletimin hayrı namına ve istihdaf ettiğimiz gayeye varmak için ittihazı müşavirlerim tarafından zarurî görülen tedbirlerdir.»

İngiliz parlâmentosunun gizli celsesi

Londra 28 (A.A.) — Reuterin diplomatik ve parlâmanter muhabirinin bildirdiğine göre, parlâmentonun bu gün açılacak olan içtima devresinde, iki muhalefet grupunun haftalardanberi ısrarla istediği gizli celse akdolunacaktır. Tarihi henüz tesbit edilmemiş olan bu celsede iki grup hatipleri yalnız mühimmat meselelerini mevzuubahs edeceklerdir.

Malûm olduğu üzere, muhalefet partileri, mühimmat meselesinin endüstriyel safahatı hakkında bir çok şikâyetler almaktadır. Fakat partiler, umumî menfaatlere hürmet maksadile bu meselenin gizli bir celsede müzakere ve münakaşasını arzu etmektedir. Muhalefet partileri liderleri, mühimmat meselelerinde, hükûmeti şiddetli tenkitlere maruz tutacak ve vakalar hakkında malûmat istiyecektir. Fakat bütün bu işler gizli bir celsede konuşulacağından ve ketumiyet tam surette muhafaza edileceğinden, düşman propagandası bu bahiste hiçbir emare elde edemiyecektir.

Viyananın nazi polis müdürü öldürülmüş

Londra 28 (A.A.) — Daily Herald gazetesine göre Viyananın Nazi polis müdürü Steinhaussel, geçenlerde Viyanada vukua gelmiş olan arbedelcr esnasında öldürülmüştür.

Dikili felâketzedelerine yardım

İzmir 28 (A.A.) — Dikilide felâketzedeler için yapılmakta olan paviyonların inşaatı ilerlemiş ve bir kısım binaların çatıları örtülmüştür. Kızılay müfettişleri hususi ev yaptıranlara yapılacak para yardımı işlerile mahallinde meşgul olmaktadırlar.

Ereğli 28 (A.A.) — Kaymakamın ve Kızılay Kurumunun teşebbüslerile Dikili felâketzedelerine kazamız halkının ve memurlarının yardımı bin yüz on sekiz liraya baliğ olmuştur. Teberrüata hararetle devam edilmektedir.

Akdenizden maada denizlerde harp tehlikesi sigortası arttırıldı

Londra 28 (A.A.) — Akdenize giden gemiler müstesna olmak üzere ticaret gemilerinin ve malların harp tehlikelerine karşı sigortası fiatinde mühim bir tereffü hasıl olmuştur.

Tayyare yapıcısı Messerschmitt Almanyadan kaçmadı

Berlin 28 (A.A) — Bazı yabancı gazetelerin Almanyadan kaçtığını yazdıkları meşhur Alman tayyare yapıcısı Pr. Messerschmitt, dün yabancı gazetecilerle Alman gazetecilerinin toplantılarında bulunmuştur.

Sovyetler - Finlândiya gerginliği Amerikada endişe uyandırdı

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Ağır bataryalara gelince, bunlar en az 50 kilometre mesafededir. Kaldı ki, Finlândiya efradı hâdisenin cereyan ettiği iddia edilen pazar günü öğleden sonra açık havada yapılan dinî merasimde toplanmış bulunuyordu.»

Sovyetlerin cevabı

Moskova 28 (A.A.) — B. Molotof Finlândiyanın dünkü notasına karşı Rusya tarafından verilen cevabı, bu gün Finlândiyanın Moskova elçisine tevdi etmiştir. Bu cevapta, B. Molotof, Sovyet hükûmetinin Finlândiya tarafından sistemli surette ihlâl edilen Sovyet - Finlândiya ademi tecavüz paktı hükümlerinden kendisini müberra telâkki ettiğini beyan eylemektedir.

Helsinki 28 (A.A.) — Hükûmet Sovyet notasını müzakere etmiştir. Bu notanın tevlid edebileceği neticelere dair olarak şimdiye kadar hiçbir şey neşredilmemiştir.

Leningrad kıtaatına verilen talimat

Moskova 28 (A.A.) — Krasnaya Lvesda gazetesinin yazdığına göre Leningrad mıntakası kıtaatına verilen talimatta Finlândiyalılar tahrikâtlarını tekrar ederlerse, derhal ateşle mukabele etmeleri emrolunmuştur. Leningrad civarında mühim tank ve tayyare kuvvetleri tahşid edilmekte olduğu söylenmektedir. Sovyet hükûmeti Finlândiya cevabına karşı alacağı vaziyeti henüz tesbit etmemiştir.

Hududda hadise

Moskova 28 (A.A.) — Havas ajansı bildiriyor: Moskova radyosu, Fin - Sovyet hududunda Finlândiya tarafından yeni tahrikâta tevessül edildiğini, Moskova saatile gece yarısı haber vermiştir.

Bu habere göre, 28 teşrinisanide saat 7 de Ribatechi ve Srendni şehirleri arasında, beş Finlândiya askerinden mürekkep bir kafile, bir Sovyet müfrezesine ateş açmıştır.

Moskova 28 (A.A.) — Havas ajansı bildiriyor: Moskova radyosuna nazaran, beş Finlândiya askeri tarafından vukuu iddia edilen tahrik hareketi neticesinde bu askerlerden üçü tevkif edilmiş ve iki tüfekle bir rövelver müsadere olunmuştur. Diğer taraftan saat 18 de Finlândiya arazisinden Sovyet arazisine beş el tüfek atılmıştır.

Leningrad erkânıharbiyesi de Vidliki mıntakasındaki Finlândiya topçusunun Sovyet arazisine iki top attığını ve hududu geçmek teşebbüsünde bulunan Finlândiya piyade gruplarının Sovyet kıtaatı tarafından açılan mitralyöz ateşile püskürtüldüğünü tebliğ etmektedir.

Moskova radyosu hudut muhafız müfrezelerinin derhal takviye edildiğini haber veriyor.

Sovyetlerin sabrı tükenmiş

Moskova 28 (A.A.) — Moskova radyosunun spikeri Moskova saatile 21,30 da Finlandiya aleyhtarı tezahürat hakkında söz söylediği sırada «Sovyet milletinin sabrı tükenmiştir» demiş ve şöyle devam etmiştir:

«Milletin, yenilmez Kızılorduya tam bir itimadı vardır ve Sovyet hükûmetinin ittihaz edeceği bütün kararlara tamamen iştirak etmektedir. Helsinkideki emperyalistler, tahrikâtlarına mukabele etmeye Kızılordunun memur edilebileceğini anlamalıdırlar.»

Amerikada ve Londrada endişe

Nevyork 28 (A.A.) — Sovyetlerin Finlândiyaya verdikleri nota, derin endişeler uyandırmaktadır. Gazeteler, umumiyetle Sovyetlerin filiyata geçmek ve Helsinki hükûmetini Sovyet taleplerini kabule mecbur etmek için bir vesile aramış oldukları mütalâasındadır.

Londra 28 (A.A.) — İngiliz gazeteleri, Rus - Finlândiya münasebetlerinin vahimleşmesinden dolayı endişelerini izhar etmekle beraber, gerginliğin bir müsellâh ihtilâfa müncer olmayacağı ümidinde bulunmaktadır.

Almanya tavassut etmiyor

Berlin 28 (A.A.) — Almanyanın tavassutta bulunmak üzere Moskova ve Helsinki hükûmetlerine bir teklif yaptığı hakkında bazı ecnebi gazetelerinde çıkan haber resmen tekzip edilmektedir.

Bir köşenize beş, on para atarken Bir de bir

MİLLÎ PİYANGO

Bileti atınız!

Bu bilet sizin bir kaç senede elde edemiyeceğiniz parayı ayın 11 inde ve bir saniye içinde

KAZANDIRABİLİR

İSTANBUL DEFTERDARLIĞINDAN :

Eyüp, Fatih, Eminönü, Beyoğlu, Beşiktaş. Üsküdar; Kadıköy malmüdürlüklerinden mütekaid dul ve yetimlerin birinci kânun/939 ilâ şubat/1940 3 aylık maaşlarının tediye günleri.

Tarihi	Beşiktaş Malmüdürlüğünden: Mülkiye yetim ve tekaüdleri	Askeri yetim ve tekaüdleri	Beyoğlu mal müdürlüğünden: Mülkiye yetim ve tekaüdleri	Askeri yetim ve tekayüdleri	Üsküdar müdürlüğünden yetim ve tekaüdleri	Askeri yetim ve tekaüdleri	Eyüp malmüdürlüğünden Mülkiye yetim ve tekaüdleri	Askeri yetim ve tekaüdleri
4/12/939 Pazartesi	1 — 150	1 — 250	1 — 200	1 — 600	1 — 300	1 — 600	1 — 40	1 — 100
5/12/939 Salı	151 — 350	351 — 700	201 — 550	601 — 1200	301 — 600	601 — 1200	41 — 80	101 — 200
6/12/939 Çarşamba	351 — 500	701 — 1000	551 — 800	1201 — 1801	601 — 900	1201 — 1800	81 — 120	201 — 400
7/12/939 perşembe	501 — 650	1001 — 1300	801 — 1050	1801 — 2400	901 — 1200	1801 — 2400	121 — 160	401 — 500
8/12/939 cuma	651 — 800	1301 — 1600	1051 — 1300	2401 — 3000	1201 — 1500	2401 — 3000	161 — ilâ	501 — ilâ
9/12/939 Cumartesi	801 — ilâ	1601 — ilâ	1301 — ilâ	3001 — ilâ	1501 — ilâ	3001 — ilâ	0	601 — ilâ

Tarihi	Eminönü malmüdürlüğünden: Mülkiye ve yetim ve tekaüdleri	Askeri yetim ve tekaüdleri	Kadıköy Malmüdürlüğünden Mülkiye yetim ve tekaüdleri	Askeri yetim ve tekaüdleri	Fatih malmüdürlüğünden Mülkiye tekaüdleri 1 inci kişe	Askeri yetim ve tekaüdleri	Askeri ve yetim ve tekaüdleri 2 ci kişe
4/12/939 Pazartesi	1 — 400	1 — 500	1 — 250	1 — 500	1 — 500	1 — 500	3001 — 3500
5/12/939 Salı	401 — 1000	501 — 1100	251 — 500	501 — 1000	501 — 1000	501 — 1000	3501 — 4000
6/12/939 çarşamba	1001 — 1400	1101 — 1600	501 — 700	1001 — 1500	1001 — 1500	1001 — 1500	4001 — 4500
7 » » perşembe	1401 — 1800	1601 — 2100	751 — 1000	1051 — 2000	1501 — 2000	1501 — 2000	4501 — 5000
8 » » cuma	1801 — 2200	2101 — 2600	1001 — 1250	2001 — 2500	2001 — 2500	2001 — 2500	5001 — 5500
9 » » cumartesi	2201 — ilâ	2601 — ilâ	1251 — ilâ	2501 — ilâ	2501 — ilâ	2501 — ilâ	5501 — ilâ

1 — Zat maaşları sahiplerinin muayyengünlerde gişelere müracaatla maaşlarını almaları lâzımdır. Aksi takdirde istihkakları umumi tediyattan sonra verilecektir.

2 — Tediyata sabahleyin saat Dokuzdan itibaren başlanacak ve on ikiye kadar devam edilecektir. Ve öğleden sonra saat 13 de tekrar başlanarak 17 de nihayet bulacaktır.

3 — Maaşlarını Emlâk bankasından alacak olan zat maaşları sahiplerinin cüzdanlarının malmüdürlüklerince vizesine lüzum yoktur. Bunlar doğrudan doğruya bankaya müracaatla istikrazatta bulunabileceklerdir.

AKŞAMIN KÜÇÜK İLANLARI

KÜÇÜK İLÂNLAR

Fevkalâde ahvalin devamı müddetince gayri muayyen günlerde haftada iki veya üç defa neşredilecektir.

1 — İŞ ARIYANLAR

HUKUK FAKÜLTESİ TALEBESİYİM — Yol inşaatında veya herhangi bir yapı işinde amelelik istiyorum. Müracaat: Hukuk fakültesi 6890 numara Orhon Arıburnu.

ANADOLUNUN TİCARÎ ve SINAÎ — Müesseselerinden İstanbulda emin ve faal bir mümessil veya depoziter arıyanlar, İstanbulda posta kutusu No. 102 adresine yazmaları rica olunur. Merkez yerde yazıhanesi olan firma muntazaman müsecceldir. Ehven şerait, birinci sınıf kefalet ve referans verilir.

İSTANBULDA ECZANE ve ECZA — Depolarile lâboratuvarlarda diplomalı eczacı bir müdürü mesule ihtiyacı olanların gazetemize Eczacı rümuzu ile mektupla müracaatları.

BİR GENÇ İŞ ARIYOR — Türkçe, Fransızcaya aşınayim daktiloda seri yazar takibat işlerine vakıfım şirketlerde, avukat, bürolarda çalışırım bonservisim vardır, isteyenler Akşamda T. İ. Ş. rümuzuna mektupla müracaatları.

TİCARÎ MÜESSESE VE FABRİKATÖRLERİN NAZARI DİKKATİNE — Ticarethanelerinizin usulü muhasebe ve vergi kanunlarına tevfikan bilûmum vergi ve defatiri resmiyesi bilânço ve envanterleri, bordroları Türkçe ve Fransızca ve İngilizce olarak süratle tanzim ve intacı İstanbulda ve icap ederse taşralarda dahi hesap rüyeti taahhüd olunr. İstanbul Yeni Postahane karşısında Letafet hanı 3 üncü kat 8 numaralı yazıhaneye müracaat telefon. 23000 — 1

BİR TÜRK BAYAN İŞ ARIYOR — Almanca, Fransızca. rumca ve eski yazıyı da bilen bir bayan münasip bir iş arıyor. Akşamda (K) rümuzuna mektupla müracaat.

TÜRK MEKTEBİ — Ve Amerikan kolejinde okudum. Eski ve yeni Türkçe, İngilizce, Fransızca, daktilo bilirim. Çalışma hayatında tecrübem ve bonservislerim vardır. Uygun şeraitle çalışabilirim. Akşamda A. C. rümuzuna tahriren müracaat. — 3

LİSE MEZUNU BAYAN — İyi Fransızca, Almanca ve kâfi miktarda İngilizce bilir, ciddi bir müessesenin muhabere veya muhasebe işlerinde en müsait şeraitle çalışmak istiyor. Akşamda F. Tuna rümuzile müracaat. — 1

SÜD ANNE ARAYANLARA — Sekiz aylık çocuğu bulunan südü bol bir Türk bayan ile yanında süd annelik arıyor. Küçükpazar Hacıkadın Bostan sokağı 13 numara Bayan Nezireye müracaat. — 1

ORTA MEKTEP MEZUNUYUM — Eski harflerle de seri okur yazarım. Verilecek her ücreti kabul ederek iş arıyorum. A. T. M. rümuzuna mektupla müracaat. — 1

2 — İŞÇİ ARIYANLAR

EKSKAVATÖR MAKİNİST ARANIYOR — Ekskavatör makinalarını mükemmelen idare etmeyi bilen makinistlerin refranslarile birlikte Galatada Perşembe pazarında Aslan hanında Hamit Kalaycıoğlu müessesesine müracaatları.

3 — SATILIK EŞYA

SATILIK PİYANO — Mayerbeer markalı yeni ve son sistem bir Alman piyanosu satılıktır. Arzu edenler mektupla Akşam gazetesine F. E. rümuzuna müracaatları. — 2

SATILIK PİYANO — Meşhur bir Alman piyanosu içi demir ve çapraz telli olarak satılıktır. Taksim Tarlabaşı Yağhane sokak No. 50 — 2

BÜRO — Ecnebi yahut yerli yapı, komple yazı odası takımı, satmak isteyenlerin mufassal izahat ve son fiat ile vazıh adreslerini (B. N. - Büro) rümuzile Akşam küçük ilânlar servisine göndermeleri. — 1

BİNEK OTOMOBİLİ SATANLAR — Az kullanılmış binek otomobili alınacağından satanların izahat vermek üzere 23904 telefon numarasına müracaatları

SATILIK KAMYONET — Her çeşit reklâma ve mal taşımağa elverişli çok az kullanılmış FORT markalı bir kamyonet satılıktır. Müracaat: Marpuççular Büyük Abut han No. 4. — 3

DOÇ - DİZEL MOTÖRÜ VE BİR DİNAMO — Henüz kullanılmamış «9» beygirlik bir mazot motörü ile az müstamel «45» amper 110 Wolt bir elektrik istihsal dinamosu satılıktır. (Kemal Gencay boya deposuna müracaat) İstanbul Ketenciler kapısı No. 6. — 4

SATILIK OTOMOBİL — 4 kişilik Limousine model 1939/40 satılmaktadır. Akşamda: Otomobil Rümuzuna mektupla müracaat. — 2

SATILIK KAMYON — 937 model Ford kamyon uzun şase müracaat: Galata Şişhane karakol (Freşhan) 4 numara İsak Seçime yahud Şişhane garajına. — 3

4 — KİRALIK - SATILIK

9000 LİRAYA ACELE SATILIK MÜCEDDED APARTIMAN — Kurtuluş Simen tramvay istasyonu kırmızı renkte Neban apartımanı bitişiği Mekkâreci sokak 4 No. çifte apartımanların ikincisi üç oda bir salon en son sistem gömme banyoları havi iradı dokuz yüz altmış liradır. — 4

KİRALIK APARTIMAN — Tünelde Foto Süreyya yanındaki sokakta Alman lisesi bitişiğinde KORMAN apartımanının 6 odalı, denize nazır konforlu 5 numaralı dairesi kiralıktır. Taliplerin 44496 numaraya müracaatları.

KİRALIK DAİRELER — Kabataşta Sedüstünde Çürüksulu Mahmud paşa apartımanında gayet güzel manzaralı, müstakil kapılı, tramvay ve iskeleye pek yakın bir daire kiralıktır. Banyo, havagazı vardır. Aynı binanın üst katında mal sahibine müracaat. Bu binada, iki odalı, küçük ve ucuz diğer bir daire de kiralıktır. — 3

SATILIK ÇİFTLİK — Terkos gölünün civarında Çatalca kazasına tabi on bin dönümden fazla Saracköy namile maruf çiftlik satılıktır (Tarla ve ormandır) İstekli zevatın: Galata 6 ıncı Vakıf han kat 5 No. 26 ya müracaatları rica olunur. — 1

SATILIK, KİRALIK TARLALAR — İstinye iskelesine on beş dakika mesafede bay Lâz Osmanın evi karşısındaki çilek tarlaları satılık ve kiralıktır. İsteklilerin Galata 6 ıncı vakıf han kat 5 No. 26 ya müracaatları rica olunur.

MOBİLYALI ODA — Temiz bir aile yanında mobilyalı bir oda kiraya verilecektir. Taksim Talimhane Topçular caddesi 1/1 No. Berber Kirkora müracaat. — 5

KİRALIK ODA — Almancasını ilerletmek istiyen talebeye mahsus kiralık iki oda vardır. İstiyenler Beyoğlunda eski Rus sefarethanesi karşısında Gönül sokağında Kısmet apartımanında iki numarada bayan Ernaya müracaatları. — 2

LİSEYİ İKMAL ETMİŞ — Bir genç İngilizce öğrenmek için bir İngiliz ailesi yanında pansiyoner yatmak, yemek, çamaşır dahil tercih edecektir. Akşamda N. H. rümuzuna mektupla müracaat.

ACELE SATILIK YALI — Üsküdarda İhsaniye caddesinde 148 No. lu 9 oda 2 sofa 2 mutfak 3 balkonu ve bahçesi denize kadardır. Talip olanların bitişik 146 No. da bay Tevfik'e müracaat. Elektrik, havagazı ve su tertibatı vardır. — 1

SATILIK KÂRGİR HANE — Beşiktaşta Hasanpaşa deresinde, altında bakkal dükkânı bulunan, köşe başında, beş oda iki sofa büyük taraçesi vardır. Görmek için bakkal bay Osmana müracaat fiatı 2500 lira.

SATILIK ARSA — Osmanbey istasyonunda Hacı Mansur ve arkası yeni sokak iki yol arasında 732 arşın arsa acele satılıktır. Müracaat: Bomonti istasyonu Ebe kızı sokak bakkal Hristoya. — 1

EV VE ARSA ARANIYOR — Boğazın Anadolu sahilinde beş odalı ve denize nazır bir ev ve bir arsa arıyorum. Akşamda R. S. K. adresine mektupla müracaat.

35 LİRAYA KİRALIK APART. — 4 oda hol bütün konforü havi otobüs durağı görmek için Cihangir Yeni yuva So. (Kısmet) Apt. kapıcısı B. Mihala, görüşmek için Kadıköy Süreyya sineması karşısında B. Rahmi Apt. Üst kat A. Arsal'a. — 6

KİRALIK — Mercan yokuşu köşe başı doktor dişci muayenehaneesine elverişli terzilik için müşterisi hazır mobilyesi herşeyi tamam bir kat kiralıktır. Müracaat. Tığcılar köşe başı 1—3

NİŞANTAŞ — Zafer sokak 24 numaralı «Üstündağ» apartımanında iki tramvay caddesine pek yakın, denize nezaretli, havadar 6 odalı bir daire kiralıktır. Kapıcıya müracaat. — 4

KİRALIK KAT — Kulekapısında Şahkulu mahallesinde 20 numaralı evin elektrik, havagazı ve terkos tesisatı ve iki oda bir sofa ve mütbağı havi birinci katı kiralıktır. İstiyenlerin Taksimde Uygun apartımanı (2) numaralı daireye müracaat. — 29

SATILIK APARTIMAN — Nişantaş Teşvikiyede Çınar caddesinde köşe başı fevkalâde nezaretli tramvaya yakın konförü mükemmel on bir numaralı altı katlı ve on bir daireli senevî dört bin iki yüz lira kira getirmekte olan Fehmi apartımanı satılıktır. Kapıcıya müracaat. — 3

5 — MÜTEFERRİK

İNGİLİZCE ve ALMANCA DERSLERİ — (Bahusus ticaret şubeleri ve bakalorya) — İngiliz Oxford ve Berlin üniversitesinden mezun bir profesör tarafından en seri ve asrî metodla verilir. — Fransızcayı mükemmel konuşur. — Esaslı ve en seri usul. — Ücret mutedil — (Prof. H.) rümuzuna mektupla müracaat. — 15

İNGİLİZCE, FRANSIZCA DERSLERİ — Robert Kolej mezunu tarafından - Esaslı ve seri metod - Mükemmel Türkçe konuşur - Ücret mutedil - Akşam'da (L. K.) rümuzuna mektupla müracaat. — 1

FİZİK, RİYAZİYE VE FRANSIZCA DERSLERİ — Yüksek mühendis mektebi talebesinden bir genç müsaid şartlarla orta ve lise derecesinden olan talebelere ders verir. Akşamda (D. S.) rümuzuna mektupla müracaat. —

RADİO TEKNİK — Dört hafta içinde ameli hususi Radio tamirini ve montajı deresi verilir. Fiat ucuz. Müracaat 7 - 9 arasında. Taksim, Sıraselviler, Hoca zade sokak No. 1 Fiebich. — 2

EN SON USUL DANS DERSLERİ — Yeni dansları hususi ve münferid olarak ders veriliyor. Pazardan maada her gün Beyoğlu İstiklâl caddesi Büyük Parmakkapı tramvay durağında 117 No. Prof. Panosyan. Müracaat saatleri: (12-14), (17-21) e kadar. — 7

DANS DERSLERİ — Hususi ve münferid dersler en iyi ve en çabuk akademik metodlarla yeni dansları öğreten profesör Hanımyan Beyoğlu Parmakkapı Mis sokak No. 13 saat 14-21 e kadar. — 6

ALMANCA DERSLERİ — Usulü tedrisi mükemmel olan bir Alman bayan Almanca dersleri vermektedir. Temiz mobilyalı bir oda kiraya verilir. Kabul günleri ve saatleri Salı ve Pazardan maada her gün saat 15,30 - 19 a kadar. Beyoğlu İstiklâl caddesi No. 133, Hasan Bey Apt. birinci kat No. 6, ikinci merdiven.

İNGİLİZCE FRANSIZCA — Hesap dersleri tecrübeli profesör tarafından. Ücret mutedil, Kadıköy Hâle sinemsaı caddesi Sakızgüllü sokak No. 15, yahut Akşamda A. A. rümuzuna mektupla müracaat. — 7

HUSUSÎ RİYAZİYE DERSLERİ — Riyaziyesi zaif olan lise ve orta mektep talebesinin mahdud derslerle imtihanlara hazır bulundurulur. Akşamda R. K. rümuzuna tahriren müracaat. — 1

MEKTUPLARINIZI ALDIRINIZ

Gazetemiz idarehanesini adres olarak göstermiş olan karilerimizden

L. S. W. — Pansiyon — D. P. — M. F. R. S. K. — N. H. — K. — L. K.

namlarına gelen mektupları idarehanemizden aldırmaları mercudur.

FIRSAT

Orhan Gaziye tabi Sölöz Müslim köyünde (aşağı Sölöz) kâin on bin lira kıymetinde zeytin yağı fabrikası Orhan Gazi icra dairesince 939/475 sayılı dosyası ile 7/12/939 tarihinde satılıktır.

Satış 2004 numaralı kanuna tevfikan yapılacaktır.

Kaçırılmaması

ZAYİ — Rumen tebaasından Katerina rat 31/31924 sayılı ikamet tezkeresini zayi ettiğimden yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yoktur.

Beyoğlu birinci sulh hukuk hâkimliğinden

939/1549 muhittinin Gümüşhanenin Kale köyünden mürselin biraderi Asım aleyhine açtığı davada: Müddealeyhin ikametgâhının meçhuliyetine mebni mahkemece bir ay müddetle ilânen tebligat icrasına karar verilmiş olduğundan mahkeme günü olan 22/12/939 tarihinde saat 11 de mahkemede bizzat veya bilvekâle gelmeniz tebliğ makamına kaim olmak üzere ilân olunur.

Dr. A. Asım Onur

Ortaköy ŞİFA YURDU

İstanbulun en güzel yerinde, geniş bir park içinde, konforu mükemmel, bakımı iyi, kadın ve erkek her türlü hastalıklara açık hastane.

Doğum ve kadın ameliyatlarile fıtık, apandisit, basur ve diğer ameliyeler için çok ucuz hususi fiatler. Ortaköy, tramvay yolu, Muallim Naci cad. 111 - 115. Telefon: 42221.

Göz Mütehassısı

Dr. Şükrü Ertan

(Cağaloğlu Nuruosmaniye cad. No. 5 doktor Osman Şerafeddin apartımanı)

Telefon: 22566

RADYOLİN

Baş, Diş, Nezle, Grip, Romatizma

Nevralji, kırıklık ve bütün ağrılarınızı derhal keser

İcabında günde 3 kaşe alınabilir.

NEVROZİN

ile SABAH, ÖĞLE ve AKŞAM

Her yemekten sonra günde 3 defa muntazaman dişlerinizi fırçalayınız.

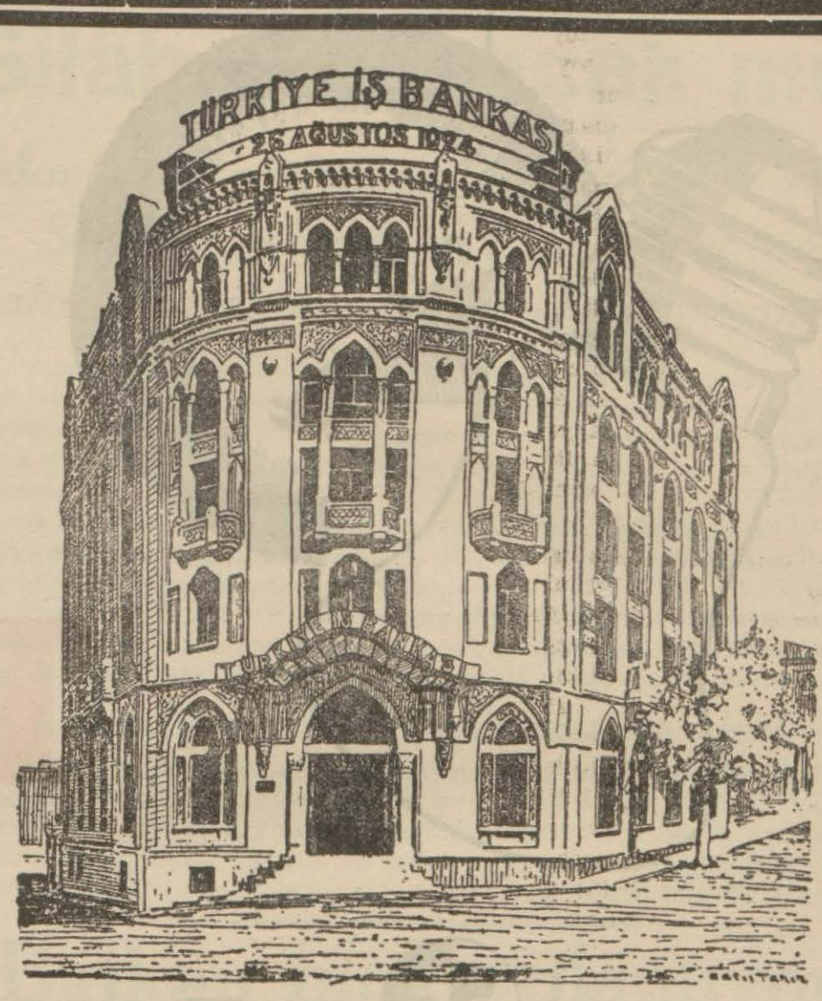

T. İŞ BANKASI

1940 küçük carî hesaplar

İKRAMİYE PLÂNI

Keşideler: 1 Şubat, 1 Mayıs, 1 Ağustos, 1 İkinciteşrin tarihlerinde yapılacaktır.

Kumbaralı ve kumbarasız hesaplarında en az elli lirası bulunanlar kuraya dahil edileceklerdir.

1940 İKRAMİYELERİ

1	Adet	2000	liralık =	2000. — Lira
3	„	1000	„ =	3000. — „
6	„	500	„ =	3000. — „
12	„	250	„ =	3000. — „
40	„	100	„ =	4000. — „
75	„	50	„ =	3750. — „
210	„	25	„ =	5250. — „

Türkiye İş Bankasına para yatırmakla yalnız para biriktirmiş olmaz, ayni zamanda talihinizi de denemiş olursunuz.

★ İstanbul Belediyesi ilânları ★

Kartal kazası hududu dahilinde Yakacığın Samandıra mevkiinde bulunan Devlete ait araziden 5 sene müddetle çıkarılacak boya toprağının beher tonuna 20 kuruş resmi nisbi tahmin edilmiş ve senevi 500 ton miktarında çıkarılacak topraktan alınacak resmi nisbi açık arttırmaya konmuştur. İlk teminatı 37 lira 50 kuruştur. İhale 11/12/939 Pazartesi günü saat 14 te daimi encümende yapılacaktır. Şartname Zabıt Muamelât müdürlüğü kaleminde görülebilir. Taliplerin ilk temiat makbuz veya mektuplarile ihale günü muayyen saatte daimi encümende bulunmaları. (9701)

★

İSTANBUL BELEDİYESİNDEN:

28/11/939 günü sabahından itibaren birinci nevi ekmeğin kilosuna konulan azami fiat dokuz kuruş otuz para olduğu ilân olunur. (9873)

★

İmtihan Sıra Numarası

236 Ahmet Nuri Merdkan
403 Fehime Dural
534 Hayriye Sağnak
536 Saime Toraman
537 İffet Tüzün

Yukarıda imtihan sıra numarasile ad ve soyadları yazılı olanlar 10 lira aylıklı kâtip ve daktiloluk için 23/11/939 tarihinde icra edilen imtihanda muvaffak olmuşlardır. Belediye Hesap işleri müdürlüğüne müracaat etmeleri lüzumu ilân olunur. (9872)

★

30/11/939 Perşembe günü saat 15 de daimi encümende ihale edileceği 20/11/939 tarihinde ilân edilmiş olan Taksim bahçesine ait inşaatın «Taksim bahçesinde yaptırılmış olan büyük gazinonun kalorifer tesisatı ve gazino inşaatının ikmali» işlerine ait olduğu tavzihan ilân olunur. (9875)

Ticaret Vekâleti İç Ticaret Umum Müdürlüğünden:

Türkiye'de yangın, nakliyat, hayat ve kaza sigorta işleriyle meşgul olmak üzere kanuni hükümler dairesinde tescil edilerek bugün faaliyet halinde bulunan Anadolu Anonim Türk Sigorta Şirketi bu kerre müracaatla İstanbul ve havalisi acenteliğine şirket namına yangın, nakliyat, hayat ve kaza sigorta işleriyle meşgul olmak ve bu işlerden doğacak davalarda, bütün mahkemelerde müddei, müddealeyh ve üçüncü şahıs sıfatiyle hazır bulunmak üzere Umumi Mağazalar Türk Anonim Şirketinin İstanbul Şubesini tayin eylediğini bildirmiştir. Keyfiyet Sigorta Şirketlerinin teftiş ve murakabesi hakkındaki 25 Haziran 1937 tarihli kanunun hükümlerine muvafık görülmüş olmakla ilân olunur.

● *Tıpkı güneşin ziyası gibi*

● *Yeni bembeyaz ve gayet parlak ışık*

● *Cereyandan tasarruf*

TUNGSRAM
KRİPTON

En az paraya - En bol aydınlık

BOURLA BİRADERLER İSTANBUL ANKARA İZMİR

Otuz yıldanberi büyük fedakârlıklarla milli bir müessese tarafından çıkarılan ve herkese lâzım olan

1940 ECE MUHTIRALARI

Bir çok yeniliklerle gayet şık maroken ve bez kablı her çeşiti piyasaya çıktı. Bilumum kırtasiyecilerde bulunur. Deposu: Ankara Caddesi No. 111
M. SADIK Telefon: 21444

Güzellik, süse, süs zevke bağlıdır.

ÇKM

Süs de, güzelliğin ve zevkin ifadesidir.

C. K. M.'den

Alışveriş edenler süslü ve zevkli giyinmiş olurlar.

Şeker en kuvvetli gıdadır
Kış günlerinin soğuğa karşı koymak için
Hacıbekir şeker, lokum ve helvalarını yiyiniz.

ALİ MUHİDDİN HACI BEKİR

Merkezi: Bahçekapı, Şubeleri: Karaköy, Beyoğlu, Kadıköy

Galatasaray Lisesi alım satım komisyonu başkanlığından:

Muhammen M. adet	Tahmin F. K.	S.	İlk teminatı Lira	K.	
6500	5				Yatak çarşafı
4000	5		56	25	Sofra örtüsü
15000	1	50			Peçete

Galatasaray lisesinin Mayıs 1940 sonuna kadar yukarda nevi miktarı ve tahmin fiatları ve ilk teminatı yazılı çamaşırların yıkanıp ütülenmesinin 15 İlkkânun 1939 cuma günü saat 15 de Beyoğlu İstiklâl caddesi 340 No. da liseler muhasebeciliği binasında okul komisyonunca açık eksiltmesi yapılacaktır. İsteklilerin bu gibi çamaşır yıkama ve ütüleme işlerinde muvaffakiyetle başardığına dair resmi dairelerden verilmiş vesika ile ticaret odasının yeni sene vesika ve teminat mektubile belli gün ve saatte komisyona gelmeleri ve şartnameyi görmek üzere okul idaresine müracaatları. (9844)

"DELOS,, VAPURU

Hamulesini mecburî liman olan Burgazda Boşaltan «DELOS» vapurunda malları olan alıcıların bu mallara ait tesellüm muamelelerini ikmal için ellerinde bulunan konşimentoların heyeti mecmuasile acentalığımıza müracaatlarını rica ederiz.

Doyçe Levante Linye

Türkiye Umumî acentalığı Galata, Hovagimyan han

Devlet Şûrası reisliğinden:

1 — Devlet Şûrasında münhal bulunan ikinci sınıf mülâzımlıklar için 20 Birincikânun 939 Çarşamba günü saat 14 de Ankarada Devlet Şûrası binasında müsabaka imtihanı yapılacaktır.

2 — İmtihana girebilmek için Hukuk veya İktisad fakülteleri veyahut Siyasal bilgiler okulu veya bunlara muadil olduğu maarif vekâletince tasdik edilmiş olan yabancı memleket fakülte ve Yüksek mekteplerinden mezun olmak şarttır.

3 — İmtihana gireceklerin yaşları 30 u geçmiş olmıyacaktır.

4 — İmtihanda muvaffak olacakların memuriyete alınmaları memurin kanununun 4 üncü maddesinde yazılı şart ve vasıfları haiz bulunmalarına bağlıdır.

5 — İmtihanda muvaffak olanlara 30 lira asli maaş verilecektir.

6 — İmtihanda muvaffak olanların başka bir müesseseye devam etmiyecekleri ve ettikleri takdirde müstafi addolunacakları hakkında bir teahhüdname vermeleri şarttır.

7 — Müsabaka imtihanı aşağıda yazılı mevzulardan yapılacaktır.

A — Esas Teşkilât Hukuku.

B — Umumi surette idare hukuku ve bilhassa aşağıdaki kanunlar 3546 sayılı Devlet Şûrası kanunu.

İdari kaza nazariyatı.
Türkiye Cümhuriyeti teşkilâtı.
Memurin kanunu.
Memurin muhakemat kanunu ve bu işle alâkalı diğer kanunlar
Vilâyet idaresi ve idarei umumiyeyi vilâyet kanunları.
Belediye kanunu madenler hakkında mevzuat.

C — Maliye.

8 — İmtihana girmek istiyenler nüfus hüviyet cüzdanları ve tahsil vesikaları ve iki kıta fotoğraflarile birlikte arzuhalle 18 Birincikânun 939 günü akşamına kadar Devlet Şûrası umumi kâtipliğine müracaat eylemeleri. (9727) (6051)

Gümrük muhafaza genel komutanlığı İstanbul levazım âmirliği satınalma komisyonundan:

1 — Tutulan numuneliklerden toplanmış olan yün, pamuk ve bir çoğu kabili istifade kundura olmak üzere deriden ibaret bir kısım eşya satılığa çıkrılmıştır.

2 — Bunların muhammen bedeli 50 ve ilk teminatı 4 liradır.

3 — İsteklilerin 12/12/939 gün ve saat 14 de teminat makbuzlarile beraber Galata Rıhtım caddesi Veli Alemdar han ikinci kattaki komisyona gelmeleri. (9840)

Türk Yüksek Mühendisleri Birliğinden:

Birliğin senelik kogresi 3/12/939 tarihli Pazar günü saat 10 da Ankarada Birlik binasında toplanacaktır. Sayın âzaların bu kongreye şeref vermeleri ve ruznameden almamış olan arkadaşların keyfiyeti bildirmeleri rica olunur.

Hall tasfiyede Şark Demiryolları Türk Anonim Şirketi

TEVZİAT İLANI

Aksyonerlere İ L A N

Sermaye birinci tevzii ve vergisiz olarak on beş İsviçre frangı tevzi edileceğini sayın aksiyonerlere ilân ederiz. Bu tevziata beher aksiyonun 2 numaralı kuponu mukabilinde olarak 1 Birincikânun 1939 tarihinden itibaren başlanacaktır.

Tevziat İsviçrede 15 İsviçre frangı ve diğer memleketlerde tediye mahallinin ve tediye gününün kambiyosuna gör 15 İsviçre frangı mukabili olan para ile tediye edilecektir.

TÜRKİYEDE

İstanbulda, Sirkecide, Şirketin dairei mahsusasında.

FRANSADA

Pariste, Bulvar Dezitalien, 16 numaralı Milli Ticaret ve Sanayi Bankası Şube ve Acentalarında.

Pariste, Bulvar Malerb'de 9 numarada R. de LUBERSAC ve şürekâsı müesesesinde.

İSVİÇREDE

ZURİH, BALE VE CENEVREDE, Crédit Suisse Bankasında.

BAL'de Kaufhausgasse 7 numarada SPEİSER, GUTZWİLLER ve şürekâsı müessesesinde.

Evvelce mukarrer olduğu üzere, % 5 faizli 1937 Türk borcu tahvillerinin aksiyonerlere tevziine gelince, işbu tevzi muamelesi aynı zamanda damga resminin de talebini icab ettirdiğinden ve Likidatörler koleji damga resmi tediyesinde Türk hükûmetine terettüp eden hisseyi henüz alamadıklarından, bu tevzi muamelesi tehhür etmiş bulunmaktadır.

LİKİDATÖRLER KOLEJİ

Sahibi: Necmeddin Sadak Umumi neşriyat müdürü: Şevket Rado
Akşam Matbaası